

Hundredvis af mark-
veje blev nedlagt, uden
at kommunen fik besked

naturadgang side 16

Kommuner presses af
ny ordning for 12-17-årige
på kant med loven

erfaringer side 12

**Fra borgmester til
topchef:** Politikerne har
den magt, de tager

ledelse side 10

kommunen.dk

POLITIK FRA RØDDERNE

TORS DAG 12. SEPTEMBER 2019 / NR. 8 · 62. ÅRGANG

butikskrig side 4

Professor bag internationalt forskningsprojekt afliver
myter om **hadsk sprog** på sociale medier: Folk, der er
ubehagelige online, er generelt set **bare ubehagelige.**

onlinehad side 8

Nye regler om folketal flytter 270 mio. kr. mellem kommunerne

En ændring af udligningspuljen betyder, at 13 provinskommuner mister 270 mio. kr. i udligning næste år bl.a. som følge af, at befolkningstallene har ændret sig. Bl.a. står Sønderborg til at miste 56,7 mio. kr., viser beregninger fra kommunen. Til gengæld får de to hovedstadskommuner Gentofte og Frederiksberg 185 mio. kr.

Baggrunden er ændringer i folketallet, og samtidig er flere kommuner kommet med i ordningen og skal dermed have del i puljen. I forhold til 2019 flyttes der 270 mio. kr. fra 13 provinskommuner. Blandt andet fordi befolkningstallene har ændret sig.

“Vi har kæmpet for hver krone i aftalen, og selvom vi havde håbet på noget mere, må jeg sige, at jeg er godt tilfreds.”

Stephanie Lose (V),
formand for Danske Regioner

Syv kommunale klimaprojekter får millionstøtte

'Byerne og det stigende havvand.' Det kunne lyde som navnet på et eventyr, men det er navnet på et partnerskab mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Realania, som udmønter i alt 6,75 mio. kr. til syv klimaprojekter i København, Hvidovre, Dragør, Vejle, Assens, Hedensted, Middelfart og Randers kommuner.

Fremtiden byder nemlig på stigende have og flere storme og stormfloder langs den 7.300 kilometer lange kystlinje. Beløbet skal gå til at videreudvikle de syv pilotprojekter, som med forskellige tilgange kombinerer behovet for at skabe tryghed ved at beskytte mod oversvømmelse med en lyst til at engagere borgerne, udvikle nye rekreative byrum samt ikke mindst understøtte bæredygtig byudvikling.

Ny teknologi sporer 112 opkald

En ny teknologi via en app på mobiltelefonen gør det muligt for alarmcentralen at få den præcise position på folk, der ringer 1-1-2. Ringer man til alarmcentralen via 112-app'en, sender den automatisk GPS-koordinater. Så ved politi, ambulance og brandvæsen hvor man er. På nuværende tidspunkt kan kun telefoner med styresystemet Android sende positionen til alarmcentralen. Det svarer til omkring halvdelen af landets telefoner.

Så kom aftalerne mellem stat og henholdsvis kommuner og regioner i hus, og det udløser travlhed de kommende uger, hvor de lokale budgetter nu kan lægges. Regeringen og KL indgik en aftale, der giver et mærkbart løft til både drift og anlæg. Der bliver 2,2 mia. kr. mere til velfærdsområdet og 1,3 mia. kr. mere til anlæg. Regionerne får 1,5 mia kr. ekstra i 2020, så der er mulighed for at ansætte mere personale på sygehusene.

Foto: Niels Christian Vilmann, Ritzau Scanpix

Forventningen er, at Apples produkter vil have samme funktion inden for et par måneder.

Jyske kommuner lover præmier til skraldsamlere

Hvert år skyller mange ton plastic, snor, reb, fiskerhandsker og andet affald ind på især den jyske vestkyst. For at få flere frivillige til at samle affaldet op og bidrage til at holde strandene rene, kan man fra oktober deltage i kystlotteriet i seks vest- og nordjyske kystkommuner og vinde præmier ved at samle affald, skriver DR.

Det er kommunerne Esbjerg, Varde, Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt og Thisted, der er med i projektet. Løkkemidlet for at få danskerne til at hjælpe er oplevelsespræmier i naturen: Et ophold på en kro eller en god middag på en restaurant ud til havet.

2.200.000.000

kroner får kommunerne til mere velfærd i 2020.
Kilde: Finansministeriet

Rødt flertal er enige om at nedsætte Støjberg-kommission

Regeringen og dens støttepartier nedsætter en kommission, som skal undersøge tidligere udlændinge- og integrationsminister Inger Støjbergs (V) rolle i sagen om adskillelse af unge asylpar.

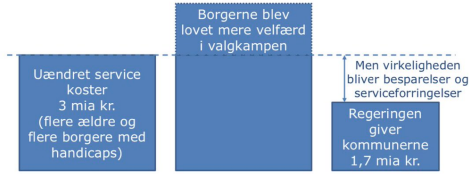
- Vi er blevet enige om at nedsætte en kommission, som skal undersøge forløbet, hvor der er givet en ulov-

Michael Ziegler
@Mich_Ziegler

Jeg har siddet i KLs bestyrelse i 10 år, og har for første gang IKKE kunnet stemme for en økonomiaftale med regeringen. Jeg har undladt at stemme. Borgerne forventer mere velfærd efter valgkampen. Uændret velfærd koster 3 mia kr. Men regeringen vil kun give 1,7 mia. #dkpol

lig instruks, men hvor det har været mere end almindeligt svært at få klarlagt hele forløbet, siger SF's retsordfører, Karina Lorentzen.

Sagen om de unge asylpar - også kendt som barnebrudssagen - omhandler en ulovlig instruks om at adskille alle asylpar, hvis den ene part var under 18 år. Instruksen blev udsendt i en pressemeddelelse i februar 2016, og Udlændingestyrelsen fik besked fra ministeriet om at administrere efter den.

Kvinder har favoritområder - det har mænd ikke

I gennemsnit er den kvindelige andel i de danske byråd 32,8 pct. I andre nordiske lande er den over 40 pct.

Foto: Katrine Becher Damkjær, Ritzau Scanpix

Kvindelige kommunalpolitikere interesserer sig mere for børn, handicap og sundhed end mandlige. Men mændene interesserer sig ikke mere for noget, end kvinderne gør.

◉ repræsentation

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

En kønsstereotyp i kommunalpolitik lyder, at mænd går op i økonomi og kvinder går op i folkeskolen. Men den holder kun delvist ude i byrådene. I stedet er kvinder mere end mænd optagede af og ønsker at arbejde med politiske områder som børnepasning, handicap og psykiatri og sundhed, mens mænd slet ikke foretrækker nogle områder mere, end kvinder gør. Og så går kvinder i kommunalpolitik langt mere op i ligestilling, selv om det ikke

afspejler sig i kommunernes ligestillingspolitik.

Kønnene adskiller sig ikke, når de bliver spurgt om løsninger på konkrete problemer inden for politiske områder. Her ser kvinder altså lige så tit den samme politiske løsning, som mænd gør.

Det er blot nogle af de forskelle og ligheder mellem mænd og kvinder, som et speciale i statskundskab beskriver. Her har cand. scient.pol. Amalie Dahlerup Hermansen undersøgt, hvordan kvindelige kommunalpolitikeres interesser adskiller sig fra mandliges.

Hun har også kigget på, hvilken betydning det har for

den førte politik i landets kommuner.

Resultaterne lægger sig ifølge Christina Fiig, der er lektor i køn og europæisk politik ved Europastudier, Aarhus Universitet, i tråd med forskning på området.

Herfra ved vi, at kvinder og mænd har forskellige prioriteter og interesser i politik. I forskningsverdenen hedder det 'a shift of emphasis', forklarer hun.

Ifølge hende har kvinder og mænd forskellige interesser i politik. Men:

- Når det kommer til den konkrete politik, konkluderer dette speciale, at forskellene ikke manifesterer sig på et område som ligestilling, siger hun.

Det skyldes til dels, at politikerne stemmer i overensstemmelse med deres partier, at ligestilling ikke er en vindersag i Danmark og at der ikke er noget heterogent over at være kvinde - kvindelige politikere har mange forskellige holdninger til ligestilling, understreger hun.

Økonomien

Specialet viser, at kvinderne oftere sidder i børnepasnings-, sundheds- og socialudvalg, men at de ikke har formandsposterne her. Til gengæld sidder kvinder ifølge specialet oftere i skoleudvalg, selvom det ikke er et af de områder, de interesserer sig mere for end mænd.

Køn har derimod ikke betydning for, hvordan politikere mener, at konkrete

problemer på forskellige politiske områder skal løses.

På børneområdet betyder det for eksempel, at mænd og kvinder ikke ser forskelligt på, om bedre normering, opkvalificering af medarbejdere eller privatisering er den bedste løsning i forhold til at forbedre småbørns trivsel.

Men når det kommer til, om kommunalbestyrelsen skal tilføre flere penge til børneområdet, så adskiller mænd og kvinder sig: Kvinderne ønsker at bruge flere penge end mænd på de områder, der matcher deres interesser. Men det stemmer ikke med, hvor mange penge, der er tilført områderne i praksis.

Det eneste område, hvor andelen af kvinder rent faktisk har haft en betydning for den økonomiske prioritering, er dagtilbud.

Beregninger, som kandidat Amalie Dahlerup Hermansen har lavet, viser, at hver gang andelen af kvinder øges med et procentpoint bruges der 29,50 kr. mere på dagtilbud i kommunen pr. indbygger.

For eksempel er der 90.370 indbyggere i Horsens, og hvis andelen af kvindelige politikere her stiger med et procentpoint, betyder det en økonomisk opprioritering af dagtilbud på 2.665.915 kr. - Det er ret interessant. Der kan være potentialer til forandringer, siger Christina Fiig.

Ligestillingen

Størst forskel på mænd og kvinder er der, når det kom-

mer til ligestilling. Kvinder er 15 procentpoint mere interesseret i ligestilling end mænd.

På trods af dette har den kvindelige andel efter KV13 ikke haft betydning for kommunernes prioritering af ligestilling og scorerne i de ligestillingsredegørelser, som kommuner skal indberette til ligestillingsministeren hvert andet år.

Det har i det hele taget sjældent betydning for kommunernes økonomiske prioriteringer, om der er flere kvinder eller ej på topposter i kommunen, viser specialets beregninger.

Det kan skyldes, at der pt. ikke er flere end 30 pct. kvinder i gennemsnit i landets kommunalbestyrelser, foreslår specialet. Det bakker Christina Fiig op om.

- Danmark adskiller sig i nordisk sammenhæng med omkring knap en tredjedel kvindelige kommunalpolitikere. I Norge, Sverige og Finland er den lige over 40 pct.

Der er det noget helt andet, når vi taler kvinder og kommunalpolitik, for der sidder de på næsten halvdelen af mandaterne, siger hun.

Hun forklarer, at andelen af kvinder kan skyldes både partiernes rolle i rekruttering og deres partikultur, hvilken kultur der er i byrådene, og om hvorvidt kvinder vil kommunalpolitik. Samtidig er vælgerne ikke specielt interesseret i at stemme kvinder ind i kommunalpolitikken mere end mænd.

- Det er de til gengæld i Folketinget. Der stemmer de flere procent ind, end der er opstillet, siger hun.

Ifølge hende er ligestilling et meget kontroversielt emne i Danmark.

- Jeg er ikke sikker på, at det er en vinder i kommunerne. Som kommunalpolitiker har man nok ret hurtigt en strategisk sans for, hvad det er for nogle politikområder, der bonner ud. Jeg er ikke sikker på, at ligestilling er et af dem, siger Christina Fiig. ◉

Sådan blev undersøgelsen lavet

- ▶ Alle 2.432 kommunalpolitikere fik i foråret 2019 tilsendt et spørgeskema, hvor de skulle besvare en række værdiladede spørgsmål.
- ▶ 1.033 besvarede spørgeskemaet.
- ▶ Den samlede stikprøve har derfor en svarrate på 42,5 pct.
- ▶ Statistiske beregninger viser ifølge specialet, at svarene fra stikprøven er repræsentative for kommunalpolitikere generelt.

Repræsentation i danske kommuner

- ▶ Hillerød og Gentofte har som de eneste over 50 pct. kvinder i kommunalbestyrelserne.
- ▶ Ved KV17 blev den kvindelige andel i kommunalbestyrelser den højeste nogensinde: I gennemsnit 32,8 pct. Andelen af kvinder på politiske topposter var i snit 28,3 pct.
- ▶ Ved KV13 var den kvindelige andel i kommunalbestyrelser i gennemsnit 29,8 pct. Andelen af kvinder på politiske topposter var i snit 24,2 pct.

Kilde: Speciale, Amalie Dahlerup Hermansen

Mens kommunerne slås om handlen, tømmes bycentre for liv og butikker

En lempelig planlov, indbyrdes konkurrence om omsætning og ændring i forbrugsvaner kommer til at ændre byernes udtryk radikalt. På høje tid at kommunerne nytænker strøg og handelsgader, mener byplan-professor.

o butikshandel

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Det ligner en slagmark.

Mens kommunerne opruster som aldrig før med nyetablering eller udvidelser af indkøbscentre og aflastningsområder med storbutikker, lukker butikkerne i de traditionelle handelsgader med endnu større hast.

Ifølge Dansk Erhverv drejede 11.000 butikker landet over nøglen om i en tiårig periode frem til 2017. Samtidig er den digitale handel på nettet vokset til knap en fjer-

dedel af den samlede omsætning, mens en lempelse af planloven har gjort det nemmere for kommunerne at etablere såkaldte aflastningsområder med storbutikker uden for bycentre.

Det har udløst en intens jagt på kunder og omsætning kommunerne imellem med tæt på en halv million kvadratmeter nyt butiksareal under opførelse eller planlægning ifølge Institut for Center-Planlægning (ICP).

Altsammen har det en stor, given taber:

De traditionelle handelsgader, gågader, strøg. Her

forsvinder butikkerne, og kommunerne skal i gang med at nytænke sine centre, hvis de fortsat skal være livsnerven i byerne, store såvel som små.

Byernes hjerte

Tom Nielsen, professor i by- og landskabsplanlægning på Arkitektskolen Aarhus, har fulgt udviklingen i butikshandel og bycentre igennem længere tid, og han er ikke i tvivl om omfanget af den udfordring, kommunerne står overfor:

- Butikslukninger i de traditionelle handelsgader har været i gang længe, men den har taget fart, og nu ser vi relativt store byer blive tømt for handel og det traditionelle liv på hovedgader og strøg. Det er en alvorlig ting, for det er jo selve hjertet og omdrejningspunktet for byerne, som er under voldsom forandring, siger han og peger på, at kommunerne har handlet meget forskelligt i forhold til at nytænke butikshandlen.

Mens man i eksempelvis Herning og Kolding har flyttet handlen ud af centrum til overdækkede centre, har Vej-

le (Bryggen) og Aarhus (Bruuns Galleri) bygget indkøbscentre helt tæt på strøg-områderne. For bycentrum er den sidste strategi klart den fornuftigste, mener Tom Nielsen.

- Kommunerne skal tænke sig rigtig godt om, når de skal nytænke deres centre, og der findes ikke nogen færdig skabelon for, hvad man kan gøre. Nogle mindre byer vil muligvis dø, men de fleste vil overleve, selv om transformationen bliver smertefuld, tilføjer han.

Alles kamp mod alle

Bekymring for de traditionelle butiksgader har man i mange kommuner, men samtidig fylder konkurrencen om et vigende marked også rigtig meget på den politiske dagsorden.

Om konkurrencen er både indædt og ubarmhjertig i hele landet.

- Decentralisering har været et mantra de sidste mange år, og det betyder, at der har været mindre national styring, ligesom den gamle planlægning på tværs af kommunegrænserne hos

amterne ikke er trukket med over i regionerne. Derfor har vi en masse kommuner, som konkurrerer som selvstændige enheder, en alles kamp mod alle, og det har ikke gjort noget godt for udviklingen, mener Tom Nielsen.

Protest fra nabobyer

I Vestjylland er Holstebro under protest og indsigelse fra nabokommunen Struer i færd med at udvide et aflastningsområde, som ifølge en konsekvensberegning fra ICP vil udløse butikslukninger i nabobyerne Struer, Skive og Herning, men også i Holstebro bymidte.

Struer står til at miste en femtedel af sin omsætning på udvalgsvarer, når aflastningsområdet er udbygget, og har derfor gjort indsigelse. I Holstebro er man imidlertid mere fokuseret på det samlede regnestykke for kommunen, der lokker med en årlig gevinst på over 180 mio. kr. Omsætning skabt af handlende udefra.

På Fyn er regnestykket tilsvarende modsætningsfyldt for Nyborg i forhold til det planlagte detailhandelcenter

‘Nu ser vi relativt store byer blive tømt for handel og det traditionelle liv på hovedgader og strøg. Det er en alvorlig ting, for det er jo selve hjertet og omdrejningspunktet for byerne, som er under voldsom forandring.’

Tom Nielsen, professor i by- og landskabsplanlægning

Kolding Storcenter har bragt masser af handel til Kolding - men har også trukket kunder væk fra centrum ikke blot i Kolding, men også i nabobyerne, som nu konkurrerer hårdt om et skrumpende marked.

Foto: Søren Gylling, Ritzau Scanpix

på Lynfrostgrunden ved Storbæltvej, som Cowi har beregnet konsekvenserne af i en rapport for kommunen. De nye butiksarealer vil hente ekstraomsætning i nabokommunerne i størrelsesordenen 110 mio. kr. årligt.

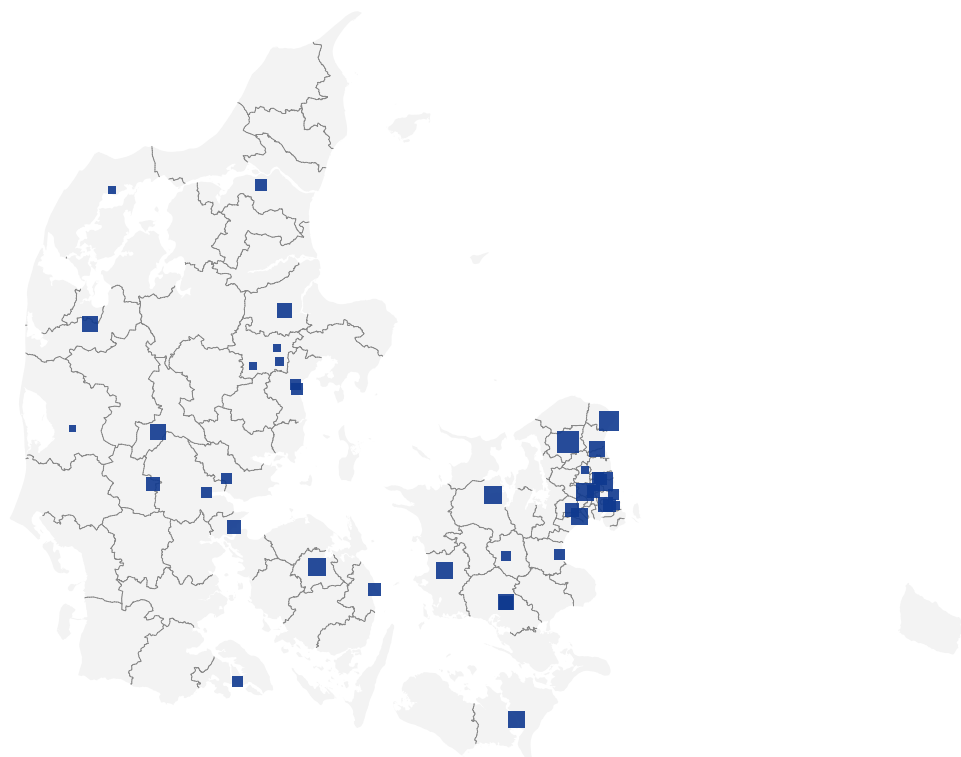
Men gevinsten kommer ikke uden omkostninger:

‘Det kan ikke undgås, at en nedgang på ca. 26-28 pct. i udvalgswareomsætningen i de eksisterende butikker i Nyborg vil få konsekvenser, herunder i bymidten. Udvik-

lingen vil betyde, at bymidtens butikker enten omstiller sig til en lavere omsætning eller lukker. Den samlede tilbagegang på ca. 105-112 mio. kr. pr. år vil svare til omsætningen i omkring 25 gennem-

Her er planer om nye butikscentre eller udvidelser

Kortet viser shoppingcenter-projekter og aflastningsområder, både nye og udvidelser af eksisterende. Opgørelsen er formentlig ukomplet.

Se interaktiv udgave af kortet på kommunen.dk. Kilde: ICP A/S, Institut for Center-Planlægning m.m.

De traditionelle handelsgader/gågader/strøg er under forvandling i disse år, fordi handlen flytter over på nettet og ud af byerne - på billedet i Esbjerg hvor Kronprinsensgade krydser Kongensgade og Skolegade.

Foto: Jens Christian Top, Ritzau Scanpix

snitsbutikker’, hedder det i Cowis analyse.

På Sjælland har byrådet i Holbæk netop besluttet at gå videre med planen om udvidelse af Holbæk Megacentret med 43.000 kvadratmeter, og det frygter de handlende i Holbæk midtby vil ramme handlen dér hårdt.

Det afviser byrådspolitiker Jeppe Jakobsen (DF), som er en del af det politiske flertal, der har stemt ja til centret.

- Det her er ikke en kamp mellem det nye megacentret og Holbæk bymidte. Det her handler om, at Holbæk skal vinde kampen over Slagelse eller Roskilde, og at folk vælger at tage til Holbæk, siger han til TV2 Øst.

Hverken bæredygtigt eller holdbart

Netop den type argumenter giver Tom Nielsen ikke meget for i forhold til langtidseffekterne.

- Nye butikscentre kan trække handlende til i en periode, men bagved det hele truer overgangen til nethandel, som jo bare vokser og vokser. Derfor er den indbyrdes konkurrence mellem byer, som udvider butiksområder, kortsiget. Nogle vinder et stykke tid, men næppe i længden. I mellemtiden slår man bycentret ihjel, det er ikke bæredygtigt og strider således mod FN's verdensmål. Det er heller ikke holdbart, siger han.

Dagligvarer og fitness

ICP har i 60 år rådgivet kommuner om detailhandel og centerplanlægning, og her har direktør Jens Chr. Petersen en mere pragmatisk holdning til udviklingen, som sender udvalgswarehandelen ud af byerne.

- Kommunerne kan lige så godt gå i gang med at indrette sig på nye tider og spørge sig selv, hvad de vil med deres bymidter. Her giver det

‘Kommunerne kan lige så godt gå i gang med at indrette sig på nye tider og spørge sig selv, hvad de vil med deres bymidter.’

Jens Chr. Petersen, direktør i ICP

- Det kommer til at rykke ved det samlede billede, men det er vigtigt også at have in mente, at nethandlen ikke per automatik går fra de fysiske butikker. Fx ser man også nu, at varer købes og betales over nettet, men afhentes i de fysiske butikker, hvor kunderne så køber mere, så det er ikke nødvendigvis modsætninger, siger Jens Chr. Petersen, som mener, at det godt kan give mening for kommunerne at indrette aflastningsområder og indkøbscentre uden for eller i periferen af de større byer.

- Men det er ikke gratis, og udviklingen vil ramme de mindre byer hårdest. Og det er vigtigt for kommunerne at gøre sig klart, at deres valg har konsekvenser, siger han.

Nye generationer tænker måske anderledes

Byplansprofessor Tom Nielsen tør heller ikke forudsige de konkrete konsekvenser af ændringerne i forbrugsmønstrene sammenholdt med det eskalerende byggeri af nye butikscentre, men han advarer mod en blind tro på, at kundernes mobilitet bliver ved med at vokse, selv om den har gjort det i over 70 år. Og mobilitet er centralt i omsætning-kalkulen for aflastningsområder og indkøbscentre.

- Noget af det interessante bliver, hvad der sker med kommende generationer, som måske ikke er så villige til at se stort på bæredygtighedsprincipper og miljøhensyn og køre langt til et butikscenter for at købe 10 bomulds t-shirt, som er produceret med x-1000 liter vand i Indien. Mange af dem vil måske ikke engang tage et kørekort. Det kan få stor betydning for vores handelsmønstre i fremtiden, siger han.

Herlev Kommune sælger sit rådhus og lejer sig blandt andet ind i et nyt tårn, som skal bygges ved butikscen-tret Herlev Bymidte. Målet er at styrke byens centrum.

Foto: Christian Lindgren, Ritzau Scanpix

I Herlev kommer kommunen til borgerne for at skabe liv i bymidten

Bekymringen for fremtidens bycentre vokser i kommunerne, viser rundspørge, som også demonstrerer stor appetit på nye butiksområder og centre.

o rundspørge

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Bevarelse og udvikling af bycentre står højt på den kommunale dagsorden, men det gør udvidelser af aflastningsområder og indkøbscentre i yderområder også.

Det viser en rundspørge, kommunen.dk har foretaget blandt landets kommuner. Vi har bedt dem oplyse, hvor-

vidt de planlægger udvidelse af butiksområder inden for kommunegrænsen, og hvorvidt kommunen har en nedfældet strategi på området.

41 kommuner svarede, 14 planlægger udvidelser, mens 12 har en særskilt strategi for butiksudviklingen - de fleste andre henviser sidstnævnte til punkter i den generelle kommuneplan.

Herlev er en af de kommuner, hvor bekymringen for et

aktivt bycentrum er et fokusområde for kommunen. Det får nu helt konkrete konsekvenser, idet rådhuset for cirka 50 procents vedkommende flytter fra sine nuværende lokaler og ind i udvidelser og moderniseringer af lokalcenteret i bymidten, hvor 240 ansatte får arbejdssted. Kommunen forventer, at rådhusfunktionerne årligt vil trække 30.000 besøgende til bymidten.

- Vi går lidt imod tendensen i forhold til rådhusbygninger, hvor vi splitter op i stedet for at samle. Men vi vil gerne være med til at skabe liv i centrum - både ved at flytte medarbejdere ind, som drikker kaffe og køber kager i butikkerne, og også ved at flytte kontakten med borgerne derind, fortæller direktør i

Herlev, Charlotte Wieth-Klitgaard.

Herlev har sit eget indkøbscenter i periferien, ligesom både Lyngby Storcenter, Rødovre og København konkurrerer om kommunens kundegrundlag og presser de midtbyhandlende.

- Vi ser det som en kommunal opgave at hjælpe med til, at en by har sammenhængskraft. Og uden et centrum med liv har en by ikke noget naturligt udgangspunkt for fællesskab, tilføjer hun.

Store udvidelsesplaner i Sønderborg og Ishøj

Sønderborg Kommune er en af de kommuner, som har svaret bekræftende på udvidelsesplanerne. Her vil man udvide sit aflastningsområde i Center Øst for at skabe plads

til nye, store udvalgswarebutikker og butikker med særligt pladskrævende varegrupper. Samtidig har man som en del af målsætningen i kommuneplanen at fastholde Sønderborg bys rolle 'som center og drivkraften i det regionale opland'.

Det skal blandt andet ske ved at kombinere butiksliv med oplevelser, servicefunktioner, kontorerhverv, uddannelse, kultur med videre.

Ishøj Kommune udlægger ekstra 34.000 kvadratmeter til udvalgsbutikker i sit aflastningsområde, men arbejder samtidig på at bevare sit traditionelle butiksmiljø i Ishøj Bycenter.

- Vi har i år nedsat en arbejdsgruppe i samarbejde mellem kommunen og Cen-

terforeningen. Den er sat i verden for at drøfte, hvordan vi imødekommer de aktuelle udfordringer og tendenser: Stigende internethandel, butiksdød, efterspørgsel efter flere oplevelser osv. Der er endnu ikke formuleret en strategi. I første omgang handler det om at formulere en fælles retning og definere de mest relevante fælles fokusområder, oplyser direktør for teknik, miljø og byudvikling, Marie Louise Madsen.

En del kommuner har svaret bekræftende til både udvidelsesplaner og strategi, men kun med enstavelsesord. Konkurrencen om kunderne og fremtidens handel sætter sine egne begrænsninger i forhold til medlemsomheden.

Planlovsændring har sluppet byggeriet og konkurrencen fri

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Staten blander sig generelt uden om, når kommunerne indbyrdes dyster om handlende og store butikker, som skal stjæle omsætning fra naboerne. Med først kommunalreformen og siden ændringerne i planloven i 2017 blev beslutningerne om strategi og byggeri i store træk overladt til de enkelte kommuner, og det har sluppet konkurrencen fri.

Martin Odgaard, arkitekt og adjunkt ved Arkitektskolen Aarhus, har fulgt planlovens udvikling over de

seneste årtier, og han er ikke i tvivl om, at filosofien siden årtusindeskiftet har været at løsne snarere end at stramme grebet om udviklingen.

- Med Svend Auken som miljøminister i 1990'erne var lovgivningen indrettet til at regulere butikshandlen og beskytte bycentre. Siden er lovgivningen lempet for at decentralisere, og derfor er der i dag meget lidt, staten kan blande sig i. Og så vidt jeg ved, har vi endnu ikke haft en klagesag omkring butiksbyggeri, siden planloven blev lavet om i 2017, fortæller han.

Lovgivningen i dag stiller kommunerne frit i forhold til at oprette og udvide aflastningscentre med udvalgsvarer, ligesom mulighederne for at inkludere detailbutikker blev løsnet.

Som eksempel nævner Martin Odgaard det planlagte højhus, som Bestseller vil bygge udenfor Brande med både butikker og kontorer. Det behøver ikke statslig godkendelse under den nuværende planlov, som det ville have været tilfældet før 2017.

Ifølge Martin Odgaard er definitionen så løs, at man endnu har til gode at få

afprøvet, hvor nationale interesser skal overtrumfe de kommunale.

- Allerede med kommunalreformen og nedlæggelsen af amterne blev det sværere at regulere på tværs af kommunerne, og klageinstanser

blev fjernet eller reduceret. Argumentet har været, at det skulle være lettere for kommunerne at planlægge og beslutte, hvad politikerne fandt var bedst lokalt. Prisen har til gengæld været, at man har sluppet en konkurrence

fri, som indebærer nogle konsekvenser for både landskab og handel, siger Martin Odgaard.

Den nye planlov blev vedtaget af VLAK-regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet.

Planloven definerer fire områder, hvor staten kan gå ind og blande sig af hensyn til nationale interesser:

- Vækst og erhvervsudvikling.
- Natur- og miljøbeskyttelse.
- Kulturarvs- og landskabsbevarelse.
- Hensyn til nationale og regionale anlæg.

DK Weekend. **Nyheder for den offentlige beslutningstager – nu også i weekenden!**

Siden den 11. september 2001 har dknyt serviceret den offentlige beslutningstager med nyheder på alle hverdage.

Undervejs har dknyt fået stadigt flere læsere, og mobile enheder har ændret vores læsevaner. Det tager dknyt nu konsekvensen af.

DK Weekend.

Fremover udsender vi også et nyhedsbrev lørdag og et søndag.

Du kan tilmelde dig nyhedsbrevet på dknyt.dk

Rigtig god dk-weekend!

DKNYT

**NYHEDER FOR OFFENTLIGE
BESLUTNINGSTAGERE**

Folk, der er ubehagelige online, er også ubehagelige offline, siger Michael Bang Petersen om de personer, der skriver hadefuldt på sociale medier. De er frustrerede, føler sig marginaliserede, har lav empati og er optaget af at have høj status.

Foto: Aarhus Universitet

Politikere kan bekæmpe online-had bedre end Zuckerberg kan

Hadefulde onlinedebatter skyldes ikke sociale medier, men personlighed og politiske frustrationer, viser ny forskning fra førende dansk politolog.

◉ interview

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Michael Bang Petersen blev noget overrasket over, at hans forskning viste det stik modsatte af, hvad han gik og troede.

Logisk set ville det nemlig give mening, hvis sociale medier var grobunden for de mange hadefulde diskussioner og misvisende nyheder, der bliver delt her.

Undersøgelser viser, at folk generelt synes, at tonen i debatten online er hårdere

end for eksempel diskussioner inden for hjemmets fire vægge.

Men sådan hænger det ikke sammen - de fleste af dem, der skriver fjendsk på Facebook, Twitter eller andre sociale medier vil også gøre det, når man taler med dem ansigt til ansigt.

Om personen bag skærmen agerer hadefuldt på nettet eller ej, afhænger i stedet af, om vedkommendes personlighed er optaget af status, og om personen oplever frustration over politiske beslutninger.

'Jeg er blevet overrasket, for jeg troede selv på idéen om, at der sker noget med os, når vi sætter os foran skærmen.'

Det viser resultater i de indledende undersøgelser i et stort internationalt forskningsprojekt, som Michael Bang Petersen står i spidsen for.

Han er professor i statskundskab ved Aarhus Universitet og forsker primært i politisk psykologi, og han har netop præsenteret den nye forskning på den største internationale statskundskabskonference, men endnu ikke haft den peer-reviewed.

- Jeg er blevet overrasket, for jeg troede selv på idéen om, at der sker noget med os, når vi sætter os foran skærmen. Da vi startede dataind-

'Det er ikke sådan, at vi har nogle søde og rare mennesker ude i den virkelige verden, som så tænder af, når de sætter sig bag skærmen.'

'De personer, der opfører sig ubehageligt, gør det ligeså meget online som offline, vi kan bare ikke se det, fordi det foregår i lukkede rum og bag hjemmets fire vægge.'

mation og den ubehagelige tone på sociale medier borgere imellem.

Men det gælder også de mere ekstreme tilfælde, hvor borgere for eksempel truer politikere på livet.

- Vi ved ikke særlig meget om sociale medier, når det kommer til, hvor tilspidsede debatter mellem andre borgere skal blive, for at de påvirker, hvor langt man selv tror på, at man kan komme med demokratisk samtale, siger Michael Bang Petersen.

Det skyldes til dels, at sociale medier efter Facebooks oprettelse i 2004 stadig er et nyt fænomen.

For ti år siden satte flere demokratiforskere deres fulde lid til, at internettet og Facebook kunne opfylde nogle demokratiske idealer: Folk kunne komme i dialog og direkte i kontakt med hinanden og med politikere, uanset hvor mange ressourcer man havde eller hvem, man kendte.

I dag står både forskere og borgere med en noget anden opfattelse af, hvad der foregår på de sociale medier, siger Michael Bang Petersen.

- Når vi nu spørger folk om, hvordan de oplever tonen på sociale medier, svarer de, at den er voldsom. Opfattelsen er vendt 180 grader, og bekymringen er, at sociale medier er ved at udhule demokratiet, siger han.

Både online og offline

Derfor var det interessant for ham at se nærmere på, om hadet i virkeligheden er sociale mediers skyld.

Sammen med både danske og internationale forskere indsamlede han data fra både USA og Danmark, og de kom til at vise det modsatte af, hvad forskerne havde forventet.

For eksempel passer det ikke, at borgere kommer til at svine hinanden til en i debat, fordi det er svært at styre sine følelser, når man sidder bag skærmen.

Det tror vi naturligt ud fra et narrativ om, at folk må være sødere ved hinanden ansigt til ansigt, forklarer Michael Bang Petersen.

- Det giver god mening, for det er vores hjerne bygget til. Vi er i stand til at aflæse hinandens reaktioner og kontrollere vores følelser. Og når vi så bevæger os ind på sociale medier, hvor vi pludselig ikke kan se hinanden i øjnene, kan tingene løbe løbsk.

- For mener vedkommen- de det alvorligt, eller er det ironi? Det er et rationelt argument, men det passer ikke med vores data, siger han.

I stedet fandt forskerne ud af, at folk, der optræder ubehageligt på sociale medier, også gør det i politiske debatter offline.

- Så det er ikke sådan, at vi har nogle søde og rare mennesker ude i den virkelige verden, som så tænder af, når de sætter sig bag skærmen, siger han.

Og det er ifølge forskeren interessant: For folk, der er ubehagelige online, er generelt set bare ubehagelige. Men til gengæld har befolkningen generelt en meget anderledes opfattelse af debatterne online og offline, og det er et paradoks.

Forskerne spurgte til, hvor ofte man selv bliver udsat for ubehageligheder både online og offline, og hvor tit, man er vidne til, at der foregår ubehageligheder blandt nogle, man kender og nogle, man ikke kender.

Her var der ikke forskel på, hvad vi selv oplever online og offline, og vi føler os altså ikke mere krænkede på sociale medier, end når vi går rundt i vores dagligdag.

- Men der er en voldsom forskel i den udstrækning, vi ser andre blive krænket, og i særdeleshed folk, vi ikke kender, siger Michael Bang Petersen.

Borgere bliver derfor eksponeret mere for de personer, som opfører sig fjendsk på sociale medier, end de ville gøre i virkeligheden. Derfor føles det, som om debatter på sociale medier har en hårdere tone.

- De personer, der opfører sig ubehageligt, gør det ligeså meget online som offline, vi kan bare ikke se det, fordi det foregår i lukkede rum og bag hjemmets fire vægge. Når det sker online, er det offentligt tilgængeligt, siger han.

Rod i hverdagen

Hvis man så gik rundt og troede, at trusler mod politikere skyldes sociale medier, er det nogle bekymrende resultater, Michael Bang Petersen står med: Hadet har rod et dybere sted.

- Det er ikke de sociale mediers skyld, og de frustra-

'Det er i mindre grad Mark Zuckerberg, og i højere grad politikere selv, der kan løse det.'

tioner, som folk giver udtryk for, opstår ikke på sociale medier. De har rod i deres almindelige hverdag, siger han.

Det betyder, at politikeres opfattelse af, at hadet på sociale medier bliver værre, er et udtryk for nogle mere generelle samfundstendenser, snarere end at vi nu for alvor er rykket ind på sociale medier.

Og så er problemet betydeligt sværere at løse, mener Michael Bang Petersen.

- Så er det i mindre grad Mark Zuckerberg, og i højere grad politikere selv, der kan løse det, siger han.

Ifølge ham er trusler og had formentlig en del af den generelle samfundsudvikling, hvor mindre tillid til politikere, stigende populisme, Brexit og valget af Trump tyder på, at vi lever i en tid, som er mere politisk polariseret end tidligere.

Ham bag skærmen betyder mere, end vi tror

Forskningen tyder på, at de personer, som tyer til had på sociale medier, føler sig marginaliserede, ensomme og at de ikke får den anerkendelse, de føler, de er berettiget til.

Samtidig kan forskerne se, at de følelser kun får folk til at være ubehagelige, hvis de samtidig har en personlighed, hvor de er ekstremt opmærksom på hvilken status, de har.

Tendensen til at fare vredt til tastene er mest udbredt blandt unge mænd.

- Det er en cocktail af at være enormt status-orienteret og forlange anerkendelse uden at føle, at man får den. Individerne har antisociale personlighedstræk. De har meget høje tanker om sig selv og lav grad af empati,

forklarer Michael Bang Petersen.

- Men selvom de føler sig marginaliserede, er de ikke nødvendigvis fattige. De føler bare ikke, at de har den plads, som de burde have, siger han.

Analysen peger dog ifølge Michael Bang Petersen på, at stigende ulighed i vestlige samfund kan være en af de ting, der skubber til frustrationerne.

Politikere skal løse

En anden central pointe i forskningen er, at det ikke hjælper at gå i dialog med de hadefulde mennesker. Men det betyder ikke, at man ikke skal tage deres frustrationer alvorligt, forklarer Michael Bang Petersen:

- Selvom det fra politikeres synspunkt virker som om, at det bare er nogle, som er ude på at trolle, så er vores forståelse, at der rent faktisk ligger en eller anden form for politiske frustrationer bag.

Derfor skal man som politiker forholde sig til frustrationerne og acceptere, at man bliver nødt til at kigge på, hvorfor nogle borgere har så voldsomme oplevelser omkring marginalisering.

På nuværende tidspunkt kan han ikke komme med konkrete løsningsforslag, da forskningsprojektet strækker sig over fem år. Den anden del af projektet går ud på at udvikle løsninger.

- Det løses ikke ved at gå i dialog med den enkelte, men ved at gå ind i nogle af de strukturelle faktorer, hvilket jo er ekstremt svært, siger han.

Ifølge Michael Bang Petersen er løsningen ikke at ændre personers adfærd. For personen bag skærmen betyder mere, end politikere går og tror, og derfor er løsningen ikke at omvende de hadfulde individer.

Til gengæld viser erfaringer fra medier og studier, at man med hård justits kan mindske frekvensen af de hadfulde debatter.

Derfor kan man ændre debatkulturen ved at gøre det sværere at være hade-

'Det løses ikke ved at gå i dialog med den enkelte, men ved at gå ind i nogle af de strukturelle faktorer.'

fuld, og så at sige holde de rigtige inde og de forkerte ude.

Et løsningsforslag er derfor at tilknytte ID til Facebook, når man signer up, som man har gjort på AirBNB, siger Michael Bang Petersen.

- Det betyder faktisk, at du kan blokere folk, som gentagne gange opfører sig på en voldsom måde.

En anden mulighed er at bygge en algoritme, der vurderer, hvor hadefuldt et givent opslag er. Samtidig kunne Facebook også indføre en funktion, så man som bruger selv kan bede om at få filtreret hadefulde beskeder fra.

Så kunne man for eksempel som politiker bede om ikke at få tilsendt beskeder, som overskrider et bestemt niveau.

Der er altså håndtag, som et socialt medie som Facebook umiddelbart nemt kan dreje på, vurderer Michael Bang Petersen.

Forskningsprojektet

- **Løber over fem år** og samler førende forskere, også internationalt.
- **Er støttet** af Carlsbergfondet med 15,7 mio. kr.
- **Første del** skal kortlægge årsager til politisk had på sociale medier.
- **Anden del** skal komme med løsningsforslag.
- **KL, Facebook og Google** er med i forskningsprojektets Advisory Board.

Mette Touborg vil have medarbejdere på alle niveauer til at interessere sig for politikernes intentioner.

Mette Touborg: Politikere må gerne blande sig i enkeltsager

Det er forståeligt, at lokalpolitikere både er optaget af store linjer og små detaljer, selv om det er sjovest for forvaltningen ikke at være i for stramme tøjler, mener eks-borgmesteren, som blev topembedsmand.

o ledelse

Af Maria Steno
red@kommunen.dk

- Jeg har altid vidst, at Mette ikke ville blive i politik for evigt.

Sådan indledte SF's formand Pia Olsen Dyhr, da Mette Touborg, tidligere borgmester i Lejre og næstformand i SF, forlod politik til fordel for en karriere som topembedsmand.

I dag er Mette Touborg adm. direktør i Københavns Kommunes kultur- og fritidsforvaltning, hun er selv uden for offentlighedens søgelys, men stadig tæt på magtens centrum. For hun brænder for at gøre politiske visioner til virkelighed - ved blandt andet at bringe politikere og organisationen tættere sammen.

- Helt fra jeg blev uddannet sygeplejerske, har jeg syntes, at ledelse var interessant. Og jeg har stort set ikke arbejdet med andet end ledelse i mit arbejdsliv. Jeg har været ledende sygeplejerske og kredsbestyrelsesmedlem i min fagforening, daglig leder af lægekontoret i TopDan-

mark, politisk leder som borgmester og i KL, og nu sidder jeg som direktør i en stor forvaltning. Det har altid været ledelse og altid med fokus på borgeren, fortæller Mette Touborg.

Fra borgmester til diplomat

Jeg møder hende over en rugbrødsmad med spejlæg og tomater fra mini-drivhuset. Det store drivhus hjemme i Lejre savner hun, men hun har ikke bare forladt sin borgmesterpost, hun har også forladt sin gamle kommune. Hun bor i dag i Roskilde tættere på hovedstaden og sin nye karriere som embedsmand.

'Som lokalpolitiker er man altid både optaget af rammen og det konkrete. Det er helt forståeligt.'

- Da jeg sad som borgmester, mærkede jeg en enorm lyst til at være med i processen og selv få tingene til at ske i hverdagen. Jeg var selvfølgelig tæt på kommunaldirektøren og direktionen, og de var megadygtige, men jeg kunne mærke, at den der indre glød brændte for selv at være den, der skulle bevæge organisationen og udvikle de løsninger, der skulle til i hverdagen for at nå de politiske mål.

Så Mette Touborg sagde farvel til SF og den røde hårfarve uden fortrydelse. I dag er hun ifølge sin mor mindre rap i replikken, og ifølge hendes kæreste har hun fået større personlig frihed og

Foto: Asbjørn Reinhold Ravn, CDI

delers langt mindre af sig selv med omverdenen. Især på sociale medier er der et tydeligt før og efter for Mette Touborg.

To sider af samme sag

Touborgs egen oplevelse er, at hun er præcis den samme, men at hun har ændret præferencer i forhold til både arbejdsmetodik og kommunikation. Og at der trods skiftet fra politiker til embedsmand er mange identiske udfordringer i hendes ledelsesopgave. Nemlig behovet for at skabe et udefra-og-ind-perspektiv, ønsket om at sikre en balance mellem udvikling og drift, og nødvendigheden af at gå forrest for at skabe tillid hele vejen rundt i en proces.

Mette Touborg ser derfor de to kommunale topjob som to sider af samme sag. Og erfaringerne fra selv at have været aktiv politiker tager hun med sig som fundamentet for sit arbejde som forvaltningsdirektør.

- På den ene side er det jo et stort skifte at gå fra selv at

være politiker til at skulle sikre, at de politiske beslutninger bliver ført ud i livet. På den anden side kommer jeg med nogle erfaringer, som gør, at jeg har mulighed for undervejs i den proces at spotte nogle andre ting og påvirke min organisation anderledes. Jeg tror, det er en stor fordel at have erfaring fra flere sider, også fra mit arbejde som sygeplejerske og i fagforeningen.

Da Mette Touborg startede i Københavns Kommune, kendte hun daværende kultur- og fritidsborgmester Carl Christian Ebbesen (DF) lidt fra KL, men de havde aldrig arbejdet direkte sammen og ofte været uenige. Men det viste sig, at de samarbejdede rigtig godt som politiker og direktør.

- Jeg var utroligt glad for, at jeg som ny embedsmand fik en borgmester, der havde så lang erfaring og kendte rådhuset og det politiske så godt. Det betød, at jeg kunne tillade mig at bruge alt min tid på at lære organisationen

og det organisatoriske at kende. Her brugte jeg min tidligere kommunaldirektør i Lejre, Inger Marie Vynne som sparringspartner. Og blandt andet på hendes råd gav jeg mig god tid til at sætte mig ind i organisationen og lære alle dele af forvaltningen at kende, inden jeg foretog nogen former for strukturelle ændringer. Så jeg fik en god start uden paladsrevolutioner.

Efterfølgende har Mette Touborg med egne ord været lige så begejstret for at arbejde sammen med først Niko Grünfeld (ALT) og nu Francisca Rosenkilde (ALT). De har været borgmestre på hver sin måde alle tre, men uanset holdninger og form, så er opgaven nogenlunde den samme for forvaltningen.

- Det er ikke kun chefen eller de medarbejdere, der sidder tættest på rådhuset, der skal være optaget af, hvad politikerne tænker og beslutter, det skal alle i en politisk ledet organisation.

'Vi er så vant til, at når vi hører et eller andet, så kommer vi med et forslag til en løsning. Men vi skal være bedre til at stille spørgsmål.'

Det lægger jeg meget stor vægt på.

Skal forstå politikerne

Mette Touborg forsøger bl.a. at sikre en bedre kobling af organisationen og politikerne gennem en ny kernefortælling i forvaltningen, som binder det organisatoriske arbejde og de politiske mål i kultur- og fritidspolitik bedre sammen, men hun arbejder også helt lavpraktisk med at inkludere flere medarbejdere i den politiske sagsbehandling.

Den chef og de medarbejdere, som er fagligt ansvarlige for en sag, skal selv fremlægge den for udvalget og høre den politiske drøftelse efterfølgende. Det giver mange mødedeltagere ved et udvalgs møde, nogle gange op til to-fire ekstra embedsmænd per punkt foruden de fem faste mødedeltagere fra forvaltningen, men Touborg synes, det er det værd.

- Det giver en større indsigt og politisk forståelse, men jeg tror også, det giver en øget grad af motivation og ansvarlighed i forhold til at gennemføre de politiske beslutninger. Jo mere vores chefer hører og oplever, hvad det er, politikerne siger, jo lettere har de ved også i næste led at sikre, at det rent faktisk sker.

Ulempen er, at en chef eller medarbejder i en konkret sag kan opleve et politisk udvalg, der ikke er tilfreds eller går meget langt ned i detaljen. Det er ifølge Mette Touborg naturligt i en politisk proces, men det kan være hårdt at høre så direkte for den enkelte chef eller medarbejder, der måske sidder der for første gang med sin politiske ledelse.

Enkeltsager som afsæt

Mette Touborg har selv nærlæst Ledelseskommis-

sions anbefalinger om grænsefladerne mellem politikere og forvaltning med interesse, netop fordi hun selv har både den organisatoriske, politiske og faglige ledelseserfaring. Og hun har gennem mange år hørt embedsmænd beklage sig over, at lokalpolitikere går for langt i deres sagsbehandling og vil detailstyre. Her er der ingen forskel på de små kommuner og landets hovedstad.

- Det der med at tro, at man politisk er mere optaget af de store linjer og rammerne og mindre optaget af detaljen i København end i Lejre. Det vil jeg afvise, sådan foregår det ikke. Som lokalpolitiker er man altid både optaget af rammen og det konkrete. Det er helt forståeligt. Jeg synes, det er klogt, og det er jeg i øvrigt også selv som topled. For engang imellem er det i enkeltsager, man støder på et problem, der viser sig at være af langt mere generel karakter, og som man derfor udvikler en løsning på. Eller enkeltsagen bliver kimen til en ny ide.

- Jeg har faktisk været omrejsende i at sige - både tidligere som borgmester og også nu som direktør - at det er politikerne, der til enhver tid bestemmer, hvor langt politikken går. Men det er klart, at jeg som embedsmand altid vil arbejde på at få så meget plads som muligt. Det er da både langt sjovere og langt lettere at være leder og agere i et ledelsesrum, når man har en ramme at arbejde indenfor og ikke bliver detailstyret.

Politikerne tildeler magt

Efter at Mette Touborg har skiftet side fra politiker til direktør, har mange spurgt hende, hvor hun selv oplever, at hun har haft mest magt. Da vi diskuterede det for et par år siden i uformel sammenhæng, sagde hun i en frisk bemærkning, at da hun var borgmester, tænkte hun, at embedsmændene havde mest magt, og da hun blev direktør, tænkte hun, at det var omvendt.

Da jeg gentager spørgsmålet om magtbalancen mellem politikere og forvaltning i forbindelse med denne artikel, vejer hun sine ord på en guldvægt, for hun er demokrat og nu også diplomat til fingerspidserne.

- På den ene side er det et meget let spørgsmål at svare på, for det vil til enhver tid være de valgte politikere, der beslutter, hvor det politiske

'Jo mere vores chefer hører og oplever, hvad det er, politikerne siger, jo lettere har de ved også i næste led at sikre, at det rent faktisk sker.'

begynder, og hvor det slutter, om de vil sætte rammer og retning, eller om de vil længere ind i processer og drift og måske ligefrem detailstyre. Så politikerne har den magt, de tager, siger hun.

- På den anden side er kompleksiteten steget med større kommuner, øget digitalisering, større specialisering, øget opgaveglidning osv. Og det efterlader alt andet lige en større opgave og større mulighed for fortolkning i forvaltningen, fordi kommunalpolitikere ikke kan gå ind i alle processer og sager.

Og så vender Mette Touborg tilbage til en kæphest, nemlig forvaltningens opgave med at være brobygger og forstå og forvalte politikerens intention.

Stil flere spørgsmål

- Jeg prøver ikke at give alt for mange svar selv, men vi er så vant til, at når vi hører et eller andet, så kommer vi med et forslag til en løsning. Men vi skal være bedre til at stille spørgsmål. Hvad vil I gerne have ud af det? Hvad er det for en oplevelse, borgerne skal have? I har nævnt to ting, hvordan placerer I det i forhold til hinanden? Så vi hjælper hinanden og vores politikere med at finde nye og bedre svar, og vi samtidig bliver skarpere på, hvad politikernes intention er, siger hun og kommer med en indrømmelse:

- Jeg er ikke skidegod til det selv, jeg har været vant til at blive afkrævet et svar i mange år som leder, men jeg prøver at være vagtsom på det og spørge mere ind og lytte mere. Det tror jeg faktisk, er en af de forskelle, man kan mærke, efter at jeg er blevet embedsmand.

Blå bog

- **Adm. direktør** i Københavns Kommunes kultur og fritidsforvaltning siden november 2016.
- **Borgmester i Lejre** fra KV09 til september 2016.
- **Formand for Lokale** og Anlægsfonden 2012 til 2016.
- **Medlem af Kls bestyrelse** 2010 til 2016.
- **Næstformand i SF** 2012 til 2014.
- **Mellemlider i TopDanmark** samt ledende sygeplejerske.
- **Bor i Roskilde** med kæreste og fire sammenbragte teenagere.

Ny ordning for børn på kant med loven presser kommuner

En del kommuner er kritiske over for det nye nævn, der har overtaget meget af behandlingen af børn og unge på vej ud i kriminalitet. Efter et halvt år har nævnsmøderne fundet deres form, men kommunerne har mange ønsker om justeringer.

nybrud

Af Thomas Bjerg
red@kommunen.dk

Ungdomskriminalitetsnævnet har fundet sin form. Men vejen dertil var hård, og ordningen presser kommunernes socialforvaltninger.

Kritikken går bl.a. på korte tidsfrister, et højt ressourceforbrug, afgørelser, der rækker ud over nævnets kompetence, og manglende ret-

ningslinjer, når børn med funktionsnedsættelser skal i nævnet. Men der er enighed om, at møderne foregår med respekt for børnene og de unge.

- Nogle kommuner synes, at nævnet er det værste, der er sket, og andre finder, det er ok. Men uanset holdning fokuserer vi alle på at sikre hensynet til børnene, så de ikke bliver skræmt, siger Helle Støve, kommunernes

repræsentant i Koordinationsudvalget for nævnet. Udvalget følger ordningen løbende.

- Som kommunal repræsentant gør jeg opmærksom på, hvis afgørelserne bevæger sig ud over nævnets kompetence, eller hvis retningslinjerne er utilstrækkelige, siger Helle Støve.

Kompetence fra nævn til kommuner

Loven blev vedtaget i december 2018 og trådte i kraft 1. januar. Nævnet består af en dommer, en person ansat i politiet og en kommunal medarbejder, og det skal gribe hurtigt ind over for børn og unge, der er på vej ud i kriminalitet. Sagerne omfatter også 10-14-årige, der er under mistanke for at have begået kriminalitet.

Særlige screeningsenheder hos politiet indstiller sager med 10-14-årige, mens anklagemyndigheden indstiller sager med 15-17-årige, der

'Hvis den unge har gode forhold med beskyttende forældre og et aktivt fritidsliv, ville vi sammen med politiet kalde dem til en samtale. Altså give dem en forskrækkelse. Nu bruger vi meget tid på at beskrive familien, den unge og sagen.'

Lotte Henriksen, socialchef i Aarhus

har fået en dom. Sagerne handler typisk om vold, trusler og overfald, men også hærverk og salg af narko kan føre til, at den unge og forældrene skal møde i nævnet.

Kommunerne belyser sagerne. De skal i løbet af tre uger lave en ugefaglig undersøgelse, som de fremlægger i nævnet. Her medvirker også en børnesagkyndig, en advokat, en ressourceperson for barnet og en medarbejder fra den nyoprettede ungekriminalforsorg. Ofte op til 15 personer.

Afgørelserne varierer fra forbedringsforløb med bl.a. faste hjemmetider, deltagelse i fritidsaktiviteter og en kontaktperson. I den anden ende af skalaen er det døgnophold og anbringelse, herunder på sikrede institutioner. Dermed kan nævnet overtrumfe børn og ungeudvalgets beslutninger. I en del sager afgør nævnet ikke noget, fordi den unge er i god gænge, eller fordi kom-

'Vi byggede et skib, mens det sejlede. Heldigvis fik vi god hjælp fra Justitsministeriet og andre partnere, og skibet er sødygtigt.'

Sanne Bager, formand for Ungdomskriminalitetsnævnet

Børn og unge, som har deltaget i kriminalitet, kan fx blive pålagt faste hjemmetider og deltagelse i fritidsaktiviteter, eller de kan i værre tilfælde blive anbragt på døgninstitution. Nævnet kan overtrumfe børn og unge-udvalgets beslutninger. Foto: Christian Lindgren, Ritzau Scanpix

munens tiltag er tilstrækkelige.

Efter nævnsmødet følger Ungekriminalforsorgen op med kontrolsamtaler, der skal sikre, at den unge efterkommer afgørelsen.

Tidsfrister presser forvaltninger hårdt

Tidsfristen på to-tre uger for en ungefaglig undersøgelse mod normalt fire måneder udgør den største udfordring, mener Lotte Henriksen, socialchef i Aarhus Kommune.

- Det giver os dårligere vilkår for at lave socialfagligt arbejde med den tungere målgruppe. Det er meget svært at høre samarbejdspartnere på to uger. Børnepsykiatrien er ikke vant til den slags tidsfrister.

Lotte Henriksen mener, at nævnet påfører kommunen ekstra opgaver uden kompensation.

- Vi spilder tid, når vi belyser sager i den lettere mål-

gruppe, som udgør 40-50 pct. af vores sager. Dem ville vores forebyggende samarbejde med skolerne ofte gribe. Hvis den unge har gode forhold med beskyttende forældre og et aktivt fritidsliv, ville vi sammen med politiet kalde dem til en samtale. Altså give dem en forskrækkelse. Nu bruger vi meget tid på at beskrive familien, den unge og sagen.

Børn med problemer og gavmilde dommere

Flere kommuner peger på, at håndbogen på nævnets hjemmeside ikke tager højde for, at en del børn har kognitive funktionsnedsættelser. Det har Helle Støve rejst i Koordinationsudvalget.

- Børn med kognitive udfordringer tænker ofte ikke i konsekvenser. Nogle bliver forskrækkede, når de kommer ind i en mødesal med 15 voksne.

En anden kritik er, at nævnet indimellem pålæg-

Syv råd til kommuner om UKN-sager

- Opsaml erfaringer med sagerne, så I kan trække informationer om afgørelser og indsatser.
- Saml et team af dedikerede medarbejdere, der varetager kriminalitetsforebyggende arbejde.
- Fasthold et højt fagligt niveau, men tag også hensyn til forbruget af ressourcer.
- Samarbejd med andre kommuner.
- Samarbejd tæt med politiet, så I har et fælles billede af, hvad der ligger i screeningen af sager.
- Del jeres erfaringer med Koordinationsudvalget.
- Brug nævnets sekretariat.

Kilde: Socialchef Lotte Henriksen, Aarhus Kommune

ger socialforvaltningen noget, det ikke har kompetence til.

- Der er eksempler på, at barnet går på skole A, og forældrene vil gerne have, at barnet skifter skole, og så træffer nævnet afgørelse om det. Men det hører ikke under nævnets kompetenceområde, siger Helle Støve.

Lotte Henriksen peger på, at dommerne kan være gavmilde.

- Er der ellers noget, I ønsker, spørger dommeren. Ja, en kontaktperson, vi kender, siger forældrene. Men det er ud over det niveau, vi har indstillet. Så bliver det svært at få indsatserne til at hænge sammen med økonomien.

Formand: Vi taler til barnet i øjenhøjde

Byretsdommer Sanne Bager er formand for nævnet og koordinationsudvalget. Hun forklarer, at alle parter har været pressede. Nævnet startede med at afholde møder i februar, en måned efter at loven trådte i kraft.

- Vi byggede et skib, mens det sejlede. Heldigvis fik vi god hjælp fra Justitsministeriet og andre partnere, og skibet er sødygtigt. Vi bygger stadig, men der er selvfølgelig

lig begyndervanskeligheder, siger Sanne Bager.

Hun og sekretariatschef Marianne Schmidt forklarer, at alle myndigheder skulle finde deres ben. Sekretariatet har været i tæt kontakt med kommunerne for at skabe gode procedurer, fælles forståelse af indholdet i kommunens indstillinger og en god mødestruktur.

- Loven lægger op til at få barnet i centrum og kommunikere i øjenhøjde. Det lægger vi meget vægt på, når vi skriver og taler med barnet, siger Sanne Bager.

En anden tilgang

Sanne Bager har siddet i mange år i Københavns Kommunes børne- og ungeudvalg, og hun mener, at nævnet har en anden tilgang.

- Det er kriminalitet, der har givet anledning til behandling i nævnet. Børn- og ungeudvalgene kan kun sige ja eller nej til en indstilling. Vi har større råderum, men tager udgangspunkt i kommunens indstilling.

Sanne Bager forklarer, at det endnu ikke i praksis er fuldt afklaret, hvilke konkrete tiltag et forbedringsforløb kan indeholde.

- Det bliver vi klogere på, jo flere sager vi får behandlet. Når barnet for eksempel

ikke har gået i skole i et halvt år eller mere og er kriminalitetstruet, er det svært ikke at inddrage overvejelser om barnets skolegang i forbedringsforløbet. Især når vi ved, at det kan tage lang tid for kommuner at anvise et skoletilbud.

Særlige hensyn

Nævnet forsøger at tage særlige hensyn til børn med funktionsnedsættelser, forklarer Marianne Schmidt.

- Nævnet kan afkorte møder, hvis barnet har svært ved at sidde stille. Det er sket, at nævnet har ladet barnet gå udenfor med en voksen. Vi har også overvejet i særlige tilfælde at afholde mødet et sted, som barnet kender godt. Vi ser altid på, om en sag er omfattet af nævnets kompetence og har jævnligt dialog med politiet i de enkelte sager.

Sanne Bager forklarer, at kommunerne kan sikre, at barnet får en god oplevelse.

- De bedste forløb får vi, når kommunens sagsbehandler har en god kontakt med barnet, tager det i hånden som en medspiller og siger 'det her gør vi sammen'. Nogle er fremragende til det.

Kommunalt nævnsmedlem: Vi får bedre fat i de unge

Esbjerg Kommunes repræsentant i Ungdomskriminalitetsnævnet mener, at nævnet gør stort indtryk på de unge, og at afgørelserne får vægt. Samtidig belyses sagen godt, når mange fagpersoner drøfter den med den unge.

o positiv

Af Thomas Bjerg
red@kommunen.dk

Den unge ser konsekvenserne, når dommeren taler direkte til ham eller hende. Og det bliver alvor, når den unge skal til kontrolsamtaler hos Ungekriminalforsorgen. Samtidig klæder det kommunens medarbejdere godt på, når de arbejder sammen med dommeren, politimanden og andre fagpersoner.

Fagkoordinator Lone Tind Jensen er et af Esbjerg Kommunes to medlemmer af Ungdomskriminalitetsnævnet, og hun oplever mange fordele.

- Vi bliver fagligt klædt anderledes på, fordi vi får andre konsekvensmuligheder. Det har absolut mere vægt. Vi når de unge på en anden måde, for det er ikke sjovt at sidde over for en dommer og en politimand.

Lone Tind Jensen mener også, at forbedringsforløbene får en anden alvor.

- De unge bliver presset, når de følges af Ungdomskriminalforsorgen. Vores unge skal køre til Kolding for at møde til kontrolsamtaler. Hvis de ikke følger afgørelserne, så indstiller vi igen. De første sager er på vej tilbage til nævnet.

Hun mener, at det store set up giver en nuanceret behandling.

- Det giver et godt spil, når vi er så mange fagpersoner med hver vores briller, der drøfter sagen. Vi kommer godt rundt, og vi vil alle bidrage til, at den unge kommer ud af kriminaliteten.

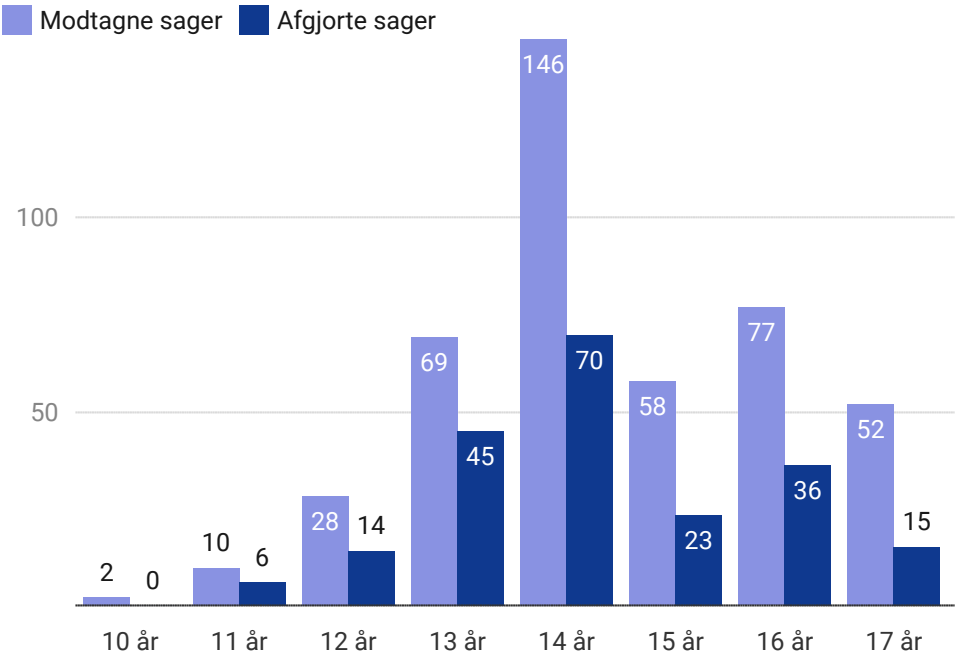
Esbjerg har haft 17 sager, og det er relativt mange. Det kan ifølge Lone Tind Jensen skyldes, at kommunen har en relativ stor andel af kontantmodtagere, ligesom der er problemer med bander i socialt belastede kvarterer.

Kommunens team på fire medarbejdere arbejder med kriminalitetstruede unge og straffelov. De fire socialrådgivere har efteruddannet sig i psykiatri, etnicitet og arbejde med misbrugere. En er kandidat i kriminologi.

- De er fagligt dygtige med viden inden for straffelov, og de er omhyggelige med at inddrage andre fagfæller og familien. De er også gode til at få alle relevante oplysninger med i indstillingen, siger Lone Tind Jensen.

Antal sager i nævnet 1. halvår 2019

I alt modtog Ungdomskriminalitetsnævnet 442 sager og afgjorde 209.

Derudover har nævnet modtaget 31 sager, som er trukket tilbage. Antallet af 15-17-årige omfatter også sager, som nævnet endnu ikke kan behandle, da de unge først skal afsone en fængselsstraf. Nævnet har i juli og august 2019 truffet afgørelse i yderligere 116 sager.

Appen fungerer på samme måde som fx Messenger på mobiltelefonen. Sagsbehandleren har mulighed for at dele sin lokalitet med borgeren (t.h.) Illustration fra video: Mathias Rue

Varde har knækket GDPR-koden

En GDPR-venlig app erstatter sms'er mellem borger og medarbejder i Varde. Samtidig sparer den journaliseringstid.

o sikkerhed

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

I Varde kan sagsbehandlere nu logge på en app og skrive direkte til deres borgere uden at blive pustet i nakken af persondataforordningen (GDPR). De sender nemlig ikke længere sms'er som et led i sagsbehandling på jobcentret.

Dermed har kommunen løst et af de problemer, per-

sondataforordningen førte med sig i maj 2018, da den blev indført i dansk lovgivning. Her blev det usikkert at bruge sms'er i arbejdet med borgerne, fordi der er en risiko for, at de indeholder fortrolige oplysninger.

- Det er et af de elementer, som virkelig har været et problem. Vi kan ikke stoppe borgerne i at spørge om noget, så når der kommer til at foregå egentlig sagsbe-

'Når jeg har været ude og lave en lille demo for kommunerne, så ville de hellere have haft appen i går end i dag.'

Thomas Neville,
digitaliseringskonsulent i
Varde

handling, kommer der automatisk fortrolige oplysninger undervejs, siger Thomas Neville, der er digitaliseringskonsulent i Varde.

Han har været med til at udvikle appen og er nu i kontakt med 45 kommuner, som er interesserede i at få den med hjem til sin egen forvaltning. Ifølge ham siger interessen noget om, hvor problematisk sms'erne gør det at overholde datasikkerheden i kommunerne.

- Når jeg har været ude og lave en lille demo for kommunerne, så ville de hellere have haft appen i går end i dag, siger han.

Ifølge Rasmus Styrk, som er produktionschef hos House of Code, der har

udviklet appen for Varde, er timingen god, fordi den løser nogle lavpraktiske udfordringer med GDPR for kommunerne.

- Den er nem at komme i gang med og spiselig for både medarbejdere, brugere og kommuner, og så er det ikke en 10 mia. kr. dyr løsning i forhold til mange andre offentlige it-systemer, siger han.

Auto-journalisering

Appen består af en medarbejderside og en borgerside. Første gang borgerne tilgår appen, skal de logge ind med NemID og lave en fir cifret pinkode, som de kan logge ind med fremover. Appen kan også genkende fingeraftryk og ansigt.

'Journalisering tog op til tre gange så lang tid som at skrive selve beskeden. Det kan vi konvertere til socialfagligt arbejde, som er det, vores rådgivere brænder for.'

Thomas Neville,
digitaliseringskonsulent

Varde Kommune har fulgt Datatilsynets retningslinjer, forklarer digitaliseringskonsulent Thomas Neville.

Foto: Varde Kommune

Datatilsynet: Kommuner bør passe på sms'erne

Kommuner bør kun bruge sms til at sende borgere servicemeddelelser og ikke til følsomme oplysninger, vurderer Datatilsynet.

GDPR

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

'Husk din aftale onsdag den 25. september 2019 kl. 14.00 med Varde Kommune'.

'Husk din aftale torsdag den 26. september 2019 kl. 11.00 i Misbrugscenteret'.

Sådan lyder to forholdsvise eksempler på, hvad kommuner kan skrive i sms'er til borgere. Alligevel er de også vidt forskellige eksempler på, hvad kommuner *må* skrive i sms'er.

De viser nemlig, hvordan Datatilsynet fortolker grænsen for, hvad kommuner bør og ikke bør skrive af hensyn til persondatasikkerheden. Den første sms holder sig inden for grænsen, det gør den anden ikke.

'Det er Datatilsynets opfattelse, af sms er en både brugbar og god måde at give de registrerede påmindelser og kortere servicebeskeder på. Det er dog ikke et format, der skal benyttes til reel sagsbehandling', lyder det i tilsynets retningslinjer, der blev opdateret med de nye regler fra persondataforordningen (GDPR) den 25. maj 2018.

Flere risici

Tilsynet vurderer, at indhold med følsomme og fortrolige oplysninger normalt ikke skal sendes som sms, da det indebærer en række risici, som fx at sende dem til en forkert modtager, eller at andre tilgår beskederne.

Det kan være oplysninger, der konkret henviser til en diagnose, eller oplysninger, der siger noget om borgersens helbred, fx hvilken behandling borgeren skal til, eller hvor den skal foregå - det kunne være i misbrugscenteret som i eksemplet her.

Her skal kommuner også være opmærksom på ikke at angive indgang eller adresse, hvis den er knyttet til en særlig afdeling, som siger noget om borgersens helbred eller økonomiske situation.

Derfor bør kommuner heller ikke skrive, hvad påmindelsen handler om, hvis det

fx er en samtale om kontanthjælp. Heller ikke hvis kommunen sms'er borgeren om, at vedkommende har fået udbetalt penge af kommunen, hvis kontanthjælpen er årsag til det.

'Det er i den forbindelse Datatilsynets opfattelse, at sms er en både brugbar og god måde at give de registrerede påmindelser og kortere servicebeskeder på', uddyber it-specialist Allan Frank i et skriv på tilsynets hjemmeside.

'Samtidig er det dog tilsynets vurdering, at transmission via sms af følsomme oplysninger og oplysninger, som skal undergives fortrolighed, normalt indebærer en så betydelig risiko for de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, at de ikke bør sendes som sms', skriver han.

Fortrolige oplysninger

Informationer som siger noget om borgerens økonomiske situation er fortrolige oplysninger, og de er en særlig kategori, som ikke nævnes i databeskyttelsesreglerne, men som ofte har betydning for, hvordan de bruges.

Og det er information, som kan knyttes til en bestemt person, også selvom man kun kan finde frem til den person, hvis man kombinerer informationen med andre oplysninger.

Kommuner skal altså ifølge tilsynet tænke persondatasikkerhed på en helt ny måde, når de bruger sms-beskeder. Ifølge Datatilsynet skal de have en risikobaseret tilgang til, hvad der er passende persondatasikkerhed. Som udgangspunkt skal de etablere et sikkerhedsniveau, som passer til risici:

'Der er lagt op til en mere risikobaseret tilgang til, hvad der må anses som passende sikkerhed. Udgangspunktet efter forordningen er, at behandling af personoplysninger er forbundet med risici for fysiske personers rettigheder og frihedsrettigheder, og at der skal etableres et sikkerhedsniveau, som passer til de risici', skriver it-specialist i Datatilsynet Allan Frank.

Tilsynet anbefaler også, at kommuner bruger den offentlige sms-tjeneste NemSMS i tilfælde af, at de vælger fortsat at kommunikere den vej.

Medarbejderen logger ind via computeren i kommunens systemer ved hjælp af et 24-timers login, som er en af appens sikkerhedsforanstaltninger.

- Vi har vurderet, at rådgiverne har adgang til mere data end den enkelte borger, som kun har adgang til sin egen. Så vi har hævet sikkerhedsniveauet ved at lave en tidsbegrænset kode, siger Rasmus Styrk.

Når borger og medarbejder er logget på systemet, kæder en administrator i kommunen dem sammen. De kan kun linkes sammen og have en fælles chat, hvis de i forvejen er tilknyttet hinanden i jobcentret. I appen kan de chatte videre, vedhæfte billeder og dokumenter, autosvare og lave gruppebeskeder.

Samtidig har appen en automatisk journaliseringsfunktion, så samtalerne lagres via serviceplatformen eller en softwarerobot i kommunens forskellige fagsystemer som fx KMD Momentum.

- Vi kan få journaliseret alle beskederne. Det skulle medarbejderne stå for før, og det tog op til tre gange så lang tid som at skrive selve beskeden. Det kan vi konvertere til socialfagligt arbejde, som er

'I appen har vi mere kontrol over data, fordi vi har bestemt, hvor det skal hen i modsætning til en sms, som man sender ud i verden over netværket.'

Rasmus Styrk, produktionschef i House of Code

det, vores rådgivere brænder for, siger Thomas Neville.

Når borgerens besked til sagsbehandleren finder sin vej over på serveren, hvor medarbejderen åbner samtalen, og beskeden efterfølgende journaliseres, forsvinder den fra databasen i appen.

Herefter er det kun kommunens medarbejdere, som er certificeret til det, der kan tilgå journalerne, forklarer Rasmus Styrk.

Samtidig er det Varde Kommune, der ejer rettighederne, så eksterne ikke kan tilgå appen og beskederne med de fortrolige oplysninger. Det hele ligger i kommu-

nens datacenter, forklarer han.

Safety first

Sms-beskeder er ifølge Datatilsynet ikke ulovlige i sig selv, men der er endnu kun få afgørelser fra tilsynet om, hvor grænsen går. Derfor er det svært for både kommunerne og tilsynet at vide, hvordan de skal gribe sms'erne an.

- GDPR siger, at du skal være i kontrol med dine data, og det skal du kunne påvise. Men det er jo op til fortolkning, hvordan man får det. I appen har vi fx mere kontrol over data, fordi vi har bestemt, hvor det skal hen i modsætning til en sms, som man sender ud i verden over netværket, siger Rasmus Styrk.

Nogle kommuner har derfor strammet deres brug af sms'er af frygt for, om de nu egentlig overholder datasikkerheden. Efterfølgende har socialpædagoger fortalt til deres fagblad, at GDPR på den måde står i vejen for arbejdet med bl.a. socialt udsatte eller hjemløse, og gademedarbejdere i Aalborg har helt stoppet sms-brugen.

Her har det betydet, at muligheden for at møde borgere på deres præmisser er væk. Samme dilemma, som de stod over for i Varde.

- Vi ville sikre, at rådgivere fortsat kunne have den kontakt med borgerne. Det er så at sige et nødvendigt onde, som e-Boks ikke giver mulighed for. Og da vi ikke kan købe TDC's netværk, fandt vi på at udvikle den her app, siger Thomas Neville.

- Vi vil gerne møde borgerne, hvor de er. Og det er ikke på e-Boks, siger han.

Derfor har sikkerheds-spørgsmålet været helt centralt for udviklingen af

'Vi vil gerne møde borgerne, hvor de er. Og det er ikke på e-Boks.'

Thomas Neville, digitaliseringskonsulent

appen, som har en standard https-kryptering og altså ikke er dobbeltkrypteret som fx sikker post i netop e-Boks.

Det har Varde og House of Code besluttet ud fra en risikovurdering, som er baseret på typen af data, antallet af brugere og de andre foranstaltninger i systemet.

Fx skærper NemID-loginet sikkerheden, fordi det er en juridisk binding, der betyder, at man altid kan spore personerne. Og har borgeren ikke været aktiv i en måned, bliver vedkommende logget ud.

- Gamle brugere bliver luget ud hen ad vejen. Hvis man fx får stjålet sin telefon, kan vi også gå ind og fjerne brugeren, og så forsvinder data automatisk, siger Rasmus Styrk.

Han forklarer, at det ikke er noget problem at udvide appen til andre forvaltninger eller kommuner.

- Den håndterer jo egentlig bare kommunikationen mellem to personer, så det vil bare kræve opsætning i databasen, siger han.

Appen

- **Er udviklet af** den private virksomhed House of Code, der er specialister i appudvikling.
- **Rulles ud ad** tre omgange til medarbejdere i Team Ung i løbet af året.
- **Skal efter planen** være implementeret hos alle medarbejdere og borgere tilknyttet jobcentret i løbet af 2020.

‘Kommunerne har jo ikke en chance, når lodsejere ikke følger ordningen’

Lodsejere nedlægger markveje uden at anmelde det til kommunen, selvom det er lovpligtigt. Nu vil Landbrug & Fødevarer skærpe oplysningen til sine medlemmer.

◉ blind vej

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

I Danmark må enhver trave ned ad gamle markveje for at komme ud i naturen - også selvom vejen ligger på en landmands grund. Men flere stier og markveje forsvinder fra det åbne land, og i nogle tilfælde sker det, uden at loven overholdes.

I de seneste 12 år har landets kommuner fået 470 borgerhenvendelser om nedlagte veje, som kommunen ikke vidste var blevet spærret eller sløffet. Det viser en undersøgelse foretaget af paraplyorganisationen Friluftsrådet.

- Det er bekymrende, at så mange markveje bliver nedlagt

uden at have været anmeldt til kommunen. For det skader danskernes mulighed for at opleve naturen, siger Niels-Christian Levin Hansen, formand for Friluftsrådet.

Rådet undersøgte antallet af nedlagte markveje og stier i 95 kommuner og kom frem til, at der i de seneste 12 år har været over 900 sager om nedlæggelser. Halvdelen af dem er borgerhenvendelser, der omhandler nedlagte veje, hvor kommunen aldrig fik en anmeldelse.

Naturbeskyttelseslovens § 26 a siger ellers, at en lodsejer skal anmelde det, hvis man vil sløjfe en sti eller vej med væsentlig rekreativ værdi. Herefter har kommunen så fire uger til at reagere, før lodsejeren kan pløje marken

op. Kommuner har i 216 tilfælde siden 2007 besluttet, at en vej ikke måtte nedlægges.

- Men kommunerne har jo ikke en chance, når lodsejere ikke engang følger ordningen, siger Niels-Christian Levin Hansen.

Lodsejere mangler viden

Friluftsrådet har på opfordring fra kommunen.dk taget en stikprøve af borgerhenvendelser i tre kommuner. Den viser, at henvendelserne kun i sjældnen grad omhandler de samme veje.

Men det står ikke klart, om alle borgerhenvendelser drejer sig om markveje, der ikke måtte nedlægges i forhold til Naturbeskyttelsesloven. Det er nemlig kun markveje, som fører ud til udsigtspunkter, strande, skove eller stier med en væsentlig rekreativ funktion, der er omfattet af loven og ikke må nedlægges uden anmeldelse.

Alligevel mener Friluftsrådet, at der eksisterer yderligere nedlæggelser, som kommunerne aldrig hører om, fordi borgere ikke henvender sig. Rådet tror dog ikke, de mange sager skyldes ond vilje hos lodsejerne.

- Det er ikke mit indtryk, at lodsejere bevidst lader være med at anmelde. Det drejer sig nok nærmere om manglende viden. Derfor tror jeg, at vi med en oplysningskampagne kan nedbringe antallet af uanmeldte sager, siger Niels-Christian Levin Hansen.

Det er Landbrug & Fødevarer enig i. Viceformand Lone Andersen forklarer, at organisationen på baggrund af de nye tal nu vil skærpe oplysningen til sine medlemmer.

- Vi vil gerne tage på os at informere vores medlemmer grundigere om ordningen. Men vi synes, anmelderordningen fungerer rigtig fint. Den er enkel, og derfor virker den, og vi kan se på undersøgelsen, at der blev anmeldt 420 nedlæggelser helt efter bogen, siger hun.

Efter kommunen.dk talte med Lone Andersen, har Landbrug & Fødevarer gjort det klart, at de allerede arbejder på at informere sine medlemmer. Det kommer til

at ske enten via medlemsbreve, Landbrugsavisen eller på hjemmesiden Landbrugsinfo.dk.

Helt vildt bureaukratisk

Friluftsrådet mener dog ikke, at Landbrug & Fødevarer selv med øget oplysning helt kan stoppe antallet af uanmeldte nedlæggelser. Rådet foreslår derfor en lovændring, så lodsejerne ikke automatisk får tilladelse, hvis kommunen ikke vender tilbage indenfor fire uger. I stedet vil

Fakta om Friluftsrådets undersøgelse

- **Friluftsrådet bad om** aktindsigt i sager om nedlæggelse af stier og veje i alle kommuner. 95 svarede med brugbar data. Tallene rækker fra 2007 frem til foråret 2019. Undersøgelsen viste:
- **420 sager om** lodsejere, der anmeldte lukning af vej eller sti.
- **470 borgerhenvendelser om** lukkede veje/stier, uden at lodsejer anmeldte lukning.
- **I 216 tilfælde** afgjorde kommuner, at en vej/sti ikke måtte nedlægges.
- **I 110 tilfælde** fandt kommunen og lodsejeren enighed om, at en sti, der ikke måtte nedlægges, kunne flyttes til anden placering.
- **Kommunerne har rejst** 36 sager som tilsynsmyndighed.
- **81 sager er** blevet klaget over til klagenævn, hvoraf kommunerne fik medhold i 56, og klager fik medhold i 16. Da undersøgelsen blev lavet, var 9 sager stadig i gang.

Kilde: Friluftsrådet

Indtil 2004 kunne en landmand frit nedlægge eller spærre en markvej, hvis han blev var træt af, at folk brugte den. Men i dag skal man anmelde nedlæggelsen til kommunen, hvis vejen fører ud i naturområder eller hen til udsigtspunkter. Alligevel bliver mange markveje stadig nedlagt, uden kommunerne hører noget.

Foto: Søren Breiting, Ritzau Scanpix

Friluftsrådet have, at kommuner skal give tilladelse, før en markvej kan sløjfes.

Men det er en dårlig idé, lyder det fra Landbrug & Fødevarer:

- Det vil blive helt vildt bureaukratisk, og det kommer til at tage en masse tid, og der kan komme flere klager. Vi er ikke afvisende for justeringer på det her område, men vi har tillid til den nuværende ordning og kommunernes håndtering af den, siger viceformand Lone Andersen.

I Friluftsrådets undersøgelse er der 24 kommuner, som tilsyneladende ikke har haft sager i de seneste 12 år. Det kan skyldes, at kommunerne journaliserer sagerne forskelligt og ikke har kunnet finde dem frem til undersøgelsen, eller at kommunerne ikke prioriterer området særlig højt.

- Behandlingen af anmeldelser varierer meget fra kommune til kommune. Nogle bruger mange ressourcer på sagerne, mens andre ikke behandler dem særlig grundigt. En ordning, hvor der skal gives tilladelse, vil gøre, at kommunen tager

stilling til den specifikke markvej hver gang, siger Niels-Christian Levin Hansen fra Friluftsrådet.

Kommunale kompromisser

I 110 sager har kommuner og lodsejere sammen fundet en ny placering til en vej eller en sti, som ellers ikke måtte nedlægges. Sådanne løsninger ser Landbrug & Fødevarer som et godt alternativ.

- Det er en pragmatisk måde at løse det på, og den dialog bakker vi op om. Vi vil jo også gerne have, at folk kan komme fra a til b og nyde naturen, siger Lone Andersen, som bliver bakket op af Friluftsrådet.

- Det er oplagt, når vi kigger på tallene, at der skal være en tættere dialog mellem kommunerne og lodsejerne, siger Niels-Christian Levin Hansen og fortsætter:

- Mange steder findes der faktisk fornuftige løsninger. Det kan godt være, at en markvej skal nedlægges, men så kan man ofte lave en ny sti et andet sted i området.

Han påpeger, at kommunerne bør sætte større fokus på området. For når borgerne

har ret til at nyde det åbne land, skal der også være stier, de kan færdes på.

- Det er vigtigt, at lokalpolitikere er klar over, at nedlagte markveje har en direkte indflydelse på borgernes mulighed for at komme ud i naturen. Næsten hver gang en markvej forsvinder, for-

svinder der også en mulighed for at cykle ud til en skov, ride en tur eller vandre som spejder, siger han.

Kommunen.dk kontaktede også Miljøstyrelsen for at spørge, om anmeldeordningen fungerede efter hensigten, men det var ikke muligt at få en kommentar.

Fakta om færdsel på stier og markveje

- ▶ **Det er som** udgangspunkt tilladt at færdes til fods og på cykel på alle stier og veje i det åbne land.
- ▶ **En lodsejer kan** forbyde adgang til stier og veje, hvis færdslen generer erhvervsmæssig udnyttelse af ejendommen, hvis privatliv bliver generet i særlig grad, eller hvis der er plante- og dyreliv, som skal beskyttes.
- ▶ **Derudover kan ejeren** forbyde adgang på dage, hvor der holdes jagt, eller hvor der kan være fare på grund af intensivt landbrugsarbejde.
- ▶ **Nedlæggelse af en sti** eller vej kan tidligst ske fire uger efter, lodsejeren har givet skriftlig meddelelse til kommunen. Hvis kommunen ikke reagerer, kan ejeren nedlægge stien, dog senest seks måneder efter, de fire uger er gået. Det kaldes en anmeldeordning.
- ▶ **Kommunen kan afgøre**, at stien eller vejen ikke må nedlægges, hvis den har væsentlig rekreativ værdi, som når den leder hen til et udkigspunkt eller ud til en skov.
- ▶ **Anmeldeordningen kom i 2004.** Før da behøvede lodsejere ikke gøre noget, før de sløjfede en vej.

Hjørring har flest sager om ulovligt nedlagte stier, men også flest lovlige

Den nordjyske kommune undgår helst politianmeldelser og forbud. I stedet løser man sti-konflikter med dialog og mæglere.

o fodslag

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

I de seneste 12 år er 45 stier og markveje blevet nedlagt i Hjørring, uden kommunen har fået det at vide fra lodsejeren, der nedlagde vejen. Det er ellers lovpligtigt at anmelde det til kommunen, hvis lodsejeren vil spærre eller sløjfe en vej, som bliver anvendt af borgere til at komme ud i naturen.

Og med 45 sager er Hjørring den kommune, der har langt flest uanmeldte sager i hele landet. Det viser en undersøgelse foretaget af Friluftsrådet i foråret.

- Jeg ved ikke, om vi har flest sager, fordi vi har mange stier og meget natur, eller om det er, fordi vi registrerer og journaliserer mere end andre kommuner. Men vi har i hvert fald mange borgere, som går, cykler og rider ude i naturen, og de melder ind til os, hvis de ikke kan komme videre, fordi en sti er spærret, fortæller Jens Pedersen, leder af team natur.

Udover flest ulovligt nedlagte markveje har kommunen også flest lovlige anmeldelser. Siden 2007 er der nemlig kommet 57 anmeldelser fra lodsejere.

- Begge typer sager opstår ofte, når nye ejere overtager en ejendom og for eksempel er trætte af, at folk rider på en sti, der går over deres jord. Så sætter man et skilt op med 'adgang forbudt' eller spærre med en bom eller pløjer grusvejen op. Og det går jo ikke, hvis det ikke først har været anmeldt til kommunen, siger Jens Pedersen.

Ifølge Naturbeskyttelseslovens §26 a skal en lodsejer anmelde det, når man vil nedlægge en vej med væsentlig rekreativ værdi.

Herefter har kommunen fire uger til at reagere, hvis vejen skal forblive åben for almindelige borgere.

- Typisk tager vi ud og kigger på stien og tager en snak med lodsejeren. Mange sager løser sig så ved, at lodsejeren fjerner det skilt, han har sat op. Når en sti er nedlagt uden anmeldelse, er det ofte af folk, der ikke kender lovgivningen, eller som er trætte af, at folk rider eller går forbi, siger Jens Pedersen.

Politi og klagenævn

Jens Pedersen bryder sig ikke om de konflikter, der kan opstå, når naboer er uenige om en sti, eller når lodsejere vil spærre en vej af, som andre bruger for at komme ud i naturen.

- Vi prøver altid at undgå forbud og politianmeldelser. Så vil vi hellere gå i dialog med lodsejeren. Hvis det så tangerer til nabostridigheder, stiller vi en mediator til rådighed, som kan mægle sig frem til en løsning. Det er ikke altid, det lykkes, men det hjælper som regel, siger Jens Pedersen.

Kommunen bruger en mægler fra sin erhvervsafdeling, som har erfaring med konflikter. Men skulle mægleren eller kommunens dialog mislykkes, kan stridigheden sendes til et klagenævn.

- Det er den sidste mulighed, men der er bare nogle få tilfælde, hvor dialog ikke kan lade sig gøre. Vi har stadig en del klager, som ligger hos Nævnenes Hus, for det tager lang tid at få dem behandlet. Nogle gange har vi oplevet, at det kan tage to til tre år, og ventetiden kan blive problematisk, hvis det er en konflikt mellem naboer, siger han.

Hjørring har et generelt fokus på at bevare adgangen ud i naturen, da de har fem Natura 2000-områder og brander sig selv som Naturkommunen. Derfor har man også en årlig pulje på 50.000 kr., som kan bruges til at anlægge og kortlægge stier.

En gåtur i det åbne land langs en bølgede kornmark kan være en fornøjelse. Men i Hjørring Kommune forsvinder stier og veje lige så småt, uden at lodsejerne melder det til kommunen, selvom de faktisk er forpligtiget til at gøre det.

Foto: Søren Breiting, Biofoto / Ritzau Scanpix

It-systemer bremser kommunal nytænkning

Ufleksible it-systemer står i vejen for de fremskridt, ni kommuner gør for at hjælpe socialt udsatte. Det viser en evaluering fra Vive.

• én plan

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Det er svært at tænke ud af boksen, når it-systemer tænker i kasser. Den udfordring sidder ni nordsjællandske kommuner med i frikommuneforsøget 'En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren'.

I forsøget arbejder kommunerne på tværs af deres interne afdelinger som jobcentret og socialområdet, for at hjælpe udsatte borgere, der for eksempel er arbejdsløse og har sociale udfordringer på samme tid. Det kræver, at sagsbehandlere koordinerer og kommunikerer på tværs, så kommunen kan lave én samlet handplan for borgeren.

Og den koordinerede indsats opleves at virke rigtig fint, viser en midtvejsevaluering, Vive har lavet. Men forsøget bliver bremset af de udfordringer, der opstår, når man går fra kassetænkning til at arbejde mere flydende mellem de kommunale fagområder. Et af de største problemer er, at hver afdeling bruger forskellige it-systemer, som ikke taler sammen.

Vive har spurgt en række ledere og medarbejdere i de ni kommuner, om systemerne understøtter den nye måde at arbejde på. Kun 20 pct. svarede, at de var enige, mens 56 pct. svarede, at de var uenige eller meget uenige i, at systemerne spillede sammen med En plan.

- Nu er it ikke den eneste udfordring, men det er en af

de absolut største barrierer, fortæller chefanalytiker i Vive Christina Holm-Petersen, der er hovedforfatter på rapporten.

- Systemerne kan ikke trække hinandens informationer over, og det gør det svært at vidende, og det lægger op til dobbeltdokumentation for medarbejderne. Så man kan godt lave en enkelt samlet plan, når man sidder til møde med borgeren, men det understøtter it-systemerne ikke nødvendigvis bagefter, siger hun.

Og det er synd, for det giver god mening at gøre op med kommunernes traditionelle måde at arbejde på, hvor hver afdeling passer sit eget og ikke arbejder sammen.

- Det er svært, hvis en udsat borger eller familie skal løbe spidsrod mellem flere afdelinger og have overblik over forskellige planer. Ikke mindst for personer med udfordringer - kognitivt eller på andre områder - kan det føles som at løbe panden mod en mur, hvis man for eksempel bliver indkaldt til møder på samme tidspunkt flere steder, eller hvis for-

skellige afdelinger i kommunen opstiller mål, der står i modstrid med hinanden. Der virker det oplagt at koordinere internt i kommunen, i stedet for at borgeren skal stå for det, siger Christina Holm-Petersen.

Øger risiko for fejl

Selve handleplanen kan variere i form. I nogle kommuner er det tegning på et papir eller et whiteboard, mens det i andre blot er en mundtlig aftale, der gælder. For ingen af delene passer særligt godt ind i de it-systemer, kommunerne bruger.

Når sagsbehandlere skriver planen ind, skal den nemlig sendes rundt til alle andre parter over mail, hvorefter de lægger det ind og tilpasser den til hver deres system. Når planen så bliver revideret løbende, skal sagsbehandlerne igennem det samme igen. Det komplicerer arbejdet i frikommuneforsøget.

- Og det kan øge risikoen for fejl, når medarbejderne skal skrive det ind i hvert sit system og dokumentere på hver sin måde. Det er også en

'Udsatte borgere, som har været lang tid i systemet, oplever en stor gevinst ved En plan. De har ofte en lang historie af ikke at blive mødt og af at føle sig misforstået.'

ærgelig måde at bruge tid, kræfter og ressourcer på, siger Christina Holm-Petersen.

Systemernes kassetænkning modarbejder dermed hele idéen om at arbejde på tværs.

'Så prøver vi det her'

De fleste borgere, Vive interviewede, er positive overfor En plan. Særligt de personer, som har været i det kommunale system i en længere periode, kan se forskellen. De har nemlig været vant til skiftende kommunale indsatser og sagsbehandlere, som ikke talte sammen. En borger i evalueringen udtrykker det som en kultur af 'så prøver vi det her', hvor kommunen sendte borgeren rundt i forskellige tiltag, uden at indsatserne nødvendigvis understøttede hinanden.

- Udsatte borgere, som har været lang tid i systemet, oplever en stor gevinst ved En plan. De har ofte en lang historie af ikke at blive mødt og af at føle sig misforstået. De har en oplevelse af at skulle kæmpe mod systemet i stedet for at kæmpe sammen med det, siger Christina Holm-Petersen.

Jobcentret spiller en central rolle for alle de borgere, som Æn plan hjælper. Vives midtvejsevaluering bygger på spørgeskemaundersøgelser med svar fra 126 ledere og medarbejdere i de ni kommuner og på interviews med 132 borgere, ledere og medarbejdere.

Foto: Christian Lindgren, Ritzau Scanpix

I Allerød har udsatte borgere én fast kontaktperson i form af en plankoordinator, som sørger for, at hele den kommunale sagsbehandling spiller sammen.

Foto: Torben Klint, Ritzau Scanpix

‘Det er så banalt, at det er underligt at tænke på, at vi tidligere har arbejdet anderledes’

Frikommuneforsøget Æn plan er succesfuldt i Allerød. Men succesen giver også bøv l med it og kræver klar ledelse.

• dobbeltarbejde

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

Allerød Kommune river vægene ned. Ikke i fysisk forstand, men i overført betydning mellem de afdelinger, der hjælper udsatte borgere.

Kommunen møder ofte borgere, hvis problemer er så komplekse, at de kræver hjælp fra flere sagsbehandlere, der sidder med forskellige fagområder. Men afdelingerne taler sjældent sammen, og sagsbehandlerne laver derfor hver deres handleplaner til borgeren. De planer kan i værste fald spænde ben for hinanden.

Det gør Allerød op med i frikommuneforsøget Æn plan. Her får en udsat borger eller familie tildelt en plankoordinator, som planlægger på tværs af afdelinger som jobcentret, socialområdet og sundhedsområdet. På den måde flyder de kommunale sektorer ind over hinanden i stedet for at arbejde hver for sig.

- Det er så banalt, at det er underligt at tænke på, at vi tidligere har arbejdet ander-

ledes. Vi implementerer sjældent projekter, der er win-win for alle, som det er tilfældet her, fortæller socialchef Gitte Overgaard.

Forsøget begyndte i sommeren 2017 og løber til 2021 i ni nordsjællandske kommuner. Allerød bruger i øjeblikket Æn borger, én plan til at hjælpe omkring 350 voksne, unge og familier.

Idéen med en koordinator medvirker til, at medarbejderne i de forskellige afdelinger laver mindre dobbeltarbejde. Samtidig slipper de udsatte borgere for at fortælle den samme historie hver gang, de får en ny sagsbehandler, og de oplever derfor kontakten med kommunen som entydig, konstruktiv og ubureaukratisk.

- Og vi bruger vores personaleressourcer langt mere hensigtsmæssigt, for der er mindre overlap mellem, at vores medarbejdere gør det samme stykke arbejde. Det er godt nok ikke sådan, så vi kan påvise en besparelse i kommunen nu og her, men jeg tror, vi kommer til at se en en samfundsøkonomisk besparelse på sigt, siger Gitte Overgaard.

Kræver klar ledelse

Når fagområderne flyder ind over hinanden, mister ledere og fagchefer også den fulde

‘Vi bruger vores personaleressourcer langt mere hensigtsmæssigt, for der er mindre overlap mellem, at vores medarbejdere gør det samme stykke arbejde.’

For at komme konflikter til livs, tænker Allerød Æn borger, én plan ud i alle led. Det inkluderer også rekrutteringen af nye ansatte, som skal være indstillet på at arbejde tværfagligt.

It halter gevaldigt

Et af de største problemer med Æn borger, én plan er, at Allerød møder teknologisk modstand, når borgerens plan skal ind i it-systemerne. For hvert system er designet specielt til en sektor og snakker derfor ikke sammen med andre afdelingers systemer.

Så selvom borgeren får lavet én samlet plan, skal den efterfølgende tilpasses til hvert enkelt it-system.

- Vi bliver sat tilbage af, at it-systemerne ikke spiller sammen. Det er utilfredsstillende for medarbejderne, at de skal dobbeltregistrere, og at plankoordinatoren skal sende borgerens plan rundt til andre afdelinger, som så skal kopiere det ind i hver deres system. Og hvis en sag bliver opdateret, kan medarbejderne ikke se det, fordi systemerne ikke taler sammen, siger Gitte Overgaard og fortsætter:

- Der er virkelig mange ting, der kan blive bedre it-mæssigt, og hvis det sker, vil det understøtte forankringen af Æn plan.

‘Det kan føles som at løbe panden mod en mur, hvis man for eksempel bliver indkaldt til møder på samme tidspunkt flere steder, eller hvis forskellige afdelinger i kommunen opstiller mål, der står i modstrid med hinanden.’

Det virker især godt, at en udsat borger eller familie får en eller få faste kontaktpersoner i hele deres tværfaglige sagsbehandling.

- Kommunen skaber en anden relation mellem borger og medarbejder, så borgerne får en højere oplevelse af at blive set og hjulpet i en vedholdende indsats. De har følelsen af, at kommunen vil det her, og at der er kontinuitet i relationerne, så indsatsen ikke føles tilfældig, siger Christina Holm-Petersen.

Sidste år besluttede Folketinget, at idéerne fra Æn plan skal udbredes til hele landet. Det sker i en kommende lov om helhedsorienteret indsats, som bliver et opgør med den kommunale silotænkning. Folketinget har derfor sat Digitaliseringsstyrelsen til at analysere den måde, it-systemerne kan understøtte en helhedsorienteret indsats på.

Analysen forventes at løbe til udgangen af året, men det er endnu uklart, hvornår kommunerne kan få glæde af resultaterne, oplyser Digitaliseringsstyrelsen til kommunen.dk.

Her på Tvinds skolecenter ved Ulfborg mærker man næppe noget til, at lederen af to af botilbuddene på stedet er beskyldt for voldelige overgreb i England.

Foto: Lars Nybøll, Ritzau Scanpix

Kommuner er trygge ved Tvind-institution

Dansk opholdsstedsleder beskyldes i England for ydmygende adfærd og voldelige overgreb. Danske kommuner er trygge ved hans ledelse.

social

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Ni tidligere anbragte børn i England stod for nylig frem i kommunen.dk med historier om voksne, der slog dem, ydmygede dem og tvang dem til selv at være voldelige. Og selvom overgrebene skal være foregået i England, er det danske lærere, de tidligere anbragte peger på.

Som børn var de nemlig i perioden 1984-1997 placeret på Tvindskolen The Small School on Red House, som var en stor institution for børn med en lang række vanskeligheder. En skole, som i høj grad blev drevet af danske lærere, som også i dag arbejder på forskellige virksomheder, der har relation til Tvind, og som tager sig af danske udsatte børn og unge.

Især peger de tidligere anbragte fra England på

Steen Conradsen, der er medlem af Tvinds Lærergruppe. De mener, han var skyldig i, at der ifølge dem herskede en voldelig kultur på stedet.

I dag er Steen Conradsen afdelingsleder af Botilbudet DNS på Tvind og forstander på Ungdomshøjskolen PTG, hvor ti danske kommuner i 2018 sammenlagt lagde 16,5 mio. kr. for, at stederne tog sig af 11 borgeres botilbud og opholdssted samt skole.

Esbjerg underretter

Men trods beskyldningerne fra England er de danske kommuner som udgangspunkt fortsat trygge ved at have borgere placeret på de to tilbud.

Hos Esbjerg Kommune fortæller Jørgen Bruun, chef for familier og forebyggelse, at han ingen grund har til at være utryg, og at han ikke har modtaget underretning-

ger eller tilkendegivelser om, at de børn, kommunen har på opholdssteder, ikke har det godt:

- Jeg har ingen viden om det. Det ville jeg have, hvis vi havde problemet med et opholdssted. Så ville jeg få en henvendelse fra mine socialrådgivere - eller fra de steder, vi har anbragt børnene, siger han.

For at sikre, at de børn og unge, kommunen anbringer, har det godt, fører kommunen blandt andet tilsyn med de unge på opholdsstederne. De besøger dem på deres opholdssteder, de taler med dem, og de sætter derudover deres lid til Socialtilsynet, der 'i sidste ende er dem, der skal sørge for, at tingene foregår på ordentligt vis,' siger Jørgen Bruun:

- Vi er trygge. For vi anvender jo ikke opholdssteder, som har et tilbud med metoder, vi ikke kan anerkende. Vi oplever ikke, at vi har grund til at være utryg ved de opholdssteder, vi på nuværende tidspunkt har børn hos. De gange, vi har oplevet at have børn steder, hvor der er foregået noget, der ikke skulle foregå, har vi flyttet eller hjemtaget de unge. Og vi indberetter selvfølgelig til tilsyn-

'Vi oplever ikke, at vi har grund til at være utryg ved de opholdssteder, vi på nuværende tidspunkt har børn hos.'

Jørgen Bruun, chef for familier og forebyggelse i Esbjerg

net, når det sker, slutter han.

Kommuner: Vi reagerer

I Roskilde har man lige nu en enkelt borger placeret på Botilbudet DNS. Det betalte kommunen i 2018 1.001.136 kr. for. Og Botilbudet DNS og den konkrete borger har været et godt match, vurderer kommunens socialchef Joy Torpdahl.

- Vi har tillid til Socialtilsynets vurderinger, og stedet har en positiv tilsynsrapport. Kontakten med stedet og opfølgningen med borger har ikke givet anledning til røde lamper. Vi følger løbende op på borgernes trivsel og udvik-

ling. Vi har også positive erfaringer fra en tidligere anbringelse. Så konkret har vi ikke været bekymrede. Men når det er sagt, så kan de her alvorlige afsløringer ikke undgå at påvirke os, siger Joy Torpdahl.

Hun fortæller endvidere, at kommunen for nyligt har haft kontakt til borgeren, og at der ikke har været grund til bekymring, men at kommunen nu vil følge op en ekstra gang.

Hos Brøndby Kommune bekræfter sektorchef for handicap, psykiatri og misbrug Tine Larting, at man har haft en borger placeret på DNS i Ulfborg. I den mail, hun har sendt til kommunen, dk, forholder hun sig dog ikke til, om kommunen fortsat er tryk ved, at borgeren er blevet behandlet ordentligt.

Dog skriver hun, at Brøndby Kommune årligt aflægger besøg hos borgere placeret i botilbud. 'Derudover udarbejder kommunen en indsatsplan for de mål, som beboeren ønsker at arbejde med i den efterfølgende periode, og der følges løbende op på, om disse mål nås. I forhold til det generelle tilsyn følges tilsynsrapporterne fra Det sociale tilsyn,' skriver hun endvidere.

'Konkret har vi ikke været bekymrede. Men når det er sagt, så kan de her alvorlige afsløringer ikke undgå at påvirke os.'

Joy Torpdahl, socialchef i Roskilde

Også Kerteminde har købt pladser på Botilbudet DNS. Her ønsker unge- og skolechef Annemette Haahr Winther ikke at stille op til interview, men hun skriver i en mail til kommunen.dk:

'I Kerteminde Kommune følger vi naturligvis op ved alle børn og unge på bosteder, og får vi meldinger om forhold, som strider mod den pædagogiske linje, vi ønsker at stå inde for, reagerer vi med at se nærmere ind i sagen.'

Ud over Esbjerg, Brøndby, Roskilde og Kerteminde har også Horsens, Jammerbugt, Holstebro, Skive og Slagelse købt pladser på institutionerne.

Foto: Stine Rasmussen, Ritzau Scanpix.

Verdo afkræves tilbagebetaling af en halv varme-milliard

Forsyningstilsynet forlanger yderligere 275 mio. kr. betalt tilbage til varmekunderne i Randers - oven i de første 235 mio. kr. fra foråret.

o karruselrenter

Af Knud Abildtrup
knud@kommunen.dk

RANDERS: I forvejen har Verdo Varme i Randers i strid med reglerne opkrævet 235 mio. kr. hos fjernvarmebrugere til forrentning af indskudskapital i 2000 til 2005.

Oven i det ser forsyningsvirksomheden nu ud til at

skulle betale endnu 275 mio. kr. tilbage til sine varmekunder, skriver Jyllands-Posten, der har set to udkast til afgørelser i sagen.

Dels har Verdo uden tilladelse ladet kunderne finansiere en såkaldt forrentning af selskabets indskudskapital. Dels har Verdo trukket penge ud blot for at låne de samme penge tilbage igen,

så kunderne måtte finansiere renteudgifter for over 20 mio. kr. om året til moderselskabet - såkaldte karruselrenter.

Forsyningstilsynet lægger op til, at Verdo skal betale 151 mio. kr. tilbage i forrentningssagen og 124 mio. kr. i sagen om de koncerninterne lån. Tilsynet mangler fortsat at afgøre en sag om Verdos kraftvarmeværk, hvor virksomheden ligeledes har indregnet forrentning af indskudskapitalen i priserne.

Klage i vente

Ifølge Randers Amtsavis kan beløbet vokse, for myndighederne går snart igang med at undersøge endnu en sag, hvor et af selskaberne i kon-

cernen, Verdo Produktion, også risikerer at skulle betale millioner tilbage til forbrugerne.

Verdos bestyrelsesformand Torben Høeg Bonde forsikrer, at Verdo vil begynde tilbagebetalingen til forbrugerne, så snart drøftelserne med Forsyningstilsynet er afsluttet. Ifølge avisen mener Verdo, at tilsynet blåstempler de såkaldte karruselrenter, men parterne er uenige om, hvor mange penge varmeselskabet havde behov for at låne.

Verdo overvejer at begynde tilbagebetalingen til forbrugerne inden længe, men at forbeholde sig ret til efterfølgende at klage til Energi-klagenævnet. o

Regioner ville stække tilsyn efter kritik af kræftbehandling

Topchef i regionerne har i kulissen orkestreret angreb på Styrelsen for Patientsikkerhed, viser mails.

Danske Regioner har i kulissen forsøgt at stække Styrelsen for Patientsikkerhed, som har til opgave at varetage patienternes sikkerhed på blandt andet danske sygehuse. Det skriver Jyllands-Posten på baggrund af mails og sms-beskeder, som avisen har fået indsigt i.

Angrebet fra Danske Regioner, der står for sygehus-

driften i Danmark, er sket, efter at styrelsen har kritiseret tre regioner for at have undersøgt tusindvis af kvinder mangelfuldt for mulig brystkræft - i strid med nationale retningslinjer.

Samtidig har styrelsen offentligt stillet krav om genundersøgelse af de berørte kvinder og politianmeldt Region Sjælland og ledende medarbejdere i regionen.

Ifølge Jyllands-Posten er forsøget på at stække styrelsen igangsat af Erik Jylling, der er sundhedspoli-

tisk direktør i Danske Regioner.

Han skal angiveligt have forsøgt at få andre aktører i sundhedsvæsenet til at tale mod Styrelsen for Patientsikkerhed, som efter hans opfattelse farer for hårdt frem.

Ifølge avisen beskylder regionsdirektøren tilsynet for at kriminalisere læger og få dem til at forlade faget, fordi de føler sig 'bortdømt'.

Samtidig kaldes det 'uetisk', at tilsynet har krævet genundersøgelser af mangelfuldt undersøgte

kvinder, da man på den måde udsætter dem for unødigt og skadeligt røntgenstråling.

Dansk Folkepartis sundhedsordfører, Liselott Blixt, siger til avisen, at hun er rystet over 'forsøget på at miskreditere Styrelsen for Patientsikkerhed og lukke munden på Kræftens Bekæmpelse'.

- Det er udtryk for en syg embedsmandskultur, siger hun. Liselotte Blixt vil nu kræve sundhedsminister Magnus Heunicke (S) i samråd om sagen. o

Sygemeldt byrådsmedlem sigtet for chikane og vidnetrusler

Haderslev. Byrådsmedlem i Haderslev Mogens Rerup (løsgænger, eks-EL) er nu ifølge eget udsagn blevet sigtet for i fem tilfælde at krænke kommunalt ansatte og for forsøg på at true et vidne, skriver JydskeVestkysten. Sig-telsen kommer, efter at Haderslev Byråds økonomi-udvalg i vinter besluttede at foretage politianmeldelse af ham for chikane af embedsmænd, der havde repræsenteret kommunen i sager, hvor Rerup var partsrepræsentant i sociale sager.

Striden mellem Haderslev Kommune og Mogens Rerup skriver sig tilbage fra tiden, før han blev byrådsmedlem efter KV17, men er accelereret og tilspidset. Den aktuelle sag hos politiet skyldes udhængning af navngivne kommunalt ansatte på sociale medier, hvilket både kommunens direktion og hans daværende parti Enhedslisten har påtalt.

Virksomhedernes tilfredshed med kommunerne er steget markant

Dansk Industri har for 10. gang taget temperaturen på det danske erhvervsklima med landets mest omfattende undersøgelse af kommunernes erhvervsvenlighed. Resultaterne viser, at antallet af virksomheder, der er utilfredse med servicen i deres kommune, er næsten halveret siden 2010.

De mest tilfredse virksomheder ligger i Midt- og Vestjylland, og Ikast-Brandø vinder titlen som Danmarks mest erhvervsvenlige kommune.

- Virksomhedernes tilfredshed med kommunerne er steget med næsten 10 pct. på blot ti år, og det er en meget positiv udvikling. Fremgangen viser, at kommunerne har fået større forståelse for virksomhedernes betydning for deres lokalområde - og derfor er blevet mere fokuseret på at forbedre de lokale vilkår for virksomhederne og deres medarbejdere, siger administrerende direktør i DI, Lars Sandahl Sørensen.

Planlovslempelse giver plads til flere boliger ved havnen

Aarhus. I 2017 vedtog Folketinget en stramning af Planloven, der betød, at alle boliger i nærheden af virksomheder, der fra tid til anden udsender lugt, skulle være hermetisk lukkede, så man ikke kan åbne vinduerne eller have en altan.

Men nu lancerer regeringen sammen med forligskredsen om den nye planlov en ny ændring af loven, som tillader kommunerne at søge om dispensation til at lave boliger ved virksomhederne med både altaner og åbne vinduer, selv om virksomhederne fra tid til anden udsender lugt. - Jeg er glad for, at politikerne på Christiansborg har lyttet til os og nu kommer os i møde, så vi kan få lov at bygge kvalitetsboliger, hvor man kan åbne vinduerne eller sidde på altanen på en varm sommerdag, siger rådmand for Teknik og Miljø i Aarhus Kommune Bünyamin Simsek (V).

66 mio. kr. skal forskønne og forny bymidten i Nyborg

Nyborg. En slidt bymidte skal have den helt store makeover i Nyborg, hvor et byrådsflertal er indstillet på at investere 66 mio. i strategiplanen 'En samlet by', der indgår i de kommende budgetforhandlinger.

Byprojektet har været i offentlig høring og bygger blandt andet på forslag fra nyborgenserne. I byrådet er Socialdemokraterne alene om modstanden mod planen.

Ifølge borgmester Kenneth Muhs (V) er investeringerne ikke set større, siden Christian III udbyggede byens volds-system og Nyborg Slot, og prisen på godt 66 mio. kr. afskrækker ikke byrådsflertallet, selv om det ikke er muligt at realisere alle planens 23 projekter på een gang.

Personoplysninger lå frit fremme i et halvt år

Aabenraa. Personfølsomme oplysninger om 607 borgere i Aabenraa Kommune har måske været tilgængelige, mens de har været opbevaret af en tidligere underleverandør af et it-system. Der er tale om cpr-numre, helbredsoplysninger og ydelsesoplysninger fra 2006 til 2010 fra det daværende it-system, som ikke anvendes længere, skriver JydskeVestkysten.

- Det betyder, at der i perioden fra 3. august 2018 til 5. april 2019 på grund af en menneskelig fejl har været adgang til borgerdata på en server hos en tidligere it-leverandør på social- og sundhedsområdet, fortæller Søren Lorenzen, der er stabs- og arbejdsmarkedsdirektør og fungerende direktør på social- og sundhedsområdet.

- Det er helt utilstedeligt. Sådan noget må ikke ske, men det forekommer jo desværre. Vi skal gøre vores ypperste for at forebygge det, fastslår Karsten Meyer Olesen (S), der er formand for social- og sundhedsudvalget. o

'Stop Kirsten, du behøver ikke løse mit problem, jeg ville bare fortælle dig om det'

Kirsten Jensen (S) er flasket op med, at man skal gøre noget ved det, man tror på. Kom med bagom borgmesteren fra Hillerød, der har svært ved at holde fingrene i ro, når der er problemer i farvandet - også andres.

bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Det var ikke af store klimavenlige årsager, at Kirsten Jensen (S) og hendes mand valgte at holde sommerferie i huset i Hillerød i år. Det var ene og alene for at få sat nogle flueben. Praktiske flueben. Ved alle de ting, som bliver

udskudt i en travl hverdag. Som for eksempel at give husets vinduer en gang maling.

- Nu er de vinduer malet. De er ikke længere i proces, de er blevet malet, det kan man se klart og tydeligt. Det er en beroligende og befriende følelse - og på den måde ferie for mig, griner Kirsten Jensen.

Hun indrømmer gerne, at hun også har været lidt på arbejde som borgmester i sin

sommerferie. Ingen møder, men mailudveksling og telefonkontakt med rådhuset og borgere og lidt besøg rundt omkring har Kirsten Jensen givet plads til - med glæde.

- Jeg ved godt, at man siger, at man helst skal koble helt af i sine ferier, men jeg nu har nydt balancen mellem ferie og arbejde denne sommer.

Slangebøsser og sorg

Kirsten Jensen er borgmester for anden gang i sit barn-domshood - eller tæt på i alle fald. Hun voksede op i lille Esbønderup, der ligger nord for Hillerød, og som nu tilhører Gribskov Kommune.

En rolig opvækst, hvor man uden voksen overvågning trygt kunne bevæge sig frit rundt på veje og marker - bare man var hjemme til aftensmad, fortæller Kirsten Jensen.

- Det var en barndom, hvor vi virkelig havde tid til at

opleve og mærke naturen; mærke på grenene; hvilke var bedst at lave slangebøsser af? Bøjer den her fint, eller er det den slags, der hurtigt knækker?

Begge hendes forældre var engagerede skolelærere på byens lille skole, og fordi Kirsten Jensens far også var kirkesanger, var kirken en naturlig og integreret del af familien, der også talte en bror og tre halvbrødre fra faderens første ægteskab, hvor han blev enkemand.

- Min far førte kirkebøger, så jeg var en af de første til at vide, hvornår nogen var død. Jeg har selv oplevet frygtelige tab, både i min vennekreds og i familien og haft smerten tæt på.

- Mine forældre var i øvrigt fra en generation, hvor man 'bar sorg', og hvor der var regler for, hvordan og hvor længe man 'bar sorg'. Men den tradition brød min mor med, fordi der var behov for

det. Hun så, at sorg og tab ikke måtte stoppe os unge i at leve videre i alt det smukke og rigtige, der var lige ved siden af.

- Man må græde, men også grine lige bagefter. Det er en klog tilgang til livet, synes jeg, og den gør det lidt nemmere at være menneske.

Partipolitisk tavshed

I hjemmet i Esbønderup blev der talt om store samfunds-anliggender og støttet mange forskellige projekter og hjælpeorganisationer. Moderen var blandt andet en ivrig sælger for Unicef og solgte kalendere og postkort på livet løs.

- Man var ikke i tvivl om mine forældres holdninger, men jeg kendte ikke deres politiske ståsted, for der blev aldrig talt partipolitik hjemme hos os - heller ikke mine forældre imellem.

Hvorfor er Kirsten Jensen ikke i tvivl.

Blå bog

- Kirsten Jensen (S), 58 år.
- Borgmester i Hillerød fra 2007-2013 og igen fra 2018.
- Medlem af byrådet siden 2005.
- Uddannet journalist.
- Gift med Poul. Har to børn på 26 og 19 år.

Kirsten Jensen elsker, når medarbejdere sætter deres eget præg på arbejdet og handler. Der går alt for meget tid med ansøgninger og tilladelser op og ned gennem systemet, mener hun.

Foto: Hillerød Kommune

'På min gravsten skal der stå mit navn, fødselsdato og dødsdato. Jeg synes ikke, man kan fange et menneskeliv i ét ord eller i én sætning.'

- Begge mine forældre var 'gamle'. Min far var født i 1907 og min mor i 1926. De kom fra en tid, hvor der havde været de her meget store totalitære, politiske bevægelser som nazismen og kommunismen; bevægelser, som forlangte lydighed og disciplin, og som undertrykte det enkelte menneske på en meget voldsom måde. Dét påvirkede dem, og det var vigtigt for dem, at holdninger og livssyn skulle være frie; at man ikke underkastede sig andres normer for, hvad man skulle stemme på. Og derfor skulle man ikke tale højt om det eller føle sig forpligtet til at tale om det.

For Kirsten Jensen var forældrenes samfundssind og værdier rigtig fine, men da hun blev politisk aktiv som 14-årig og var med til at starte en DSU-afdeling i Gilleleje, kunne hun pludselig mærke, at hun manglede noget.

- Jeg så jo, at det, mine forældre gjorde for at hjælpe andre, var godt, men jeg var meget optaget af, hvordan man kunne afhjælpe verdens uretfærdigheder, både hurtigere og mere grundlæggende. Og dér manglede jeg analysen af, hvordan samfundet var skruet sammen. Hvad mente og stod de forskellige partier for? Men det måtte jeg ud og opsøge andre steder.

Den rigtige vej

Nok fik Kirsten Jensen ikke den politiske analyse med hjemmefra, til gengæld fik hun en solid hånd i ryggen.

- Selvom min far var en ældre mand, havde han i den grad en tro på, at jeg nok skulle kunne klare mig selv. Jeg ved ikke, om man kunne kalde ham for en 'tidlig feminist', et prædikat han ikke ville have brudt sig om, men han forventede præcis det samme af mig som af mine brødre. Og det har klart givet mig troen på, at 'jeg kan godt', fortæller hun.

Selvtilliden og opbakningen 'hjalp' dog ikke meget, da den videbegærlige Kirsten Jensen var færdig med gymnasiet og skulle beslutte sig for vejen videre frem.

- Jeg havde meget svært ved at finde ud af, hvad jeg skulle være, men jeg vidste, at jeg ikke ville på universitetet. Dét var en verden, der var alt for fremmed for mig, som ikke kom fra et akademikerhjem, siger Kirsten Jensen.

I stedet for at gå uddannelsesvejen kastede Kirsten Jensen sig over arbejdsmarkedet. I tre år arbejdede hun som lærervikar, postomdeler, pædagogmedhjælper og som sekretær i LO's informationsafdeling, indtil hun besluttede sig for at søge ind på Journalisthøjskolen, hvor hun kom ind i første hug.

- Journalistik blev løsnin-gen på mit 'problem' med at begrænse mig. Faget er jo en undersøgelsesmetode, og for mig, der var så nysgerrig på alt og så bredt interesseret i samfundsforhold, var journalistik det helt rigtige.

Men Kirsten Jensen skulle have hjælp til at se det. Og hjælpen kom fra hendes kusine og svoger, som selv tog uddannelsen.

- De lyttede til al min snak og var ikke i tvivl om, at det var det, jeg skulle ... De blev 'den betydningsfulde voksne', som man vist kalder det i dag, siger Kirsten Jensen og uddyber:

- Den der mere erfarne voksne, man pludselig møder på det rigtige tidspunkt i sit liv, og som siger: 'Ved du hvad, du skal da ...'

Kirsten Jensen har mødt masser af betydningsfulde og dygtige voksne på sin vej; chefer for eksempel, som har stillet flere spørgsmål end givet svar, og som har ladet hende sætte sit eget præg på sit arbejde.

- Det er en klog og vigtig egenskab at have, og jeg prøver selv at give mine med-

Foran borgmesteren – de fremadskuende spørgsmål

Hvad kan du blive bedre til som chef?

At lade ting ske og blive gjort på en anden måde, end jeg selv havde forestillet mig, det skulle gøres.

Hvad kan du blive bedre til i dit privatliv?

At være mere til stede. For eksempel når der står en søn på 19 år og taler til mig. Jeg husker en episode midt i en valgkamp, hvor min søn sagde, at der var noget, han gerne ville tale med mig om. 'Fint', sagde jeg og foreslog et tidspunkt, hvor vi kunne tale sammen, hvortil han svarede: 'Fint, og hvor lang tid får jeg?' Hahaha. Stakkels dreng.

Hvad skal du have lært engang?

Jeg har et traume over, at jeg ikke passede mine klavertimer i min barndom, så

jeg vil så gerne lære at spille et instrument.

Hvad kommer du aldrig til at gøre?

Med al respekt for andre, der gør det, så kommer jeg ikke til at samle på apotekerkuverter eller lignende. Det skaber ikke forandring nok for mig.

Hvad vil du gerne huskes for i din kommune?

At jeg gjorde plads til, at man kunne sætte sit eget præg på kommunen.

Hvad skal der stå på din gravsten?

Mit navn, fødselsdato og dødsdato. Jeg synes ikke, man kan fange et menneskeliv i ét ord eller i én sætning.

'Man må græde, men også grine lige bagefter. Det er en klog tilgang til livet, synes jeg, og gør det lidt nemmere at være menneske.'

økonomiske begrænsninger, og alt det, vi troede skulle gå op, gik ned. I dag og i denne periode har vi en anden og bedre økonomisk situation, men til gengæld oplever vi, at flere og flere borgere har brug for hjælp i længere tid og også på et tidligere tidspunkt i deres liv.

- Noget tyder for eksempel på, at det er vanskeligere at være barn i dag end tidligere. Der er rigtig mange børn, der har det svært, og som i stigende grad bliver diagnosticeret med forskellige lidelser, hvilket udfordrer hele spørgsmålet om inklusion. Der er et stort behov for at se på det problem og finde ud af, hvordan vi skal løse det, tilføjer hun.

At finde løsninger og være handlekraftig er i øvrigt noget, Kirsten Jensen er både drevet af og optaget af.

- Jeg kan huske en af mine lærere, som syntes, det var synd for os elever, at vi skulle slæbe på alle vores bøger frem og tilbage fra skole, samtidig med at han også var lidt ærgerlig over, at vi ofte glemte at få bøgerne med igen, så en dag hev han os alle sammen ned i sløjdlokalet og satte os til at bygge en reol med rum til hver elev, hvor vi så kunne stille vores bøger. Han spurgte ikke nogen om lov, han gjorde det bare. Det er en indstilling og en handlekraft, som jeg virkelig godt kan lide. Der går alt for meget tid med ansøgninger og tilladelser og ting, der skal op og ned gennem systemet, inden der kan handles.

Er du selv sådan? Griber til handling og fikser problemet nu?

'Jeg så jo, at det mine forældre gjorde for at hjælpe andre var godt, men jeg var meget optaget af, hvordan man kunne afhjælpe verdens uretfærdigheder, både hurtigere og mere grundlæggende.'

- Jeg tænker utrolig meget på løsninger, og ja, jeg vil virkelig gerne løse problemer hurtigt. Nogle gange lidt for hurtigt. Somme tider siger folk til mig:

'Stop Kirsten, du behøver ikke løse mit problem, jeg ville bare fortælle dig om det.' Det bliver næsten sådan: 'Lad være med at tage mit problem, Kirsten, det er mit.'

Du er simpelthen en problemtyv?

- Ja, lidt, ha ha. Jeg skal virkelig nære mig. Men i kommunalpolitik er det jo heldigvis sådan, at folk kommer til én med et problem, som man helst skal kunne finde en løsning på, og det passer mig nok rigtig godt.

Byg-selv-job og rollemodeller virker

Skeptiske kvinder og desillusionerede flygtninge fra 80'erne er blandt de næste udfordringer for en integrationsindsats, der år efter år giver bedre resultater.

◉ græsrodder

Af Karin Svennevig Hyldig
karin@kommunen.dk

Det går støt, sikkert og ganske markant fremad med at få nytillkomne flygtninge ud på arbejdsmarkedet og integreret i det danske samfund.

Nye tal fra DA viser, at over halvdelen af de mandlige flygtninge, der fik asyl i 2015 og 2016, nu er i arbejde. Og næsten hver fjerde - 23 pct. - af de mandlige flygtninge, der fik asyl i 2018, var i udstøttet beskæftigelse allerede i

begyndelsen af 2019. Til sammenligning var kun tre pct. af de mænd, der fik asyl i 2015, i job i begyndelsen af 2016.

Job skaber identitet, tillid, bedre økonomi, lysere fremtidsudsigter og en følelse af at høre til. Så fast arbejde står øverst på de fleste flygtninges og integrationsmedarbejderes ønskeseddel.

Jobparate som udgangspunkt

Tendensen har nu gennem flere år været, at markant fle-

re flygtninge kommer markant hurtigere ud på arbejdsmarkedet. Især unge og mandlige flygtninge, der har fået asyl efter 2015, har knækket kurverne opad.

Det hele begyndte med en række ændringer i integrationsindsatsen og aftaler mellem regeringen DA, LO og KL i 2015 og 2016.

Siden da er flygtninge som udgangspunkt blevet anset som jobparate. Man behøver ikke længere at kunne dansk for at komme ud i praktik, og det har åbnet nye muligheder for mange, oplever Charlotte Liebak Hansen, projekt- og forskningschef i Væksthusets Forskningscenter.

- Den trappestigetænkning, hvor udlændinge skulle opfylde bestemte krav, inden de kunne tage et nyt skridt i retning af praktik eller job, har tidligere gjort jobjagten til noget af et demotiverende forhindringsløb for enkelte. Det

‘Det betyder alt at blive en del af et fællesskab. Jeg er blevet bedre til dansk og har lært om danske traditioner. Og det var også gennem mit nye netværk, at jeg fik job.’

Ali – tidligere deltager i Røde Kors' integrationsaktiviteter

kan vi se nu, men tanken om at forberede flygtninge grundigt med kurser og sprogundervisning, før de kunne komme ud på arbejdsmarkedet, gav bestemt mening, siger hun.

Arbejde styrker sproget

I dag kombinerer man sprogundervisning med fleksible praktikforløb, og det har vist sig at gavne både beskæftigelsen og danskundskaberne.

- Vi kan se, at de nye flygtninge lærer mere og hurtigere dansk, når de kan komme ud på en arbejdsplads og bruge det, de har lært, i praksis, siger kontorchef i Integrationshuset i Esbjerg Mai-Britt Schmidt Pedersen.

Men det, der virkelig batter, er måden, praktikforløbene er sat sammen på, forklarer hun. Flygtninge bliver ikke længe sendt ud i det ene praktikforløb efter det andet.

- I dag kommer nye flygtninge ud på arbejdspladser,

hvor der er et reelt behov for arbejdskraft, og vi har fået nye muligheder for at kombinere støttet praktik med lønnede timer, så den enkelte gradvist får skabt sit eget job. Måske kan man fra dag ét få løn for at arbejde et antal timer i opvasken på en restaurant. Samtidig kan man så have nogle støttede timer, hvor man bliver oplært som tjener i et praktikforløb. Den fleksibilitet er både flygtninge og virksomheder meget glade for, siger Mai-Britt Schmidt Pedersen.

Gode erfaringer smitter

Hun oplever desuden, at gode erfaringer med praktik og jobskabelse smitter af på andre flygtninge. Også til de grupper, der har været i Danmark i mange år.

- Jo flere gode erfaringer, folk kan fortælle om, des bedre kan vi forvente, at indsatsen virker. Når man hører, at det lykkes for nogen, man kender,

Selv om det går markant bedre med at få flygtninge ud i job, er der stadig et stort uudnyttet potentiale at gøre godt med i det danske samfund, påpeger forsker. Billedet er fra en jobmesse for flygtninge i Roskilde.

Foto: Peter Hove Olesen, Ritzau Scanpix

er det lettere at tro på, at man også selv kan, siger hun.

Rollemodeller med flygtninge- og indvandrerbaggrund, der kan fortælle om udfordringer, de har overvundet, er derfor også en central del af indsatsen for at få flygtninge i Esbjerg i job.

Og på landsplan har rollemodeller med dansk baggrund gjort stor forskel.

Eksempelvis viser en evaluering af de første tre år med Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælps projekt 'Venner Viser Vej', at både jobkontorer og flygtninge oplever, at deres jobmuligheder er blevet bedre af at have kontakt med en dansk frivillig, som blandt andet kan oversætte og forklare kulturforskelle i samfundet og på arbejdspladsen.

Projektet fortsætter mindst fire år med øget fokus på beskæftigelse.

- For mange flygtninge er det nyt at opleve et samfund,

'Vi oplever generelt ikke, at mændene holder kvinderne hjemme med social kontrol eller noget i den stil. Men vi oplever, at kvinderne er meget optagede af, hvad der er rigtigt og forkert i andres øjne.'

Mai-Britt Schmidt Pedersen, Integrationshuset i Esbjerg

hvor det normale er, at både mor og far arbejder. Og at børnene er i institution imens. Men når de så kommer hjem til en dansk familie, kan de jo se, hvordan det fungerer i praksis. På godt og ondt. Det har da helt sikkert gjort det nemmere for de nye flygtninge at forestille sig, hvordan det vil være at leve som en dansk familie, siger Jasper Voigt Møllebro, udviklingskonsulent i Røde Kors' migrations- og flygtningesektion.

Efterværn i Esbjerg

Over 7.000 frivillige danskere deltager i det landsdækkende venneprojekt.

- Vi vil dels gerne tage godt imod de her familier, give dem et netværk og helt basal viden om dansk kultur og familieliv. Hvordan der ser ud i et supermarked, hvordan skoleintra fungerer, og hvad andre familier beder børnene om at hjælpe til med

derhjemme, siger Jasper Voigt Møllebro.

Mange ting er typisk helt anderledes i flygtningens hjemland: Måden, man taler til chefen på, proceduren for en sygemelding, traditioner for at fejre kollegers fødselsdage samt lønsedler, fagforeninger, forsikringsordninger, pensionsopsparing....

I Esbjerg har man derfor valgt at lave en form for efterværn for de flygtninge, der hurtigt kom i job og dermed i princippet er ude af kommunens hænder.

- Vi tilbyder vejledning om økonomi især. For det er svært at gennemskue det danske velfærdssystem. Når de for eksempel får tilbagebetalingskrav på for meget udbetalt fripladstilskud, fordi forældrene er kommet i arbejde, ja så kan nogle af dem da godt komme i tvivl, om det overhovedet betaler sig at have et job. På samme måde har de brug for en

introduktion til begreber som 'a-kasse', 'fagforening' og 'selvangivelse', så det ikke er de helt basale ting, der spænder ben for at kunne klare sig på det danske arbejdsmarked, forklarer Mai-Britt Schmidt Pedersen.

Også håb for restgrupper

Det er indtil videre de unge mandlige flygtninge, der sprænger beskæftigelsesstatistikken. For kvinderne, de flygtninge, der har været her i årtier, indvandrere fra ikke-vestlige lande og flygtninge over 30 år går det ikke så markant bedre med at komme ud i job.

Men de seneste års udvikling og viden om, hvad der har vist sig at virke, tænder nyt håb om også at få flere af dem ud på et arbejdsmarked, hvor flere brancher lige nu tørster efter arbejdskraft.

- Vi er ikke nået så langt endnu, men det lykkes da så småt at få flere i arbejde fra den gruppe, som kom hertil i 1980'erne og aldrig blev en del af det rigtige arbejdsmarked, siger Mai-Britt Schmidt Pedersen.

- Vi arbejder mere intensivt med den gruppe nu. De får lidt af den samme medicin som de nye flygtninge, og selv om nogle af dem bliver usikre og ikke helt kan forstå, hvorfor vi pludselig stiller krav om, at de skal ud i et lønnet job, så går det faktisk godt. Selv om de gennem årtier har vænnet sig til at komme til samtaler og i aktivering, selv om mange af dem har aflært meget af det dansk, de fik lært, og selv om mange af dem er bange for at falde igennem og skuffe vores forventninger, er de fleste positive. Usikre, men positive, siger hun.

Skeptiske kvinder

Et ømt punkt for integrationsindsatsen generelt er kvinderne.

I mange lande er kvindens plads i hjemmet, og hendes primære ansvar er at få familien til at fungere.

I Danmark kan det dog være svært at få en families økonomi til at hænge sammen, hvis kun faren arbejder, ligesom det kan være svært for de små at få danske venner, hvis de ikke går i institution.

- Vi oplever generelt ikke, at mændene holder kvinderne hjemme med social kontrol eller noget i den stil, siger Mai-Britt Schmidt Pedersen.

- Men vi oplever, at kvinderne er meget optagede af, hvad der er rigtigt og forkert i andres øjne. Derfor har vi etableret nogle små gruppeforsøg for 15-17 kvinder ad gangen. Sammen bliver de opkvalificeret til at komme i arbejde og bakkes op af et forpligtende fællesskab, hvor kvinderne inspirerer hinanden til at tage næste skridt i processen. Mange af dem synes, det er svært at nå et fuldtidsarbejde ved siden af jobbet som fuldtidsmor og husmor. Og måske når vi frem til, at familien kan klare sig, hvis far er på fuld tid og mor måske har en 20 timers arbejdsuge, siger hun.

Potentielle iværksættere

Jo længere tid man går ledig, des mere skrumper selvværdet. Flygtninge og indvandrere, der har været uden arbejde længe, vurderer selv, at de er i stand til at varetage et arbejde. Men de er typisk i tvivl om, hvordan man får et job i Danmark, og deres sagsbehandlere vurderer deres jobmuligheder som ringere end danske kontanthjælpsmodtagere.

Det til trods for, at ikke-vestlige kontanthjælpsmodtagere som gruppe ellers er en attraktiv arbejdskraft. Det viser forskning fra Væksthusets Forskningscenter.

Projekt- og forskningschef Charlotte Liebak Hansen hæfter sig især ved, at de ikke-vestlige flygtninge og indvandrere generelt har en mere stabil familiebaggrund og et godt helbred både fysisk og psykisk sammenlignet med danske. Det vurderer de ikke bare selv, men også deres sagsbehandlere. Gruppen er mindre veluddannet end gennemsnitsdanskere, men der er i disse år netop mangel på ufaglært arbejdskraft. Blandt andet indenfor fagområder som byggeri, rengøring og omsorg.

Flere iværksættere er der også potentiale til i gruppen af ikke-vestlige flygtninge og indvandrere, vurderer Charlotte Liebak Hansen.

- Et lidt overset potentiale tror jeg. Mange ikke-vestlige flygtninge og indvandrere kommer jo fra lande med tradition for at forsørge sig selv, typisk som handelsfolk. De har faktisk en højere andel af selvstændige end danskerne, så måske er det et område, man med fordel kunne dyrke lidt mere, siger forskningschefen. ●

Projekter

- ▶ **RIAC**, Regional Integration Accumulators er et EU-projekt, hvor Esbjerg Kommune sammen med partnere i Tyrkiet, Italien og Tyskland arbejder for at få især syriske flygtninge og ikke mindst kvinder hurtigere i job.
- ▶ **CO:LAB**, Dansk Flygtningehjælp og Foreningen Roskilde Festival arbejder for at hjælpe unge med flygtningebaggrund i at lykkes med iværksætteri.
- ▶ **Venner viser vej**, Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp formidler kontakt mellem frivillige danskere og nye flygtninge, der dermed kan få grundlagt et netværk i deres nye land.

Skab en unik tilflytterkampagne for jeres kommune, i samarbejde med Mediehuset Krak, DKnyt og A4 Medier

Med bannerannoncering skaber I opmærksomhed for jeres kommune overfor potentielle nye tilflyttere. Jeres bannere vil blive vist på nogle af landets mest populære sites - bl.a. Boligsiden, Krak og De Gule Sider, til den rigtige målgruppe, på det rigtige tidspunkt. Det er med til at give jer endnu flere interesserede borgere til jeres kommune.

På Danmarks største displaynetværk, får I eksklusiv adgang til over 3,1 mio. danskeres opmærksomhed hver måned.

Sociale medier

Mediehuset Krak hjælper jer med at tage hånd om jeres firmaprofil på Facebook, vi hjælper med blandt andet oprettelse af en Facebookside, kampagneopsætning og optimering. Samtidig tilbyder vi opbygning af en tilstedeværelse på Instagram, der på samme måde kan bruges til at køre kampagner, og nå ud til målgruppen på tværs af platforme.

Vi hjælper dig med at skrive artikler, der rammer

Få hjælp af A4 Mediers kommercielle team og få skræddersyet dine artikler.

Interesseret?

Kontakt Martin Rickelt
Mobil 28 27 01 14
Mail: martin.rickelt@krak.dk

a4 MEDIER

DKNYT

Ses online

KrAK

Fest, gaver og netværk skal lokke unge tilbage til hjemegnen

Flere kommuner arbejder på at fastholde kontakten til unge, der flytter væk for at læse. Håbet er, at de unge senere vender tilbage.

o bosætning

Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

500 unge i Salling fik før sommerferien en eksamens-gave fra Skive Kommune: En humoristisk plakat, som skal minde dem om, hvor de kommer fra, når mange af dem forlader hjemegnen og rejser til større byer for at uddanne sig.

Plakaten er et eksempel på, hvordan flere kommuner forsøger at bevare en relation til de unge, som flytter væk.

I Skive er indsatsen ny, og udover plakaten har også en udendørs fest med gratis musik og hygge i august sparket gang i netværket 'Os fra Skiveegnen', som skal skabe fællesskaber på tværs af unge i kommunen, unge fraflyttere og unge tilflyttere.

I Lemvig har man oprettet studiejob til unge-ambassadører i først Aarhus og senest København, som via netværket Blæstjyderne skal holde kontakten til andre udrejste Lemvig-unge.

Og i Ringkøbing-Skjern har kommunen været i gang i flere år med netværket Klub Eksilvestjyder, som holder medlemmerne i studiebyerne informeret om jobmulig-

heder i kommunen, arrangerer events og via sponsor-aftaler skaffer rabatter eller fribilletter til fx musikfestivaler og sportsbegivenheder, blandt andet når kommunens elitehold spiller på udebane i studiebyerne.

Ud - og hjem igen

- Det er næsten en naturlov, at de unge gerne vil ud og erobre verden, og vi har som kommune også en interesse i, at de rejser ud og bliver kloge. Men vi skal gerne have nogle af dem tilbage igen, siger Dorthe Frydendahl, som er bosætningskoordinator i Ringkøbing-Skjern.

Formålet er ikke kun at forhindre affolkning, men også at sikre de lokale virksomheder den nødvendige arbejdskraft.

- Vi er produktionsdanmark, velfærden bliver skabt her. Vi har mange eksportfirmaer, og hvis de skal blive ved med at vækste og ikke forlade landet, skal vi have knowhow ind, tilføjer hun.

Ofte kender de unge ikke job- og karrieremulighederne i kommunen, og derfor bliver Klub Eksilvestjyder brugt til at skabe relationer mellem de unge og de lokale virksomheder, fx ved at formidle praktikophold og kan-

'Jo stærkere fællesskab, des større er sandsynligheden for at trække de unge tilbage igen.'

Helle Dalsgaard Pedersen, bosætningskonsulent i Skive

didatopgaver, ved speed-dating-arrangementer med virksomhederne og ved at sende de unges cv rundt til interessante arbejdspladser.

- Vi oplever, at mange har haft en god, tryk barndom og gerne vil tilbage til fællesskab og familie, men er bekymrede for jobmulighederne. Vi sørger for, at studerende og virksomheder kan se hinanden an. Når de opbygger relationer, bliver det lidt nemmere at komme tilbage, forklarer Dorthe Frydendahl.

Forældre er ikke nok

Kendskabet til de lokale jobmuligheder er også i fokus i Skive.

- Hvis vi skal kunne trække de unge tilbage igen, skal de ikke kun høre fra deres forældre, hvad der foregår. De skal have indblik i udviklingen i virksomheder og arbejdspladser. Der er meget fokus på grøn omstilling her på egnen, også i erhvervslivet, og det vil vi forsøge at få de unge engageret i, fortæller bosætningskonsulent Helle Dalsgaard Pedersen.

Men netværkene handler også om styrke det sociale sammenhold blandt de unge. Det sker både med arrangementer i studiebyerne og på hjemegnen omkring ferier og højtider, hvor de unge alligevel ofte er hjemme hos deres forældre.

- Jo stærkere fællesskab, des større er sandsynligheden for at trække de unge tilbage igen, siger Helle Dalsgaard Pedersen.

Gør op med fordomme

I Klub Eksilvestjyder har medlemmerne altid lov at tage en ven, kæreste eller studiekammerat med til arrangementer. Dermed forsøger man ikke kun at styrke netværket mellem de unge fra egnen, men også at gøre op med fordomme.

- Der har været meget snak om udkant og 'den rådne banan', men heldigvis hjælper det efterhånden, fortæller Dorthe Frydendahl.

Ringkøbing-Skjern får jævnligt lavet målinger, hvor man spørger folk rundt om i landet, hvad de forbinder med kommunen. Tidligere

valgte de ofte ord som gammeldags og provinsielt, men i de seneste målinger har tendensen været et fald i de negative ord og en stigning i de positive.

Forklaringen kan ifølge Dorthe Frydendahl blandt andet være, at kommunen

gennem fire år har haft fokus på at fortælle de gode historier fra kommunen, og at det har været med til at ændre fordommene.

Ikke alle vil tilbage

Det er dog langt fra alle medlemmer af Klub Eksilvestjy-

Du ved, at du er fra
SKIVEegnen, når...

Plakaten her blev uddelt til de unge i Skive Kommune, som afsluttede en ungdoms- eller erhvervsuddannelse i år. Plakaten har efterfølgende været så efterspurgt, at den nu kommer til salg hos en lokal udbyder. I øvrigt er Potten et værtshus, Wojns er udtalen af landsbyen Oddense, og gelænderbanden på Fur har kæmpet for at få lov at opstille et gelænder på øens højeste punkt.

Medlemmerne af Klub Eksilvestjyder bliver inviteret, når Skjern Håndbold spiller i en af studiebyerne.

Foto: Ringkøbing-Skjern Kommune

Unge vestjyder til speeddating med lokale virksomheder.

Foto: Ringkøbing-Skjern Kommune.

der, som har planer om at vende tilbage.

- Når man er først i 20'erne, har de færreste en langtidspan. Nogle melder også klokkerent ud, at de ikke har lyst til komme tilbage, og det er fint nok. Hvis de får nogle gode oplevelser i klubben og fortæller videre til deres venner og medstuderende, er det også god branding for os, siger hun.

Samtidig dukker lysten til at vende tilbage også typisk først op efter nogle år.

- De 25-30-årige er de mest flytbare. Så er de færdige med deres uddannelse og har måske en partner, så de er klar til købe bolig og stifte familie. Det er her, de unge

‘Det er næsten en naturlov, at de unge gerne vil ud og erobre verden.’

Dorthe Frydendahl, bosætningskonsulent i Ringkøbing-Skjern

typisk overvejer at flytte tilbage. For at komme tættere på familie, netværk og bedsteførelde. Det er også lettere at komme ind på boligmarkedet som førstegangskøber her, og mange nyuddannede oplever samtidig, at det er lidt lettere at få job lidt væk fra de største byer, siger Dorthe Frydendahl.

Senest har Ringkøbing-Skjern også - på initiativ fra en lokal 23-årig - oprettet fællesskabet InWestjylland som en pendant til Klub Eksilvestjyder, men for de unge, som har valgt at blive eller er flyttet tilbage til kommunen. På den måde er der også et netværk klar til de hjemvendte.

Unge er både flove og stolte over at komme fra landkommuner

De 82 unge fra Mariagerfjord og Skive kommuner, som indgik i forskningsprojektet, var gennemgående glade for deres opvækst. Alligevel havde de et ambivalent forhold til at flytte tilbage.

Foto: Michael Drost Hansen, Ritzau Scanpix

Ungdomslivet leves bedst i storbyen. Den opfattelse trives også blandt unge fra landlige områder, men når de stifter familie, er de oftere klar til at rykke tilbage, viser studie.

o land og by

Af Anni Kristensen

anni@kommunen.dk

Når Skive Kommunes bosætningskonsulent arbejder med at fastholde kontakten til fraflyttende unge, ved hun, hvad hun snakker om. Hun har nemlig selv forsket i emnet i en erhvervs-ph.d. fra Aalborg Universitet, som blev færdig sidste år.

Helle Dalsgaard Pedersen interviewede blandt andet 82 unge og yngre voksne i alderen 18-40 år, som enten boede i eller var flyttet fra Skive eller Mariagerfjord kommuner.

Hun fandt frem til, at de unge var meget påvirkede af en generel samfundsopfattelse af, at storbyer er det bedste sted at være som ung, og at landlige områder ikke byder på mange muligheder for selvudvikling. Det betragtes som en selvfølge, at man flytter til en storby

efter endt ungdomsuddannelse, og der er ikke meget forståelse for, hvis man overvejer at flytte tilbage til sin hjemegn.

Til gengæld fremgik det også, at de interviewede samtidig var stolte af deres landlige baggrund og brugte den som en del af deres identitet, og at de dyrkede deres gamle vennekreds for at bevare en vis kontinuitet i deres liv.

Udsyn versus nostalgi

Ambivalensen var tydelig på mange måder. På den ene side ville de interviewede gerne have udsyn og byliv og syntes, at landlivet var lidt indskrænket. På den anden side havde de nostalgiske barndoms minder og stærk tilknytning til der, hvor de var vokset op.

For dem var det ikke jobmuligheder, der var vigtigste argument for at overveje at flytte tilbage efter endt uddannelse, men derimod sociale netværk og familieband. Især i den livsfase, hvor mange stifter familie, var tanken om et mindre stressende liv og en trykbarndom for børnene med familie i nærheden tillokkende. For mange af dem var det

‘Det er virkelig forfærdeligt at sige, men jeg tror, jeg opfatter det som et nederlag at flytte hjem.’

Annie, 33 år

simpelthen utænkeligt at skulle byde deres børn en opvækst i en storby.

Synet på hjemegnen ændrede sig med alderen: Hvor de yngre var trætte af, at alle kendte og holdt øje med alle, opfattede mange, som var i gang med at stifte familie, det som positivt og trygt, at der var et stærkt netværk i lokalområdet.

- Når de unge har haft en god opvækst og ungdom, er det noget, de tager med sig og gerne vil give videre til deres egne børn. Samtidig er en eventuel tilbageflytning meget påvirket af, hvad trenden og retorikken om landområderne er, og den har jo ikke altid været den mest positive, siger Helle Dalsgaard Pedersen.

Citater fra rapporten

► Charlotte, 30 år, flyttet tilbage:

- Først tænkte jeg også på det som lidt et nederlag. At vende tilbage til de sikre og kendte omgivelser. Var det virkelig, hvad jeg kunne drive det til? Jeg ved, at hvis jeg ville lave en ph.d. eller forfølge en karriere, ville jeg blive nødt til at bo i en af de store byer, at blive i Aalborg eller Aarhus. For mig var det en stor ting at sluge.

- Men nu kan jeg besøge familien, når jeg vil. Mine venner er her, og de har alle børn i øjeblikket, og det har vi også. Jeg er gravid, og så er det rart at være tæt på dem. Men der er nok stadig en lille del af mig, der er lidt irriteret over, at det måtte være lige nu, for jeg ville virkelig gerne have afprøvet nogle ting, før vi vendte tilbage.

- Jeg er en af de 12-tals-studerende, så det var et ganske stort skridt for mig at flytte tilbage - ikke mindst når nogle af mine veninder ser ned på det. Og ærligt talt er jeg også enig med dem, for det her er virkelig ikke verdens største sted.

► Annie, 33 år, flyttet tilbage:

- Det er virkelig forfærdeligt at sige, men jeg tror, jeg opfatter det som et nederlag at flytte hjem. Og jeg kan ikke sige hvorfor, jeg føler det bare. Det er helt irrationelt, og jeg ved ikke rigtig, hvad det handler om. Det er virkelig mærkeligt.

► Jens, 40 år, flyttet tilbage:

- Da jeg rejste, syntes jeg virkelig, at det var et gudsforladt sted. Det var bare et hul. I nogen grad er det stadig det, men nu er der andre fordele.

- Da vi fik børn, indså vi, at mange af de behov og ønsker, vi havde til lokalområdet, kunne vi også få opfyldt her. Man har ikke det samme behov for at gå i byen, når man har to små børn. Og alt det med teater, caféer og lignende falmede, og derfor har Aalborg ikke længere samme tiltrækning, som da vi var unge og frie.

- For os var det at være tæt på bedsteforældrene 95 pct. af grunden til at flytte tilbage. At vi ikke behøver ringe flere måneder i forvejen for at arrangere pasning. Vi kunne få mere fritid, få lidt af vores liv tilbage.

Social- og sundhedsassistent Lisbeth Møller skulle selv lige sluge tanken om at synge på sin arbejdsplads. Men det giver så god mening, fortæller hun nu.

Foto: Emma Oxenbøll

Pop og playlister får ældre glad i bad

Ældreplejen er udfordret af udadreagerende ældre, der ikke vil vaskes og plejes. I Aarhus har et plejehjem fundet en løsning: En højttaler og en iPad på to ben.

o sangfugl

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Når social- og sundhedsassistent Lisbeth Møller triller ned ad gangen med en MusicMind, er hun på vej ind for enten at vaske, vende eller klæde en ældre borger på til dagligdagen

på plejehjemmet Vidtskuevej.

Og så er det Lis Sørensen, Cliff Richard eller en helt tredje stemme, der skræler ud af højttaleren, når hun trykker 'play', åbner døren og går ind for at møde borgeren.

Musikvalget kommer helt an på borgerens præferencer,

helbred og humør. De har hver især en skræddersyet playliste med deres foretrukne numre, for på plejehjemet i udkanten af Aarhus forsøger ledelse og personale at arbejde musik ind i plejerutinerne.

Målet er, at det skal være naturligt at anvende sang og musik i kerneopgaver som bad eller toiletbesøg, så musikken er et redskab til at få en tryk relation, mere nærvær og en behagelig oplevelse for både borger og personale.

Servicen kommer altså nummer to, relationen er nummer et.

- Nogle er sangstjerner, andre er ikke, men det er ikke det, det handler om. Det

'Nogle er sangstjerner, andre er ikke, men det er ikke det, det handler om. Det handler om nærværet.'

Lisbeth Møller, social og sundhedsassistent

handler om nærværet, siger Lisbeth Møller, der er en af tre ambassadører på projektet.

Indtil videre har arbejdet hen mod målstregen stået på i seks måneder. Og det er slet ikke nok, mener hun.

- Det er jo en hel kulturændring. Det er ikke kun nyt for beboerne, men også for os, for vi har ikke beskæftiget os med det under vores uddannelse, og vi har heller ikke været vant til at arbejde med det i praksis. Vi er jo ikke vant til at gå rundt og synge for andre end vores børn derhjemme, siger hun.

Forsøgskanin

Det tager tid at ændre en kultur og en tankegang, men

også at opbygge en relation mellem beboer og personale. 85 pct. af de i alt 36 ældre beboere på Vidtskuevej har en demensdiagnose, og personalet løber stærkt i hverdagen.

Men lige så vel som børn i institutioner bliver glade af at tegne, spille musik og være kreative, har Aarhus Kommune fundet ud af, at det også er en god idé at udbrede kunst og kultur - særligt musik - i ældreplejen.

- Lige nu er vi i gang med at teste og skabe læring om, hvornår det giver mening, og hvornår det ikke gør. Ude på Vidtskuevej har vi sagt, jamen hvad nu, hvis vi ikke kun hyrer musikterapeuter

ind, men i stedet involverer personalet?

For forstander på Plejecentret Vidtskuevej, Margit Sørensen, handler det også om at udvikle personalets kompetencer i forhold til at gøre de demente beboeres hverdag lettere med musik, og derigennem også personalets arbejde med de demente.

- Det vil sige, at vi tager musikterapeutens faglighed, men også løfter personalets kompetence, siger Maj Morgenstjerne, der er udviklingschef i Sundhed og Omsorg i Aarhus Kommune.

Hun står i spidsen for en task force med en række ledere, som over de næste to år skal skabe en strategi og systematisk retning for, hvordan kommunen tænker kunst og kultur ind i kerne-velfærdsområder.

Flere kommunale projekter bevæger sig allerede i feltet mellem kultur og sundhed, og i blandt andet Aalborg og Silkeborg kan borgere få 'Kultur på recept'. Her er indsatsen baseret på, at syge skal aktiveres via fx kunstudstillinger eller kreative workshops, men i Aarhus har de besluttet sig for at tage et ekstra skridt.

For hvad sker der, når man gentænker velfærd, så det ikke bare er en kommunal serviceopgave, men også skal skabe livsglæde og værdi for borgeren via kultur?

Det undersøger de via prøvehandlinger som projektet på Vidtskuevej. Her fortæller de, at beboerne er livet op og har bekræftet personalet i, at indsatsen virker.

Musikken gør det lettere for personalet at komme gennem plejen uden bøvl. Også hos de beboere, som har en tendens til at afreagere på personalet. Projektet er et skridt i den rigtige retning, mener forstander Margit Sørensen, der kan se, at beboerne bliver gladere.

- Vi er stadig i en læringsfase. Nogle beboere forstår ikke, hvorfor der kommer én og skal vaske én private steder, men der begynder musikken at hjælpe. Vi udvikler hele tiden nye idéer, og det kunne fx være en vaskesang, så man i højere grad kan imødekomme udadreagerende borgere, og på sigt vil vi gerne mindske medicinforbruget, siger hun.

Læringsfase

Inspirationen hos Aarhus Kommune kommer fra bl.a. en national tænketank for musik og kultur, som Maj Morgenstjerne sidder med i, fra Aalborg, der arbejder med musik i ambulancer, og fra et projekt i Holland, hvor man bruger levende musik på hospitaler.

- Det ville vi også gerne, fordi det giver rigtig god mening. Derfor er vi begyndt at undersøge, hvor der findes evidens, som vi kan kigge på og blive inspireret af, og hvordan vi så kan prøve at omsætte det i praksis, fortæller hun.

'Vi er stadig i en læringsfase. Nogle beboere forstår ikke, hvorfor der kommer én og skal vaske én private steder, men der begynder musikken at hjælpe.'

Margit Sørensen, forstander på Plejecentret Vidtskuevej

Kommunen har nu delt indsatsen op i to spor: Det ene er de steder, hvor kultur kan være medskaber, hvor folk mødes og skaber relationer, fx når en folkeskoleklasse kommer og synger på et plejehjem, eller når et jazzorkester spiller der.

- Det spor er vi allerede rimelig gode til. Nu vil vi gerne over i et andet spor, hvor musikken skal erstatte en pille. Med presset på sundhedsvæsenet og behovet for at gå nye veje vil vi gerne afprøve, hvor musik og kultur kan erstatte noget andet eller være en ny måde at løse en opgave på, siger Maj Morgenstjerne.

Hun mener, at det er en svær, men også en rigtig opgave at tage fat på:

- Vi kan jo blive ved med at give lykkepiller og medicin, men vi kan også give KOL-patienter en recept på at gå til kor og måske undgå en senere recept på et ilt-apparat. Vi er meget nysgerrige på, om det er noget af velfærdens oversete redningskrans, og om vi i virkeligheden har adgang til noget, der er billigere og bedre, siger Maj Morgenstjerne.

Afsmittende effekt

Sosuassistent Lisbeth Møller oplever, at arbejdsmiljøet er blevet bedre, siden de startede på projektet, fordi glæden og smilene smitter fra beboer til personale, fra personale til personale, fra personale til beboer osv.

Det er også efter den logik, at man skal opbygge en musikalsk strategi i plejen, hvis

den skal virke. Det fortæller Mette Marie Ørnstrup, der er fra Foreningen Samværd, som arbejder med en grøn-bog, der skal give Aarhus Kommune anbefalinger til at anvende musikken i den sundhedsfaglige praksis.

- Det skal foregå sådan, at en person, ligemeget om man er god til at synge eller ej, bare gør det. Så andre kan se, at det ikke er farligt. Så følger de efter, siger hun.

Hun har baggrund som musiker, er uddannet fra konservatoriet og har selv været ude at spille for ældre på plejehjem. Nu arbejder hun bl.a. med at koordinere eksterne samarbejdspartnere til musikprojekter i kommunen og sørger for at udbygge samarbejdet med konservatoriet og musikskolen.

- Musik og kultur er ofte blevet kaldt flødeskum, og det er vi ved at finde ud af, at det ikke er, selvom man ikke kan måle og veje det ligesom antallet af bade, siger hun.

- Velfærden handler ligesom på Vidtskuevej lige så meget om at nurse om det almenmenneskelige. Musik er almenmenneskeligt, for alle har en stemme. Men hvis social- og sundhedsassistenter undlader at synge, fordi det gør musikterapeuten, og hun er jo meget bedre til det, så kan det hæmme projektet.

Derfor skal man ifølge hende heller ikke dele rollerne op, så man skal have særlige kompetencer eller være musikterapeut for at kunne synge Lille Peter Edderkop med beboerne på et plejehjem.

Velfærdskultur?

For at arbejdet skal fortsætte med at skabe glade beboere og personale, kræver det en kombination af medarbejdere i et team, der kan holde personalet oppe på indsatsen, samt en musik- og livsglæde-medarbejder, som kan være tovholder og selv synge, mener forstander Margit Sørensen:

- Hvis man skal lykkes, er man nødt til at have ekstra personale. Det kræver tid at møde borgerne på den måde, siger hun.

Op så skal der være et oplæringskursus. Fx otte timer over flere dage, fordi det kræver indlæring, siger social og sundhedsassistent Lisbeth Møller. Hun har nu fire beboere, hun fortsat bruger MusicMind til.

Ifølge Mette Marie Ørnstrup skal musikken gøres tilgængelig og meningsfuld:

- Man synger ikke for en beboer, fordi man har læst en

'Vi kan jo blive ved med at give lykkepiller og medicin, men vi kan også give KOL-patienter en recept på at gå til kor og måske undgå en senere recept på et ilt-apparat.'

Maj Morgenstjerne, udviklingschef i Aarhus

pamflet, som siger, at det er godt. Man handler ud fra, hvad der giver mening for en. Som personale skal man gerne have oplevet andre gøre det for at vænne sig til det og for selv at opbygge selvtilliden til det. Når man har oplevet musikken med beboerne - så får man måske lyst til selv at prøve, siger hun.

Som kommune mener Maj Morgenstjerne, at man skal starte med at få et fælles sprog for, hvad man vil opnå. Og så undersøge og afprøve, hvordan det giver mening at arbejde sig henimod det.

- Vi holdt en workshop sammen med konservatoriet, hvor vi med udgangspunkt i forskningsprojektet 'Music in the brain' og andre projekter tog udgangspunkt i det, vi ved - nemlig at musikken især hjælper i genoptræning, ved demens og i plejen, siger hun.

- Så inviterede vi dem fra Holland op, og begyndte at italesætte det som noget, vi gerne ville. Der er mange, der synes, det er en god idé, men der er langt fra at 'synes om det', til rent faktisk at prøve det af i praksis.

I Aarhus har de nedsat en taskforce, der går på tværs. Her deler de erfaringer med hinanden og udvikler et sprog for kultur og velfærd i samarbejde med kulturforvaltningen og andre kulturaktører, siger Maj Morgenstjerne.

- Vi taler så tit om klassisk kultur, bred kultur, men hvordan snakker vi velfærds-kultur? Der er et kæmpe potentiale, siger hun.

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager - i denne måned: Jette Gottlieb (EL)

De ette ordførerindlæg er skrevet, mens kommune- og regionsforhandlingerne kører på fuld kraft. Jeg skal ikke foregribe forhandlingsresultaterne, men prøve at sige noget overordnet om krav til forholdet mellem kommuner og stat.

For det første har der været et valg, et flertal er skiftet, og en ny mindretalsregering har set dagens lys. Den er funderet på en forståelse mellem fire partier om en ny retning. Vi skal 'styrke vores velfærd' (Det er uddybet til: bedre vilkår for børn og gamle og mere tid til omsorg i sundhedsvæsenet). Vi skal 'bekæmpe den stigende ulighed' og 'tage et opgør med centraliseringen'.

Og så skal vi gå 'forrest i kampen mod klimakrisen' ikke at forglemme.

Slut med underfinansiering og nedskæringer

Det er alle sammen målsætninger, der vedrører forholdet mellem staten og kommuner/regioner. Målsætninger, som den nye regering må give en ordentlig start i de nuværende forhandlinger.

Hvis jeg skal oversætte 'en styrket velfærd' betyder det, at der skal være markant flere penge at gøre godt med i kommuner og regioner. Det er ikke tid til at videreføre forrige regerings budgetmetoder. Der skal penge på bordet. Først skal de øgede udgifter forårsaget af den demografiske udvikling dækkes, og dernæst skal der yderligere bevillinger til for at kunne tale om en styrket velfærd. Alt andet er det samme som at fortsætte underfinansiering, eller endnu værre; fortsætte nedskæringer.

'De stramme regler, der gælder for kommunernes handlemuligheder, må fjernes. Det gælder såvel lofter som kollektiv afstraffelse. Det er vigtigt for udviklingen af det kommunale selvstyre.'

Jette Gottlieb, Enhedslistens kommunalordfører

Budgetlov må lempes

Mere overordnet er det nødvendigt med et opgør med budgetloven. De stramme regler, der gælder for kommunernes handlemuligheder, må fjernes. Det gælder såvel lofter som kollektiv afstraffelse. Det er vigtigt for udviklingen af det kommunale selvstyre.

Hvis vi forestiller os, at kommunerne også skal trække et læs i kampen mod klimakrisen, er det helt nødvendigt, at de får lov at investere i energirenoveringer, i energiselvforsyning og sammensatte

te klimaløsninger. Det kan ikke gøres uden at fjerne anlægsloftet - eller i det mindste indføre dispensationer for klimainvesteringer.

Fremsynede budgetter

Derudover må vi arbejde for flerårige budgetter, så kommuner og regioner ikke fortsat tvinges til statsautoriseret kortsyn i deres beslutninger.

Nuværende regler betyder også, at det er meget svært at træffe økonomiske beslutninger, hvis de positive resultater først viser sig et par år senere. Uanset om vi taler om sociale eller økonomiske beslutninger, er det nødvendigt at kunne tænke flere år frem. Det skal være muligt at planlægge.

Når kommuner og regioner tvinges til at tænke i étårige beslutninger er det direkte destruktivt.

Skævheder udlignes

Når alt det er sagt, skal vi også forholde os til balancen mellem de forskellige dele af landet. Vi kan hverken være tjent med den stigende ulighed eller den stigende centralisering. Begge dele kan kun modvirkes af bevidste beslutninger som for eksempel en gennemtænkt ændring af principper for offentlige investeringer, hvor man husker, at der også findes en del stordriftsulempen, som kommer til udtryk i en øget regional skævhed. Desuden er det nødvendigt igen at tage hul på en udligningsreform. Her skal vi stille os den opgave at sikre de svageste bedst muligt, ikke at fordele elendigheden.

Der er kort sagt rigtig meget, der skal tages fat på og ændres af en ny regering, der vil en ny retning for Danmark. Det vil være godt at starte med økonomiforhandlingerne nu og så fortsætte med en ydelsesreform, en budgetlov, og en refusions- og udligningsreform.

Håndtering af medicin er det område, hvor der sker allerflest fejl i kommunerne.

Foto: Thomas Vilhelm, Ritzau Scanpix

Flere utilsigtede hændelser i kommunerne

Stigning er ikke nødvendigvis udtryk for flere fejl i sundhedsvæsenet og ældreplejen, men kan sagtens skyldes bedre rapportering, fastslår styrelse.

fejl

Af Nana Toft
red@kommunen.dk

Antallet af utilsigtede hændelser stiger voldsomt, og kommunerne står for langt hovedparten. Det viser de nyeste tal fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

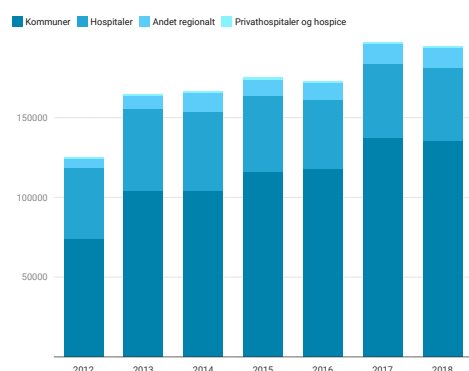
Hvor der i 2013 var 164.850 rapporterede hændelser, var tallet i 2018 195.173. En stigning på 18 pct.

Kigger man specifikt på kommunerne, er stigningen dog den mest markante. Med 104.271 rapporterede hændelser i 2013 og 135.755 hændelser i 2018 er der sket en stigning på 30 pct.

Samtidig står kommunerne i 2018 for 70 pct. af samtlige utilsigtede hændelser.

Udvikling i antal utilsigtede hændelser

Antal sagsafsluttede utilsigtede hændelser 2012-2018 fordelt på område.

Alligevel skal man passe på med at sætte lighedstegn mellem flere utilsigtede hændelser og flere fejl, forklarer sektionsleder i enheden for Vidensformidling og Læring i Styrelsen for Patientsikkerhed, Torsten Breuerbach Larsen. For det handler ikke nødvendigvis om, at de ansatte i kommunerne begår flere fejl. Det handler om, at de er blevet bedre til at rapportere.

- Der er et stigende fokus på at rapportere for at lære af sine fejl og forebygge, at det sker igen, forklarer Torsten Breuerbach Larsen.

Væk fra nulfejlskultur

Risikomanager i Aarhus Kommune, Maya Damgaard Larsen, er enig. I Danmarks næst-

største kommune har man i flere år arbejdet systematisk med at rapportere samtlige utilsigtede hændelser. Målet har været at skabe en kultur, hvor der bliver talt om de fejl, man begår, og hvor de ansatte ikke slår hinanden oveni hovedet, hvis det alligevel sker.

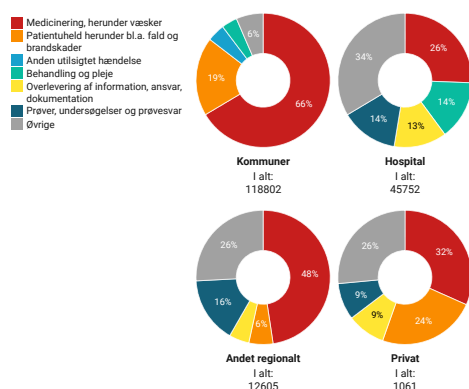
- Jeg er glad for stigningen. Det betyder, at flere ansatte finder det nødvendigt og vigtigt at rapportere. Og at de ikke mindst er trygge ved det. Når vi taler åbent om det, og når der ikke mindst er et tydeligt ledelsesfokus på det, så kommer der helt naturligt flere rapporter, siger Maya Damgaard Larsen.

Hun mener tilmed, at det kun er toppen af isbjerget, de har fået hul på. Efter hendes bedste overbevisning er der utilsigtede hændelser, der ikke bliver rapporteret.

- Vores medarbejdere har ikke tid til at rapportere. Der er simpelthen ikke den smidighed i systemet, vi har brug for. Det er for omstændeligt, som det er nu. Heldigvis er det noget, jeg ved, Styrelsen for Patientsikkerhed er opmærksom på, fortæller Maya Damgaard Larsen.

Typen af utilsigtede hændelser

Statistikken opererer med 20 kategorier. Her er de største (sagsafsluttede i 2018).

Flere, men mindre alvorlige

Medicinering er ubetinget det område, hvor der rapporteres flest fejl. I kommunalt regi står medicinering, herunder væsker, for 66 pct. af alle utilsigtede hændelser.

Sektionsleder Torsten Breuerbach Larsen forklarer, at sundhedsopgaven i kommunen

har forandret sig. Flere borgere bliver udskrevet til videre pleje og behandling i det kommunale system, og antallet af komplekse medicinopgaver stiger.

- Vores opgave i Styrelsen for Patientsikkerhed er at identificere mønstre og tendenser, der kan afsløre risikoområder. Her springer medicinbehandling, især doseringssituationer, klart i øjnene. Ældre og sårbare patienter får ofte mange forskellige præparater, der skal håndteres forskelligt, og kompleksiteten øger risikoen for fejl, forklarer sektionsleder Torsten Breuerbach Larsen og fortæller samtidig, at Styrelsen for Patientsikkerhed er i gang med at sætte ind med kompetenceudvikling på især området for medicinbehandling.

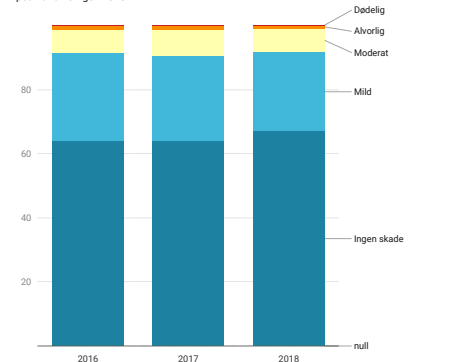
Men selv om antallet af utilsigtede hændelser stiger, og at medicinering står for størstedelen, bliver hændelserne mindre alvorlige. Andelen af hændelser, hvor der efterfølgende ikke kan konstateres en skade, vokser, viser tallene.

Maya Damgaard Larsen vælger at tro, at det er et resultat af et intensivt og systematisk fokus fra kommunens side.

- Vi ser samme tendens i Aarhus. Flere hændelser med ingen eller mild skade gennem de seneste par år. Jeg kan ikke dokumentere, at det er derfor, men jeg er overbevist om, at fordi vi arbejder systematisk med det, så forebygger vi, at fejlene eskaleres til noget mere alvorligt, siger Maya Damgaard Larsen.

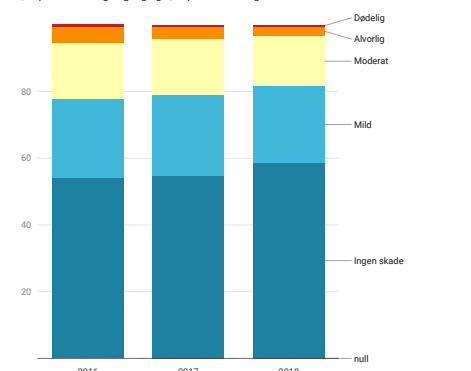
Så alvorlige var hændelserne i kommunerne

De fleste utilsigtede hændelser fik ingen konsekvenser, men 0,14 pct. fik dødelig udgang og 0,86 pct. var alvorlige i 2018.

Så alvorlige var hændelserne på hospitalerne

0,54 pct. fik dødelig udgang og 2,92 pct. var alvorlige i 2018.

Definition: Utilsigtet hændelse

- **Utilsigtede hændelser (UTH)** er hændelser og fejl, der ikke skyldes patientens sygdom, og som enten forvolder skade eller kunne have forvoldt skade (nær-ved-ulykker).
- **Alle autoriserede sundhedspersoner** og personer, herunder almen praksis, specialydere og speciallæger, er forpligtet til at rapportere de utilsigtede hændelser eller nær-ved ulykker, de får kendskab til.

Kilde: sundhed.dk

Ulykkespatientforeningen har undersøgt forholdene for handicappede elever på landets folkeskoler. 57 pct. af skolerne i undersøgelsen mangler handicapparkering ved hovedindgangen. Det er alt for lavt og nemt at ændre, mener formand for Ulykkespatientforeningen, Janus Tarp.

Foto: Jens Christian Top, Ritzau Scanpix

Elever i kørestol kan kun komme rundt på halvdelen af landets skoler

Det kan kommunerne gøre bedre, mener Ulykkespatientforeningen, som dog har forståelse for økonomiske hindringer. I Aalborg hjælper en pulje på problemet.

o tohjulet

Af Christian Olesen
christian@kommunen.dk

På halvdelen af landets skoler er der ikke fuld tilgængelighed for børn i kørestol. Og på 60 pct. af skolerne kan elever med bevægelseshandicap ikke deltage i alle fag, der ligger i faglokaler som fysik og billedkunst.

Det fremgår af en undersøgelse, Ulykkespatientforeningen foretog i juni med svar fra 55 kommuner.

- Der er folkeskoler, som ikke er åbne for alle, og det er ikke godt nok i dag. De seneste år har vi set en væsentlig forbedring, men der er stadig meget, som kommunerne kan gøre bedre, siger Janus Tarp, formand for Ulykkespatientforeningen.

Han ærgrer sig særligt over et par af undersøgelsens resultater.

- At der stadig mangler handicapparkering ved indgangen på 57 pct. af skolerne, er underligt, for det er jo nemt at tage fat på, så jeg kan

ikke forstå, hvorfor det stadig er et problem. Samtidig er det slemt, hvis elever ikke kan være med i faglokalerne, for så går de jo glip af en væsentlig del af skoledagen, siger Janus Tarp.

Storby halter, men har pulje

I Aalborg ligger tilgængeligheden for handicappede et godt stykke under landsgennemsnittet. Under en tredjedel af skolerne har adgang til alle faglokaler, mens kun en fjerdedel af skolerne har adgang til alle etager.

Rådmand for skoleforvaltningen, Tina French Nielsen (V), forklarer, at man er klar over, at der ikke er fuld tilgængelighed.

- Vi har 53 skoler i kommunen, og mange af dem er gamle, så hvis vi skulle renovere dem alle og gøre alle fuldt tilgængelige, ville det blive enormt dyrt, siger Tina French Nielsen.

Hun fortæller, at hvis et barn i kørestol ønsker at gå på en skole, der ikke er til-

‘Skræmmeeksemplet er et barn, der sidder alene i klasseværelset, mens resten af klassen leger udenfor eller er til undervisning i et andet fag.’

Janus Tarp, formand for Ulykkespatientforeningen

gængelig for handicappede, så tager kommunen affære.

- Vi har en pulje, der hjælper i sådanne tilfælde. Det har vi haft i de seks år, jeg har været rådmand, og den var der også, før jeg kom. Hvis der er et barn, der har behov for at gå på en skole, så får vi det fikset. Så vi går ikke alle vores skoler igennem, men vi laver en indsats, hvis der er ønske om det, og jeg har aldrig hørt, at der har været et problem på området, siger rådmanden.

Tilgængelighedspuljen lyder på 800.000 kr. i år. I foregående år har den været på én mio. kr.

Kommunalt dilemma

Kun fire kommuner har fuld adgang for handicappede på alle skoler. Det skyldes, at mange folkeskoler er af ældre dato og slet ikke har

tænkt tilgængelighed for elever med bevægelseshandicap i bygningerne, som man gør i dag.

Derfor er det dyrt at bygge elevatorer og finde plads til handicapp toiletter. Særligt hvis der er få eller ingen nuværende elever i kørestol på skolen. Det har Janus Tarp fra Ulykkespatientforeningen forståelse for.

- Kommunerne prioriterer jo i en stram økonomi. De har et anlægsloft, og så bliver skolernes tilgængelighed for handicappede nogle gange nedprioriteret. Det er vi kede af på børnenes vegne, siger formanden.

Han foreslår, at kommunerne spørger lokale handicaporganisationer til råds, når nye skoler bygges eller gamle renoveres.

- De ved, hvor skoen trykker, og det er nemmere og billigere at bygge godt fra starten i stedet for at skulle rette op på det senere.

Netværket forsvinder

Børn i kørestol bliver ofte henvist til nyere skoler, der ikke altid ligger i deres lokalområde. Og det kan få negative konsekvenser for børnene, mener Ulykkespatientforeningen.

- I nogle tilfælde kan der være meget længere afstandsmæssigt, og så går barnet ikke i skole med de børn, han eller hun er sammen med i sin fritid, og vokser derfor ikke op på den

‘Vi går ikke alle vores skoler igennem, men vi laver en indsats, hvis der er ønske om det, og jeg har aldrig hørt, at der har været et problem på området.’

Tina French Nielsen (V), rådmand Aalborg

samme måde, som naboens børn gør, siger Janus Tarp.

På den måde er det frie skolevalg begrænset, når man er handicappet, og Janus Tarp påpeger, at det kan skade børnenes trivsel.

Ensomhed på to hjul

Janus Tarp kender selv til problematikken fra sit eget

ungdomsliv. Han var involveret i en trafikulykke som 14-årig, hvor han blev lam i næsten hele kroppen. På det tidspunkt gik han i en folkeskole, der ikke var fuldt tilgængelig for handicappede, så undervisningen i fag som fysik og kemi måtte foregå i hans forældres hjem.

- Det skabte en naturlig grænse for undervisningen i de fag, hvor det er vigtigt at se, høre og føle, og samtidig gik jeg glip af alt det sociale med klassen i de perioder, siger han og fortsætter:

- Ensomhed er et stort problem på handicapområdet, og vi ser en stigende tendens hos unge, der lige er gået ud af skolen. Så skræmmeeksemplet er et barn, der sidder alene i klasseværelset, mens resten af klassen leger udenfor eller er til undervisning i et andet fag. Og har man lyst til at være en del af den påvirkning af et barn?

Tal fra undersøgelsen

- ▶ **46 kommuner**, som svarede på undersøgelsen, havde overblik over forholdene. Ud af samtlige skoler i disse kommuner havde:
- ▶ **39 pct.** adgang til alle faglokaler.
- ▶ **38 pct.** tilpassede legepladser.
- ▶ **47 pct.** handicapp toiletter på alle etager.
- ▶ **50 pct.** adgang til alle etager.
- ▶ **43 pct.** handicapparkering ved indgangen.

Kilde: Ulykkespatientforeningen

Blizzload sætter turbo på hjemmesider

En effektiv brugeroplevelse er i dag en forudsætning for at skabe en bæredygtig forretningsmodel på nettet. Hastighed er ét af de parametre, som afgør om kunden får en positiv oplevelse og derved opbygger loyalitet mod din forretning.

Blizzload skaber brugeroplevelser i særklasse. Med vores software installeret vil dine kunder opleve en hjemmeside, som loader på millisekunder, og søgeresultater der dukker op, næsten før ordet er indtastet.

Ring i dag og hør, hvordan vi kan optimere din nuværende webløsning: 51 92 24 37

BLIZZLOAD

Lynhurtige dynamiske webløsninger

Blizzload er en dansk softwarevirksomhed dedikeret til at skabe en brugeroplevelser i særklasse med fokus på optimering af loadhastighed. Målgruppen omfatter webshops, nyhedsmedier og andre webløsninger, for hvem hastighed er et afgørende parameter for en bæredygtig forretningsmodel.

Borgmester blev minister: Sådan skal kulturen se ud fremover

Kultur har en værdi i sig selv og skal ikke altid være løftestang for noget andet. Men den kan også bruges i fx social- og sundhedspolitik, mener Joy Mogensen.

o visioner

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Joy Mogensen (S) er allerede træt af at blive kaldt usynlig i kulturdebatten. Af politikere, der udkommer med de store udmeldinger i aviserne. Og så er hun godt træt af at blive spurgt, om hun ikke bare vil gøre det samme for kulturlivet som kulturminister, som hun har gjort som borgmester i Roskilde - for det er jo gået så godt.

- Mange siger, at jamen nu er kulturen blevet prioriteret

i Roskilde, så gør du vel det samme i ministeriet? Men det er kulturlivets fortjeneste, at der i dag her ti år senere er en anden opbakning. Det er en erfaring, jeg har gjort som borgmester, sagde hun under Kulturmødet på Mors i slutningen af august.

Det er nu to måneder siden, at Joy Mogensen skiftede rådhuset i Roskilde ud med Kulturministeriet. Hun har brugt sommerferien på at udvide sit kendskab til det danske kulturliv ved at tage på turné rundt i landets kulturinstitutioner.

Flere medier har set nysgerrigt til og spurgt den nye minister, hvordan borgere og kulturinstitutioner kan forvente, at hun vil udvikle kulturen. Hvad med omprioriteringsbidraget? Prioriteringen af kultur i land og by, eller mellem det ambitiøse og det almindelige, som Joy Mogensen selv kalder det? Og hvad med medieforliget?

Joy Mogensen har og får nok opgaver at tage fat på. Kulturmødet på Mors var hendes første gang som minister og derfor en af de første gange, hun skulle stå på mål for sine visioner.

Derfor fulgte kommunen.dk nysgerrigt den nyudklækkede kulturminister fra sidelinjen. Her er en bid af den dagsorden, hun lagde for dagen.

Nicolai Wammen-opkaldet

For Joy Mogensen selv virker opgaven klar: Som kulturminister vil hun arbejde på at anerkende kulturens værdi i sig selv og gøre op med kun at

‘Mange siger, at jamen nu er kulturen blevet prioriteret i Roskilde, så gør du vel det samme i ministeriet?’

bruge den som løftestang for noget andet. Kulturen skal til gengæld fungere som og skabe social sammenhængskraft.

- Jeg vil gerne tænke i to ben: Hvad kulturen kan i sig selv, og hvordan vi kan tænke kulturen ind i samfundsproblemer, for eksempel i social- og sundhedsmæssig sammenhæng, sagde hun.

Derfor vil hun også åbne op for debatten om, hvordan

kulturen bliver relevant for alle mennesker. Hun understregede, at hun som socialdemokrat mener, at det er et rigtig stort problem. Men tilgængelig er den ifølge hende allerede:

- Kulturen er en væsentlig del af velfærdsmodellen, men hvis jeg skal være lidt grov, vil jeg sige, at vi allerede har gjort kulturen tilgængelig. Så hvorfor føles det ikke sådan? Jeg ved, at mange kulturinstitutioner rækker ud. Derfor skal vi snakke om, hvorfor man ikke opsøger kulturen. Vi skal snakke om, hvordan vi gør den relevant, sagde hun.

Hun nævnte fra sin lokalpolitiske baggrund, at bibliotekerne allerede er gode til det, og at musik- og billedkunstskoler rundt om i landet følger godt efter. Som kulturminister vil hun derfor gerne understøtte den udvikling.

- Når det gælder tilgængelighed, skal vi arbejde med at

‘Jeg vil gerne tænke i to ben. Hvad kan kulturen i sig selv, og hvordan kan vi tænke den ind i samfundsproblemer?’

nedbringe ventelister, så det ikke kun er de velstillede forældre, der kan sørge for, at deres børn kommer på musikskole, fordi de husker at sidde klar, når tilmeldingsfristen er, sagde hun.

Til gengæld gav hun et meget diplomatisk svar på, hvad hun ville gøre, hvis Nicolai Wammen ringede og spurgte, hvad hun allermost ønskede sig, at der var penge

Som minister skal Joy Mogensen (S) inden længe stå i spidsen for blandt andet medieforhandlinger. I løbet af efteråret skal hun også på barsel.

Foto: Nikolai Linares, Ritzau Scanpix

til. I forlængelse af det lå også spørgsmålet om, hvad hun gerne vil se tilbage på efter sin tid som kulturminister:

- Det handler ikke om, at jeg lykkes. Så hvis jeg fik det opkald, ville jeg indkalde regeringen for at snakke om det, sagde hun.

Det skal der findes penge til

Den overordnede retning for de kommende fire år ligger altså nogenlunde fast, men en klar køreplan har ministeren ikke.

- Se bare mig... Nyvalgt minister. Halvanden måned, og I tænker, har du ikke allerede en plan? Jeg ville gerne love, at de hårde tider for evigt er ovre, men det kan jeg ikke, sagde hun.

Der er dog en række politiske dagsordener, som Joy Mogensen overtager fra den tidligere regering, og som der skal findes penge til. For

eksempel det omdiskuterede omprioriteringsbidrag, som Joy Mogensen kort før kulturmødet åbnede for måske alligevel ikke at afskaffe.

- Vi har lovet hinanden i regeringen, at vi ikke melder noget ud, før tallene passer. Og der må jeg henvise til, at finansministeren stadig regner. Jeg håber virkelig, at den her regering kan starte med at lave god, gennearbejdet politik, sagde hun kortfattet om det.

Adspurg om status på den museumsreform, som daværende kulturminister Mette Bock (LA) arbejdede på, men satte på pause under valgkampen i foråret, svarede Joy Mogensen, at det bliver et af de første områder, hun kommer til at kigge på.

Men allerførst: Medieforliget.

- Jeg har lige læst op på mediepolitik. I mit hoved er det det, der kommer først. Så

kan vi snakke museumslov bagefter, sagde hun og nævnte, at hun i forbindelse med medieforliget også gerne vil diskutere, hvad public service egentlig er i dag.

- Jeg håber, at vi kan komme væk fra den tankegang om mere eller mindre, og i stedet snakke om mere relevant og bedre kvalitet. Vi skal værne om borgernes tillid til medierne, sagde hun.

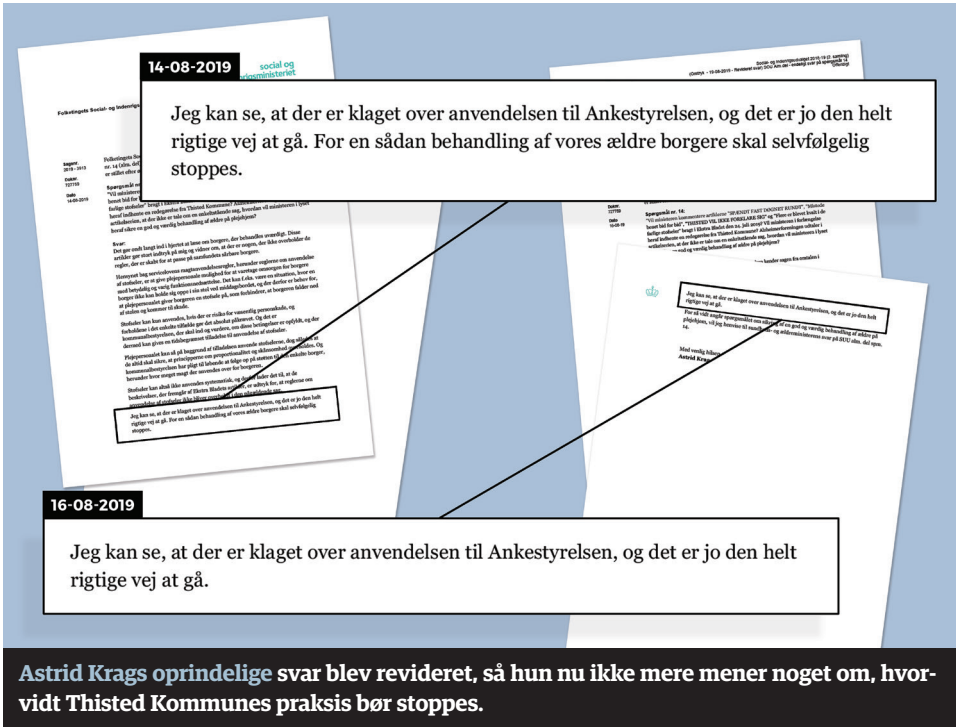
Hun kunne på afsluttende og god politiker-manér forsikre publikum om, at hun vil gøre alt, hvad hun kan for at løfte kulturen, og at kulturlivet får en minister, som vil tale kulturen op.

- Hvis vi laver kulturpolitik om til sundhedspolitik eller erhvervs politik, mister det noget af sin urkraft. Kultur skal være noget, man har lyst til, noget, man bliver fanget af, og noget, man slet ikke kan lade være med, sagde hun.

Om Joy Mogensen

- Nuværende kirke- og kulturminister.
- Er uddannet bachelor i kultur- og sprogødestudier ved RUC.
- Har siden 2011 været borgmester i Roskilde.
- Blev valgt ind i byrådet ved KV05, hvor hun også blev viceborgmester.
- Ved KV17 fik hun godt 30 pct. af vælgernes stemmer i Roskilde.

Astrid Krag trækker i land efter kontroversielt svar

Astrid Krag's oprindelige svar blev revideret, så hun nu ikke mere mener noget om, hvorvidt Thisted Kommunes praksis bør stoppes.

Svar fra ministeren kunne læses som indgriben i Ankestyrelsens myndighedsområde. Den oprindelige version af svaret er nu fjernet fra Folketingets hjemmeside.

uafhængighed

Af Michael Kjærgård
michael@kommunen.dk

Social- og indenrigsminister Astrid Krag (S) har måttet trække kraftigt i land på et svar, hun tidligere har givet. Så kraftigt, at det oprindelige svar nu ikke længere fremgår af oversigten over udvalgs spørgsmål og -svar på Folketingets hjemmeside.

Årsagen til tilbagetoget er hovedsagelig en enkelt sætning i det oprindelige svar på et udvalgs spørgsmål fra Karina Adsbøl (DF). Hun bad ministeren kommentere nogle artikler i Ekstra Bladet om en fastspændt 87-årig i Thisted. Sagen er indbragt for Ankestyrelsen, og om det skrev ministeren i sit svar, at det er 'den helt rigtige vej at gå'.

Efterfulgt af den afgørende sætning: 'For en sådan behandling af vores ældre borgere skal selvfølgelig stoppes.' Det kunne læses - og det blev det også - som en utidig anvisning til en uafhængig myndighed om hvilken afgørelse, den gerne skulle nå frem til.

En byge af nye spørgsmål Spørgsmålet fra Karina Adsbøl blev stillet 24. juli, og Astrid Krag svar forelå 14. august. En uge senere, 22. august, sendte folketingsmedlem Anni Matthiesen (V) derfor en mindre byge af nye \$20-spørgsmål af sted:

- 'Er det udtryk for en ny praksis, når ministeren kommenterer, hvilke afgørelser hun ønsker i sager, som er indbragt for Ankestyrelsen, jf. histo-

rien om 87-årig kvinde i Thisted Kommune?'

- 'Vil ministeren forklare, hvordan medarbejdere i Thisted Kommune kan forvente en uafhængig afgørelse i Ankestyrelsen, når ministeren (...) klart har givet udtryk for, hvilken afgørelse hun ønsker?'
- 'Agter ministeren fremover kun at udtale sig om indholdet i sager, efter at de er afgjort i Ankestyrelsen?'
- 'Erkender ministeren, at det er uhensigtsmæssigt at udtale sig om sager, der endnu ikke er afgjort i Ankestyrelsen?'

Astrid Krag skriver i sit svar på første spørgsmål, at det oprindelige svar 'beklægeligvis (blev) opfattet som om, at jeg blandede mig i Ankestyrelsens afgørelsesvirksomhed. Det var absolut ikke min hensigt', skriver ministeren.

Forbehold stod ikke klart Hun skriver også, at hun i det oprindelige svar tog 'forbehold for, at jeg kun kender Ekstra Bladets beskrivelser af forløbet. Desværre stod det forbehold ikke klart i alle dele af svaret, selvom det var intentionen', skriver ministeren.

I den sætning i det oprindelige svar, der med god vilje kan læses som et forbehold, skrev ministeren, at det 'lader (...) til, at de beskrivelser, der fremgår af Ekstra Bladets artikler, er udtryk for, at reglerne om anvendelse af stofselser ikke bliver overholdt i den pågældende sag'. Til gengæld skrev hun også i sit oprindelige svar, at 'disse artikler (...) vidner om, at der er nogen, der ikke overholder de regler, der er skabt for at passe på samfundets sårbare borgere'.

Sidstnævnte ordlyd er nu i det reviderede svar på det

oprindelige spørgsmål rettet til, at artiklerne 'giver indtryk af' og altså ikke 'vidner om', og desuden er det reviderede svar forsynet med en introduktionssætning, hvor Astrid Krag gør 'opmærksom på, at jeg kun kender sagen fra omtalen i pressen, hvorfor min besvarelse alene er baseret herpå'. Hun har desuden fjernet den famøse sætning om at 'en sådan behandling af vores ældre borgere skal selvfølgelig stoppes'.

Aldrig igen Det hedder desuden udglatende, at ministeren 'har stor respekt for den faglighed, medarbejderne i plejesektoren har. Og det samme gælder Ankestyrelsens arbejde', og hun pointerer nu, at hun kun har forholdt sig 'generelt til reglerne om brug af stofselser efter servicelovens magtanvendelsesregler samt til de beskrivelser, der fremgår af de artikler, som udvalget henviste til'.

Svarene på de tre andre opfølgende spørgsmål fra Anni Matthiesen består for de to's vedkommende blot af henvisninger til det allerede citerede svar, mens ministeren på spørgsmålet, om hun fremover kun vil udtale sig om indholdet i sager, efter at de er afgjort i Ankestyrelsen, dels henviser til det nævnte svar, dels i sit svar udspecificerer, at 'det ikke (var) min hensigt at blande mig i Ankestyrelsens afgørelsesvirksomhed. Det agter jeg heller ikke at gøre fremover', skriver Astrid Krag.

Foruden svaret/svarene på de nye spørgsmål består oprydningen efter den uheldige besvarelse af det oprindelige spørgsmål også i, at besvarelsen nu kun er tilgængelig på Folketingets hjemmeside i den reviderede version.

Morgendagens meningsdannere

Af Tobias Weische

TRYGHEDEN SKAL TILBAGE I LOKAL-SAMFUNDET

DFU næstformand vil ansætte flere betjente. Og de skal ikke sidde ved et skrivebord.

Foto: Philip Davali, Ritzau Scanpix

Politireformen i 2007 har sammen med årtiers centralisering decimeret vores politi med risiko for danskernes tryghed og sikkerhed.

40 procent af de lokale politistationer blev lukket med en enkelt reform, og i dag er der kun én døgnbemandet politistation i hver politikreds og de er koncentreret i storbyerne. Dette har medført, at det synlige politi i gadebilledet er fuldstændig forsvundet, og at mistilliden til politiet i provinsbyerne og på landet stiger, da borgerne oplever at politiet ikke kommer til undsætning, når deres hjælp er påkrævet.

Hver tredje tror ikke på politiet

Ifølge en måling fra Norstat har omkring hver tredje dansker mistillid til politiet. Den tillid må og skal tilbage, men det kræver, at politikerne og politiets ledelse viser villighed til at smide den gamle politireform i skraldespanden og investere i vores fælles tryghed og sikkerhed.

Det handler helt grundlæggende om at trygheden skal tilbage i dagligdagen.

Som borger skal man vide sig sikker på at få hjælp, hvis der er brug for det. Man skal ikke være bange for at forlade sig eget hjem. Man skal turde gå hjem om aftenen. Og man skal fremfor alt ikke være bange for at blive overfaldet i sit eget hjem.

Den utryghed findes i dag og derfor er det afgørende, at tilliden og trygheden bliver genoprettet, også ude i vores lokalsamfund.

Et politi i verdensklasse

Danmark skal have et politi i verdensklasse med betjente nok. Et politi, der har de nødvendige ressourcer til at håndtere opgaver i hele landet, uanset om der er Pride i København eller Skanderborgfestival. Derfor skal politireformen rulles tilbage, vi skal genetablere de lokale politistationer, der skal minimum være en døgnbemandet politistation i hver kommune, vi skal ansætte flere betjente og vi skal sørge for, at de bruger mere tid ude på gaden end på kontoret.

Danskerne skal igen kunne føle sig trygge hjemme i deres lokalområde og have tillid til, at hvis der opstår problemer, hvis tryghed og tillid er truet, så kommer politiet.

Alt andet er uacceptabelt. ●

Tobias Weische,

Næstformand for Dansk Folkepartis Ungdom.

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

Det var viljen der manglede

Foto: Jacob Aban Kjerumgaard, Ritzau Scanpix

Det er ikke personernes forskellighed der er afgørende, men hvad de regner hinanden for.

Hvis man et øjeblik ser bort fra, at det naturligvis ikke kunne fortsætte, så kunne det såkaldte formandskab i Venstre sådan set godt have fortsat, i hvert fald i et stykke tid. Hvis ellers der havde været vilje til det.

Det var der så ikke. Ikke hos nogen af de to. Da Lars Løkke Rasmussen efter måneders skjulte forberedelse for resten lige udgav en bog midt i valgkampen, kunne Kristian Jensen have underspillet sin irritation ved at sige noget i retning af, at det jo da er klart, at hvis man ikke kan danne regering til den ene side, så må man se om det kan lade sig gøre til den anden side. Og for ikke at lyde helt eftergivende, kunne han have tilføjet noget med at det faktisk er helt indlysende, og at 'Lars er bedst til det indlysende'. Det kunne han have sagt. Sådan lidt udglattende, men med snert.

På samme måde efter valget, da Mette Frederiksen havde dannet regering uden så meget som at skele til Venstre, men kun til venstre, og Kristian Jensen for resten godt lige ville konkludere på

det, inden Lars Løkke Rasmussen selv nåede at gøre det. Der kunne Lars Løkke Rasmussen godt have underspillet sin irritation ved at sige noget i retning af, at det jo da er klart, at hvis den ene side ikke vil, så må man gå efter en regering til den anden side. Og for ikke at lyde helt eftergivende, kunne han have tilføjet noget med at det faktisk er helt indlysende, og at 'Kristian er bedst til det indlysende'. Det kunne han have sagt. Sådan lidt udglattende, men med snert.

Hvis - så havde der ikke behøvet ske yderligere. For nu. Men i bund og grund er det en kontrafaktisk overvejelse, for der var ingen som helst vilje hos nogen af de to til at underspille irritationen. Der var heller ikke ro i kulisserne, hvor Claus Hjort Frederiksen var ustopkelig i, hvad der skulle have været et angreb på Kristian Jensen og et forsvar for Lars Løkke Rasmussen, men endte med at blive et angreb på dem begge. 'Hjorten' kaldes han i daglig omtale, ved andre lejligheder sammenlignes han med en bulldog, men lige her mindede han mest om flodhesten Dolph. Død ved kølle! Der findes folk der mener, at det kun kan gå galt igen, hvis Venstre på ny vælger et formandskab bestående af personer der er for forskelli-

Det er ikke personernes forskellighed der er afgørende, men hvad de regner hinanden for.

ge. Det er forkert. Eller det vil sige: det kan selvfølgelig sagtens gå galt igen, men det behøver det ikke, for det er ikke personernes forskellighed der er afgørende, men hvad de regner hinanden for. Det er ikke nok at de regner hinanden for nogenlunde lige lidt, de skal helst lidt højere op på skalaen for gensidig respekt. Men mon ikke det går helt af sig selv, det er i hvert fald vanskeligt at forestille sig nogen lægge ud med mindre.

Det store spørgsmål er, hvor megen uro på bagsmækken det detroniserede formandskab kan afstedkomme. Det nuværende regeringsparti rummer i sin historie eksempler som Ritt Bjerregaard og Poul Nyrup Rasmussen, der begge som

forhenværender har udvist stor flair for at fremsætte ubekvemme udtalelser på ubekvemme tidspunkter, og Venstre selv har haft tilsvarende oplevelser med tidligere koryfæer som Britta Schall Holberg og Birthe Rønn Hornbech.

Der er dog i nyere politisk historie også eksempler på at partiformænd er faldet fra tinderne og alligevel har haft et politisk efterliv: Svend Auken og Per Stig Møller, hvoraf førstnævnte endda tog sig betalt med en omfattende ministerportefølje.

Der findes dog indtil videre ingen eksempler på, hvordan partiformænd fra samme parti i længden vil agere, efter at de er blevet/bliver forhenværende indenfor blot tre uger. I første omgang fremstår den nuværende V-formand Kristian Jensen som den med det bedste bud på et politisk liv efter formandsposten, men den nu forhenværende V-formand Lars Løkke Rasmussen har indtil nu altid været mand for en overraskelse.

Et godt tidspunkt at servere en på kunne være på dagen for hans 25 års jubilæum som folketingsmedlem. Det er 21. september. Lyder datoen bekendt? Det er den også, det er den dag Venstre holder ekstraordinært landsmøde. ●

Velfærdsteknologi møder virkeligheden

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Af Anders Lyck **Fogh-Schultz**
Seniorkonsulent i Danish.Care - Branchen
for hjælpemidler og velfærdsteknologi -
og netværksleder i CareNet.
alfs@danish.care

Kommuner hænger i tech-bremsen

Forleden var CareNet - Nationalt Netværk for Velfærdsteknologi vært ved den årlige konference Velfærdsteknologi, som vi afviklede i samarbejde med Teknologisk Institut og Danish.Care. Det var tredje udgave af den store konference, der er vokset støt siden premieren i 2017, året hvor vi også kunne fejre ti år med velfærdsteknologi i Danmark.

Overskriften for dette års konference var 'Udfordringer og Tendenser på Teknologiområdet'. Og godt 250 personer; aftagere fra kommuner, regioner og stat såvel som private producenter og leverandører samt forskere og interesseorganisationer lagde vejen forbi Odense til en lærerig dag i velfærdens og sundhedens tegn.

Træf for fyrtårne

Sideløbende med selve konferencen udstillede 38 teknologiproducenter i det store messeområde, hvor de tilbød konferencedeltagerne et indblik i den nyeste teknologiudvikling.

Her var for eksempel robotten Robert til genoptræning af sengeliggende patienter, exoskeletter til mobilisering af personer med rygmarvsskade, elektriske vendesystemer til sengeliggende personer med tryksår, avancerede kaldesystemer til personer i risiko for fald, sensorbleer, hjælpemidler til forbedring af kommunikation ved lammelse, trackere til monitorering af personer med demens, nyeste brandsikkerhedsteknologi til plejehjem, vaskehandsker til hygiejnerutiner, kørestole der gør det muligt for brugeren at bevæge sig uanset funktionsniveau samt et par højteknologiske sko, der med laser guider personer med for eksempel Parkinsons til at gå.

Ingen tvivl om, at state of the art på teknologifronten i Danmark er på et meget højt niveau, og de mange spændende teknologier samlet i Odense forleden er fyrtårne; også set fra udlandet.

Kommuner tøver stadig

Et andet vigtigt islæt på konferencen var præsentationen af den dugfriske undersøgelse, som Teknologisk Institut og Danish.Care har lavet for at tage pulsen på kommunernes brug af velfærdsteknologi. I år havde 80 af landets 98 kommuner besvaret undersøgelsen 'Velfærdsteknologi i de danske kommuner', der bygger på svar fra én velfærdsansvarlig person per kommune. Personen, der besvarer, kan for eksempel være leder, administrativ medarbejder (konsulent) eller frontmedarbejder. Den enkelte kommune udpeger selv en respondent med størst muligt overblik.

Undersøgelsens konklusion for 2019 ligger tæt op ad konklusionerne fra både 2017 og 2018; kommunerne tøver fortsat med at implementere velfærdsteknologi.

Vigtigt, men stadig usikkert

Et klart flertal af de danske kommuner mener ellers, at velfærdsteknologi er vigtig for at kunne fastholde fremtidens kommunale velfærdsniveau. Hele 61,3 pct. af kommunerne

250 interesserede kiggede forbi konferencen 'Udfordringer og Tendenser på Teknologiområdet' i Odense.

Foto: Danish.Care

har svaret 'I høj grad' til dette. Sammen med de kommuner, der svarer 'I nogen grad' (32,5 pct.) løber det op i, at 93,8 pct. i en eller anden grad ser velfærdsteknologi som vigtig for fremtidens velfærd.

Knap halvdelen (46,8 pct.) af kommunernes svarpersoner vurderer imidlertid, at indførelse af velfærdsteknologi i praksis endnu ikke har nået et niveau, hvor man kan høste det potentielle udbytte.

Vi kan af undersøgelsen konkludere, at kommunerne ser velfærdsteknologi som et vigtigt indsatsområde, der bidrager til at øge borgernes livskvalitet og skabe økonomiske besparelser. Men undersøgelsen afslører også et behov for indsatser, der kan bane vej for, at potentialet i de velfærdsteknologiske løsninger indfries, så det kan komme borgere, personale og hele samfundet til gavn.

Der peges især på tre årsager til kommunernes tøven:

57,5 pct. af de adspurgte kommuner mener, at den praktiske brug af velfærdsteknologi er den største barriere.

40 pct. peger på økonomi som den primære forhindring

Og 38,8 pct. peger på medarbejdernes accept af teknologien som afgørende.

Mere dialog og vidensdeling

Når aktører som Brancheforeningen for hjælpemidler og velfærdsteknologi og Teknologisk Institut har fokus på at belyse velfærdsteknologiens potentielle rolle i sundhedssystemet med afsæt i udsigterne for den demografiske udvikling, handler det i udstrakt grad om at italesætte og undersøge årsagerne til, at det potentielle, velfærdsteknologi rummer, endnu er uindfriet. Teknologisk Institut peger i forbindelse med årets undersøgelse blandt andet på, at efteruddannelse af medarbejderne kan være vejen frem. Eksempelvis for at sikre større accept og teknologiforståelse blandt de personer, der skal

være spydspidser i implementeringen af teknologi ude i borgernes hjem. Et godt kendskab til teknologiernes egenskaber og funktion skaber altid mere tryghed hos brugeren og sikrer, at udstyret bliver brugt fremfor at ende i et depot, hvor det samler støv og bliver overhalet af næste teknologiske udvikling.

For mig handler succesfuld implementering af velfærdsteknologi især om vidensdeling kommunerne imellem. At mødes - på konferencer og på faglige temadage, hvor vi sammen i en fordomsfri drøftelse af faglige emner omkring samme bord, ser på både best-practice og på de områder, hvor skoen trykker og implementeringen halter. Arbejdet med velfærdsteknologi er 'work in progress', og opgaven for et netværk som CareNet er at bygge bro mellem forskellige verdener (offentlige og private - aftagere og producenter) samt vores faglige ståsteder og virkelighed. Det er nemlig i denne dialog, at vi sammen bliver klogere på velfærds- og sundhedsteknologi anno 2019.

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

'Kære repræsentanter for forældre og pædagoger. Skulle vi nu ikke danne fælles front om at højne kvaliteten i vores dagtilbud. Og i fællesskab tale området op i stedet for at tale ned til hinanden og beklikke hinandens intentioner. Det er vores børn og dermed vores fremtid, det handler om.'

Thomas Gyldal Petersen (S), formand for KL's Børne- og Undervisningsudvalg. I Altinget

'Jeg vil høre jeres ærlige mening'

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

kommunen.dk inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Da jeg blev født i 1981, var det kun cirka en pct. af den danske befolkning, der havde rødder i et ikke-vestligt land. I dag er det næsten 10 procent. Og sidste år blev mere end 20 pct. af babyerne født af indvandrere eller efterkommere, skriver Mattias Tesfaye
Foto: Christian Lindgren, Ritzau Scanpix (arkiv)

Først og fremmest vil jeg gerne sige tillykke til alle ude i kommunerne, der er med til at løfte integrationsopgaven.

Verdens første integrationslov kunne nemlig fejre 20 års fødselsdag den 1. januar. Med loven blev flygtninge fordelt mere ligeligt mellem kommunerne, der samtidig fik en stor del af ansvaret for integrationen.

Integrationslovens grundpiller er stadig de samme som for 20 år siden. Det handler fortsat om at lære dansk, komme i arbejde, uddanne sig og tage aktivt del i det danske samfund. Og selvom det absolut går fremad, så kan vi gøre det endnu bedre. Vi er slet ikke færdige. Tværtimod. Integrationspolitik er kommet for at blive.

Da jeg blev født i 1981, var det kun cirka en pct. af den danske befolkning, der havde rødder i et ikke-vestligt land. I dag er det næsten ti pct. Og sidste år blev mere end 20 pct. af babyerne født af indvandrere eller efterkommere.

Stresset politikområde

På ganske få år har den danske befolkning altså ændret sig ret markant. Og dermed har det danske samfund ændret sig ret markant. Der er ikke noget at sige til, at det har givet debat og også voldsom debat. Det har været nødvendigt. Men det har også betydet, at udlændinge- og integrationspolitikken er blevet en smule stresset. Blækket når knap at tørre, før der er nye ændringer på vej. Det har ikke altid været gavnligt.

Men de senere år har det været min oplevelse, at vi danskere efterhånden er ved at mødes i denne ofte betændte debat. De fleste anerkender, at der er nødt til at være stram kontrol med tilstrømningen. Samtidig mener

Jeg har nemlig en oplevelse af, at der er opstået mistillid mellem mange af jer, der løfter integrationspolitikken i praksis, og mange af os, der laver lovgivningen på Christiansborg. Det er som om, at vi snakker forbi hinanden. Det duer ikke. Vi skal spille på samme hold.

jobcentret, på sprogskolen, i lærerværelset og i boligområderne. Ikke kun for at høre om solstrålehistorier. Men også for at få et ærligt budskab om problemerne med hjem til ministeriet.

Jeg har nemlig en oplevelse af, at der er opstået mistillid mellem mange af jer, der løfter integrationspolitikken i praksis, og mange af os, der laver lovgivningen på Christiansborg. Det er som om, at vi snakker forbi hinanden. Det duer ikke. Vi skal spille på samme hold.

Jeg vil derfor gøre alt, hvad jeg overhovedet kan, for at understøtte jeres arbejde. Og I skal vide, at regeringen og flertallet på Christiansborg står bag jer.

Når jeg en dag stopper som minister, vil vi ikke være færdige med integrationsopgaven. Det er hævet over al tvivl. Men jeg håber, vi er kommet et godt skridt videre.

Skridt på den rigtige vej

Jeg drømmer om et samfund, hvor Ahmed fra Taastrupgård føler et fællesskab med Oda fra Thisted. Og omvendt. At de føler et ansvar for hinanden. Og jeg drømmer om et samfund, hvor vi ikke bekæmper hinanden, men bekæmper problemerne.

De kommende 20 år må vi hæve ambitionerne yderligere.

I retning af et samfund med lidt færre parallelsamfund.

Lidt flere kvinder på arbejdsmarkedet.

Lidt mindre kriminalitet.

Lidt flere børn, der klarer sig i skolen.

Lidt mindre diskrimination.

Lidt færre skingre stemmer i debatten.

Det er et langt sejt træk. Men vi skal nok klare den, hvis vi arbejder sammen.

Det er regeringens ambition.

Mattias Tesfaye

Udlændinge- og integrationsminister,
Socialdemokraterne

67.102.665

usprøjtede kommunale kvadratmeter er tilmeldt kampagnen Giftfri Have fra syv kommuner, nemlig Furesø, Aalborg, Albertslund, Vordingborg, Høje-Taastrup, Glostrup og Lejre.

Derfor bidrager Aarhus til rent drikkevand og sanitet i Indien, Sydafrika og Ghana

Af Jacob Bundsgaard, borgmester, Aarhus Kommune og Bünyamin Simsek, rådmænd for Teknik og Miljø, Aarhus Kommune

I Danmark er det svært at forestille sig, at mere end hvert fjerde menneske på kloden må undvære den luksus, vi danskere har vænnet os til som en selvfølge, rent drikkevand.

At 2,2 milliarder mennesker mangler adgang til rent og sikkert drikkevand, kan vi nøjes med at konstatere, men vi kan også vælge at engagere os i kampen for at skaffe nogle af verdens mindre privilegerede mennesker bedre adgang til rent drikkevand. Det har Aarhus Kommune valgt at gøre som et af vores helt konkrete bidrag til at nå de verdensmål, stats- og regeringschefer fra mere end 190 lande vedtog i FN i 2015.

Hvis Verdensmål 6 - rent drikkevand og sanitet til alle i 2030 - skal nås, så kræver det ekstraordinære indsatser og helt nye former for samarbejder. Og her vil vi gerne være med. Både til gavn for dem, vi hjælper ude i den store verden, men også til gavn for lokale virksomheder, der har masser af teknologi at tilbyde vandsektoren, og for vore ansatte, der henter inspiration og ny viden gennem de internationale samarbejder.

Det er baggrunden for, at Aarhus Kommune - sammen med det kommunalt ejede Aarhus Vand - siden 2015 er indgået i såkaldte myndighedssamarbejder med byer i Indien, Sydafrika og senest Ghana i Vestafrika.

Imponerede gæster fra Ghana

I Ghana forbereder vi et samarbejde med Tema, Ghanas store, moderne havneby med 350.000 indbyggere.

Byen er i en rivende udvikling og ligner på mange måder Aarhus, men ikke når det kommer til vandforsyning og spildevandsrensning: Halvdelen af vandet fra det nationale vandforsyningsselskab Ghana Water forsvinder mellem vandværket og forbrugerne, enten fordi der er huller i rørene, eller fordi vandet tappes af uautoriserede brugere uden målere. Det betyder store tab for vandselskabet. I Aarhus er vandspildet på under 5 pct.

Og når det kommer til rensning af spildevand, er kontrasterne endnu større, selv om Tema er den ene af kun to byer i Ghana, der overhovedet har renseanlæg til spildevand. Den anden er hovedstaden Accra. Men renseanlægget i Tema har omkring 50 år på bagen og er både for lille og så dårligt vedligeholdt, at det nærmest må siges at være brudt sammen. Resultatet er, at spildevand fra private forbrugere og industri ledes stort set urensset ud i søer og laguner, der tidligere var værdifulde naturområder, men nu er ødelagte.

Derfor var det en flok imponerede gæster fra Ghana Water og bystyret i Tema, der en uge i juni besøgte Aarhus og blandt meget andet besøgte vores moderne vandværker og Marselisborg renseanlæg, der ikke bare renser store mængder spildevand, men også udnytter slammet fra spildevandet til energi, så værket faktisk producerer mere energi, end det forbruger.

Det var en af mange oplysninger, der imponerede gæsterne fra et land, hvor prisen på el er så høj, at udgiften til energi udgør en af de største omkostninger ved spildevandsrens-

Per Overgaard Pedersen, cheffingeniør hos Aarhus Vand, viser rundt på et af verdens mest bæredygtige renseanlæg, Marselisborg.

Foto: Jesper Heldgaard

ning, og hvor strømforsyningen i øvrigt hyppigt afbrydes.

Østjysk vandklynge på spring

Vi er i Aarhusregionen så heldige, at vi også huser nogle af verdens førende leverandører af teknologi og udstyr til vandsektoren.

Derfor kunne gæsterne fra Ghana også besøge Grundfos i Bjerringbro og se og høre om pumper, der kan halvere energiforbruget. Hos AVK i Galten om ventiler, der kan forebygge brud på ledningsnettet, og hos Kamstrup i Stilling om intelligente vandmålere, der kan hjælpe med at opspore og reducere det vandtab, der er så stort et problem i Ghana. Og de tre virksomheder har - ligesom i øvrigt flere lokale virksomheder - allerede foden godt og grundigt inde i Ghana, som de alle betegner som en oplagt indgang til det lovende, vestafrikanske marked.

Danmark og Danida er i øvrigt kendte og respekterede navne i Ghanas vandsektor, fordi Danmark frem til 2008 ydede i alt næsten 1 mia. kr. i udviklingsbistand til vand og sanitet i Ghana.

Danske kommuner leverer løsninger

Gæsterne fra Ghana gav flere gange udtryk for, at de ikke er interesserede i 'bare' at få moderne og avanceret udstyr. De er interesserede i løsninger, og det er netop her, myndighedssamarbejdet giver mening. For Aarhus Kommune og Aarhus Vand har - ligesom

andre danske kommuner og forsyningsselskaber - mange års erfaring i at forvalte lovgivning og levere praktiske og effektive løsninger til borgerne. Derfor er det oplagt at få kommuner og forsyningsselskaber med i myndighedssamarbejder og lige så oplagt for andre danske kommuner og forsyningsselskaber at være med.

For Aarhus Kommunes og Aarhus Vands medvirken kan netop vise bystyret i Tema og Ghana Water samlede løsninger på, hvordan vi leverer effektiv og bæredygtig vandforsyning og spildevandsrensning - i mange tilfælde ved hjælp af dansk produceret teknologi. Og hvis vi på den måde kan være med til at hjælpe østjyske virksomheder ud på nye markeder, betragter vi det som endnu en velkommen gevinst af samarbejdet.

Aarhus kan det med vand

Vi kan og bør være stolte over, at byer og vandselskaber kommer hele vejen fra Indien, Sydafrika og Ghana for at se, hvad det er, Aarhus kan med vand. Det bidrager til at gøre Aarhus internationalt kendt som en by og en kommune, der aktivt arbejder for, at verdensmålene også nås i udviklingslandene, og dermed for - som det hedder i verdensmåljar- gonen, at ingen lades i stikken.

Vi har en forpligtelse til at dele ud af den viden, vi har. Og ved at deltage i internationalt samarbejde og hjælpe andre byer til at skabe et bedre miljø og bedre vilkår for deres

indbyggere er vi med til at sætte et positivt aftryk rundt omkring i verden.

Det er også i vores egen interesse, og det bidrager til at gøre Aarhus Kommune til en endnu bedre og mere attraktiv arbejdsplads, at vi kan tilbyde vore medarbejdere nye og spændende udfordringer i fremmede lande. Det er alt sammen helt i tråd med den internationale strategi, vi har vedtaget i kommunen.

En del af den danske udviklingsbistand

Myndighedssamarbejderne er en del af det danske udviklingssamarbejde. De blev lanceret i 2014, og der er i øjeblikket mere end 30 samarbejder i gang eller på vej i 18 forskellige lande, heraf er Aarhus Kommune altså involveret i tre.

Og det er vi, uden at det koster kommunen eller Aarhus Vand tid og ressourcer. Udgifter til arbejdstid, rejser og andet, der knytter sig til myndighedssamarbejderne, betales nemlig af den danske udviklingsbistand, så Aarhus Kommune og Aarhus Vand kan hjælpe mennesker i Sydafrika, Indien og Ghana, uden at det sker på bekostning af borgere og vandforbrugere i Aarhus.

Besøget fra Ghana i juni var et led i forberedelserne til et egentligt samarbejdsprojekt på mindst tre år, og besøget bekræftede, at samarbejdet mellem vore to byer i den grad giver mening, selv om der er 7.000 kilometer imellem Aarhus og Tema.

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne.
debatognavne@kommunen.dk

‘Jeg har den klare opfattelse, at en formand har ikke et parti, et parti har en formand.’

Kristian Jensen, da han meldte sin afgang som næstformand for Venstre

Kommuner

KØBENHAVN: Sygemeldt borgmester tilbage på arbejde

Efter over fire måneders sygemelding vendte Københavns teknik- og miljøborgmester, Ninna Hedeager Olsen (EL), mandag tilbage til sit arbejde. Hun blev sygemeldt, efter at en mand blev sigtet og tiltalt for voldtægt af en kvindelig gæst efter en fest i borgmesterens lejlighed. Da Ninna Hedeager Olsen sygemeldte sig fra sit arbejde som borgmester, fremlagde hun - efter reglerne - ikke dokumentation for sit sygefravær. Hun har senere indgivet en lægeerklæring til kommunen efter ønske fra forvaltningen og lokale politikere. Ifølge lægeattesten ville hun være uarbejdsdygtig fra 23. april til 25. september 2019.

ESBJERG: Borgmester får international udnævnelse

Jesper Frost Rasmussen (V) er udpeget til Vice President for verdens energibyer, WECP. Esbjerg har været

medlem af WECP siden 2013, og indenfor de seneste år er interessen for havvind eksploderet blandt de andre energibyer. Energibyer som for eksempel Houston, Stavanger, Aberdeen, Halifax, Perth og Dammam er tæt knyttet til den eksisterende olie- og gasindustri, men interessen for grønne energiformer er stor. Ifølge klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen (S) er det en stor anerkendelse af Esbjerg og Danmark, at borgmesteren i sin nye rolle kan bidrage til udbredelsen af de danske ambitioner på klima- og energiområdet.

NORDFYN: Direktør fratræder efter strategi-uenighed

Nordfyns Kommunes direktør for Børn og Unge, Ejner Jensen, fratræder, da han ser anderledes på den fremtidige udvikling af børne- og ungeområdet end kommunen. Aftalen skal endeligt godkendes på kommunalbestyrelsesmødet torsdag den 26. september. 61-årige Ejner Jensen har været direktør i kommunen siden

2013, hvor han kom fra en stilling som områdechef inden for skoleområdet i Aalborg - en stilling, som han havde haft siden 2007. Ejner Jensen er oprindelig læreruddannet. Da der er tale om en personalesag, er der ikke yderligere kommentarer til sagen fra kommunens side, lyder det i pressemeddelelsen.

RUDERSDAL: Vicekommunaldirektør bliver kommunaldirektør

Birgitte N. Lundgren, der i dag er vicekommunaldirektør i Rudersdal Kommune, bliver kommunaldirektør. Hun tiltræder stillingen den 1. december 2019, hvor hun afløser den mangeårige kommunaldirektør, Bjarne Pedersen, der går på pension. 54-årige Birgitte N. Lundgren har været vicekommunaldirektør de seneste ni år. Hun er uddannet jurist og er desuden master i offentlig ledelse. Afgående kommunaldirektør Bjarne Pedersen hører til blandt de fem længst siddende. Han begyndte i den stilling i Søllerød i 2000 og i fortsætter kommunen Rudersdal, hvor

Søllerød og Birkerød blev slået sammen, fra 2007.

KOLDING: Socialdirektør fratræder efter regnskabsfusk

Socialdirektør Lars Rasmussen og en tidligere økonomichef har begge mistet deres job med øjeblikkelig virkning efter at have forsøgt at skjule den reelle størrelse af et millionstort overforbrug. Kommunens revisionsfirma konstaterede 'væsentlige fejl på Socialforvaltningens område' i 2018-regnskabet. Ifølge JydskeVestkysten er der sket overførsler for 19,3 mio. kr. Fratrædelsen kommer kun få måneder efter, at Kolding Kommunes tidligere uddannelses- og børnedirektør Helle Thiele, en skolechef og en økonomichef i børne- og uddannelsesforvaltningen blev fyret efter omfattende regnskabsrod og overforbrug for 29 mio. kr.

RØDOVRE: Erik Nielsen genopstiller ikke

Rødovres borgmester, Erik Nielsen (S), genopstiller

ikke ved KV21. Han blev borgmester i 1994, hvilket gør ham til den nuværende borgmester, der har siddet næstlængst kun overgået af Gentoftes Hans Toft (K). Fra 2012 til 2014 var Erik Nielsen formand for KL, hvorefter han fortsatte som næstformand i de to følgende år. Det har den 66-årige S-profil selv oplyst på Facebook. Erik Nielsen blev valgt ind i Rødovres kommunalbestyrelse i 1990 og er uddannet maskinarbejder. Han voksede op i København, men flyttede til Rødovre i en alder af 17 år.

GREVE: Enhedslisten skifter byrådsmedlem ud

Enhedslisten har fået et nyt medlem af Greve Byråd, idet det hidtidige medlem Carsten Oddershede er udtrådt. Helt ny er afløseren Mehmet Zeki Dogrus dog ikke, idet han i forvejen var indkaldt som suppleant. Ved KV17 fik han flest personlige stemmer, men han blev overtrumpet af Enhedslistens partilisteopstilling og blev henvist til pladsen som førstesuppleant.

RINGSTED: Stevns-direktør rykker efter under et år

Efter mindre end et år som direktør for sundhed og omsorg i Stevns Kommune skifter Kasper Sonne sin arbejdsplads ud med Ringsted, hvor han skal være direktør på det sociale område. 46-årige Kasper Sonne begyndte i Stevns i december 2018 og kom fra en stilling som centerchef for blandt andet voksenhandicap og arbejdsmarked i Faxe. Han stopper i Stevns med udgangen af september og starter i Ringsted 1. oktober. Kasper Sonne er oprindeligt uddannet cand.polit. og har udvidet med en mastergrad i offentlig administration.

RINGSTED: Ringsted henter direktør i Dragør

Dragørs plan- og teknikdirektør Mette Jeppesen skifter økommunen ud med Ringsted, hvor hun skal være teknikdirektør fra 1. oktober. 49-årige Mette Jeppesen er uddannet cand.scient.soc. og har blandt

» www.dknyt.dk/dkjob

Innovationschef // Chef for Spinderihallerne, Vejle Kommune
Spinderihallerne i Vejle er ét af Danmarks førende miljøer for samspillet mellem erhverv og kultur. I en smeltedigel af liv har Spinderihallerne siden åbningen i 2010 skabt et unikt iværksættermiljø og særlige indsatser inden for offentlig-privat samarbejde.
Ansøgningsfrist 9. oktober 2019

Planlægger for by, byrum og udvikling, Høje-Taastrup Kommune
Vi søger en erfaren og engageret planlægger, der har et solidt kendskab til by- og kommuneplanlægning – meget gerne med erfaringer inden for hovedstadsområdet og med en faglig analytisk tilgang.
Ansøgningsfrist 30. september 2019

Nationalparkchef, Nationalpark Mols Bjerger - Rønde
Er du en udadvendt person, der med energi og engagement kan bidrage til at realisere målsætningerne for Nationalpark Mols Bjerger?
Ansøgningsfrist 29. september 2019

Skolechef for børn og unges læring og trivsel, Varde Kommune
Vi drømmer om en skolechef, der kan lede et skolevæsen, som er undersøgende og udforskende og tænker nyt om både faglighed og trivsel, og forløser læringspotentialet hos alle børn. En chef som ser udviklingsmulighederne i det tværgående og samarbejder på tværs.
Ansøgningsfrist 27. september 2019

Kommunaldirektør, Frederikssund Kommune
Kan du holde retningen og sikre, at vi når i mål med vores udviklingsprojekter i et tillidsfuldt samarbejde med byråd og administration? Kan du lede vores organisation, så det gode humør, trivsel og arbejdsmiljø og ikke mindst kompetencer er grundlag for sikker drift og optimal service til vores borgere?
Ansøgningsfrist 23. september 2019

To driftschefer til Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse, Aarhus Kommune
Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse er pr. 1. august 2019 organiseret som en enhedsforvaltning. Vi søger to driftschefer til hhv. 'Voksne, Job og Handicap' og 'Job, Udsatte og Socialpsykiatri'.
Ansøgningsfrist 20. september 2019

Leder til PPR, Roskilde Kommune
Roskilde Kommune søger en fagligt stærk og samlende figur til at lede vores kompetente og ambitiøse PPR. Lederen af PPR skal have et strategisk og tværfagligt blik, så der skabes sammenhængende løsninger på tværs af hele kommunen med en tydelig bevidsthed om både faglighed og ressourcer og vedholdende fokus på, om indsatserne gør den nødvendige forskel for børnene.
Ansøgningsfrist 15. september 2019

13

pct. af de kommunalt ansatte er over 60 år. I 2010 gjaldt det kun 7,8 pct.

Kilde: Momentum

andet taget flere lederkurser. Mette Jeppesen har været i Dragør siden 2012 og avancerede til direktørposten i 2015, hvor hun forinden var centerchef for borgmestersekretariatet, udvikling og HR. Forinden har hun blandt andet været ansat i Roskilde og har i alt mere end 20 års erfaring fra den kommunale verden. I Ringsted erstatter hun Tine Christensen på posten.

SKANDERBORG:
Byrådsmedlem i Skanderborg død

Byrådsmedlem for SF i Skanderborg Jens Sønderkov er afgang ved døden efter sygdom. Han blev 66 år. Han har været medlem siden 2015 og før det 2010-2013.

Han var uddannet lærer, og i den igangværende periode har Jens Sønderkov været medlem af Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Økonomiudvalget. Hans plads i byrådet overtages af SF's førstesuppleant, Søs Elmstrøm, der ved KVO9 kom ind på det andet af fire SF-mandater. Hun genopstillede ikke ved KV13, og ved KV17 blev det til en tredjeplads efter de nu to SF-mandater.

GENTOFTE:
K-politikeren flytter fra kommunen

Byrådsmedlem i Gentofte Louisa Schønnemann Bøttkjær (K) er flyttet til Østerbro, oplyser Villabyerne. Per Bruun Andersen overtager hendes plads i den konservative gruppe. Det er ti års politisk arbejde i først De Radikale og fra 2013 hos De Konservative, politikeren nu lægger bag sig.

Louisa Schønnemann Bøttkjær er uddannet jurist, boghandler og er ved at færdiggøre en master i teologi.

KØBENHAVN:
Eks-borgmester forlader Borgerrepræsentationen

Den tidligere beskæftigelses- og integrationsborgmester Jakob Hougaard (S) forlader Borgerrepræsentationen, oplyser minby.dk. Efter 17 år på rådhuset, heraf fire år som beskæftigelses- og integrationsborgmester under Ritt Bjerregaard, har Jakob Hougaard fået orlov, og han genopstiller ikke ved næste valg.

Han er blevet direktør i den socialøkonomiske virksomhed Dansk Råstof, hvor han i forvejen arbejdede. Dansk Råstof beskæftiger sig med børn, unge, voksne og fami-

lier med betydelige problemer i form af psykiske lidelser og misbrug.

STRUER:
Arbejdsmarkedschef fratræder

Anette Jul Mortensen, der har været en del af Struer Kommunes koncernledelse i tre år, først som centerchef for Infocenter og senere for Arbejdsmarked og Borger-service, har indgået en fratrædelsesaftale med kommunen. Charlotte Nergaard Nielsen, som hidtil har været leder for Borgerservice, Ydelse og Administration, er konstitueret centerchef, indtil en ny chef er på plads. Det oplyser kommunen. Det er derfor to af kommunens centrale områder for velfærd og drift med omkring 75 medarbejdere, der skal have ny leder.

ASSENS:
Økonomi- og lønchef rykker

Det bliver den 47-årige Morten Bentsen, der 1. oktober sætter sig i stolen som økonomi- og lønchef i Assens Kommune. Han kommer fra en stilling som stabschef for økonomi og løn i Faaborg-Midtfyn og har mange års erfaring med at arbejde med kommunal økonomi, budgetlægning, opfølgning og ledelse, oplyser Assens Kommune. Morten Bentsen er uddannet cand. oec. og har arbejdet i Odense Kommune og det gamle Fyns Amt, inden han i 2001 kom til den daværende Årlev Kommune, som i dag er en del af Faaborg-Midtfyn Kommune.

KALUNDBORG:
Byrådsmedlem udtræder efter sygdom

Venstre-medlem i Kalundborgs kommunalbestyrelse Ella Rasmussen træder ud af helbredsmæssige årsager. I stedet kommer Anita Winther ind, oplyser Sjællandske.

Ella Rasmussen fortæller, at lysten ikke mangler, men at helbredet ikke kan holde til det. Det 64-årige kommunalbestyrelsesmedlem har været ramt af kræft, og sygdommen er i bero, men følgerne for store til kommunalbestyrelsesarbejdet. Hun har siddet i kommunalbestyrelsen siden 2014 og er medlem af kommunens socialudvalg, ældre- og sundhedsudvalg og er stedfortræder for Niels-Erik Sørensen i handikaprådet.

LOLLAND:
Sundheds- og ældrechef vender hjem

Lolland Kommune har ansat Søren Wollesen som sektorchef for Sundhed og Ældre. Han kommer fra en stilling som chef for Social og Sundhed i Sorø Kommune. Tidligere i karrieren har Søren Wollesen haft forskellige lederstillinger på ældreområdet i Lolland Kommune, hvor han også bor privat. Han tiltræder i sit nye job 1. oktober.

ODENSE:
Borgmester-rådgiver rykker til ministerie

Udviklingsminister Rasmus Prehn (S) har efter grundig proces valgt kontorchef i Odense Kommune Casper Steen Pedersen som sin særlige rådgiver. Dermed går Casper Steen Pedersen fra at rådgive Odenses borgmester Peter Rahbæk Juel (S) til at rykke ind i Udviklingsministeriet, skriver Danske Kommuner.

Casper Steen Pedersen kommer fra en stilling som kontorchef på borgmesterkontoret, men ministergangene er ikke helt ukendte, da han tidligere har været presserådgiver i Udenrigsministeriet og fungerende pressechef i Skatteministeriet. Han er cand.mag. i dansk og film/medievidenskab fra Københavns Universitet.

SOLRØD:
Ny job- og socialchef fra STAR

47-årige Jens Folman bliver ny job- og socialchef i Solrød Kommune. Det oplyser kommunen. Han starter 1. oktober og kommer fra en stilling som arbejdsmarkedsdirektør i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, STAR. Han er uddannet cand.scient.pol. og erstatter Maibritt Kuszon, der rykkede til KL's Konsulentvirksomhed. Inden STAR har Jens Folman blandt andet været arbejdsmarkedschef i Kalundborg Kommune. Det var et enigt ansættelsesudvalg, der pegede på Jens Folman ud af et ansøgerfelt på 34 personer.

HEDENSTED:
Skal have ny kommunaldirektør

Efter 20 år som kommunaldirektør i Hedensted og den gamle Tørring-Uldum Kommune får Jesper Thyrring Møller ikke fornyet sin åremålskontrakt, når den udløber 31. januar 2020. Det skriver Horsens Folkeblad. Jesper

Thyrring Møller er 59 år og er den kommunaldirektør, som pt. har siddet sjættelængst på posten.

Ifølge borgmester Kasper Glyngø (S) er der brug for 'en anden type, der kan drive kommunen videre'. Han understreger, at afskeden ikke skyldes utilfredshed, men at kommunen siden KV17 har haft et mål om at komme af med åremålsansættelserne, og her er Jesper Thyrring Møller den sidste på den slags. En ny kommunaldirektør vil altså ikke blive ansat på åremålskontrakt. Blandt andet fordi det udløser bonus i millionklassen, når den udløber.

Jesper har udført sit job til punkt og prikke. Men han er ansat på åremål, og nu udløber kontrakten. Det giver os mulighed for at få en person udefra til at komme og kigge på kommunen med helt nye øjne. En kommune som Hedensted, der bryster sig af at være nytænkende og gøre tingene anderledes, har brug for den slags, siger Kasper Glyngø til Horsens Folkeblad.

FREDERIKSBERG:
K-rådmænd forlader kommunen

Rådmand Pernille Høxbro (K) flytter fra Frederiksberg Kommune den 1. oktober i år og må derfor træde ud af kommunalbestyrelsen pr. denne dato. Carina Høedt er partiets førstesuppleant og er blevet godkendt som nyt medlem. Det er valggruppen K-V-LA, der besætter de ledige udvalgsposter, som Pernille Høxbro efterlader. Socialudvalget, som hun er formand for, vælger dog selv ny formand.

LEJRE:
Ung SF'er tager over

Kommunalbestyrelsesmedlemmerne i Lejre får en ny kollega 1. september, når 24-årige Laiht Wafik (SF) overtager Julie Herminds plads. Med sine 24 år bliver Laiht Wafik det næst yngste medlem - Socialdemokratiets Burak Ulrik Ulucan er yngre. Julie Hermind stopper i kommunalbestyrelsen af helbredsmæssige årsager. Hun har været medlem af udvalget for erhverv og turisme.

REBILD:
Skoleleder bliver børn- og ungechef

Lene Hvilsom Larsen starter 1. oktober som chef for børn og unge i Rebild Kommune. Det oplyser kommunen. 44-årige Lene Hvilsom Lar-

sen er oprindeligt uddannet lærer og har også en diplomuddannelse i ledelse og er i gang med en master i Business Development. Hun kommer fra en stilling som skoleleder og klyngeformand for fem skoler, og hun har 12 års ledererfaring fra skoleområdet i Aalborg Kommune. Lene Hvilsom Larsen overtager stillingen fra Mads Rune Jørgensen, der efter knap tre år i Rebild rykker den anden vej og bliver skolechef i Aalborg Kommune.

ROSKILDE:
Får jobchef fra Køge

Karen Djørup bliver Roskildes nye jobchef og tiltræder 1. oktober. Hun kommer fra en stilling som afdelingsleder i Køge. Karen Djørup er velbevandret på det kommunale område og har 15 års erfaring fra beskæftigelsesområdet.

Ifølge direktør Mette Heide-mann kommer hun til at overtage jobcentret efter en 'turbulent periode', og derfor var der brug for en leder, der er dialogorienteret og strategisk tænkende og har fokus på udvikling. Det har Roskilde fundet i 37-årige Karen Djørup.

Karen Djørup er uddannet socialrådgiver og har afsluttet en master i offentlig ledelse i år. Hun har været faglig koordinator og sekretariatsleder i jobcenter Køge, inden hun blev afdelingsleder og stedfortræder for arbejdsmarkedschefen samme sted.

Stat

OMBUDSMANDEN:
Jørgen Steen Sørensen nu til Højesteret

1. november fratræder Folketings Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen sin stilling og starter i stedet samme dato som dommer i Højesteret, der har godkendt ham i denne uge. Jørgen Steen Sørensen har været ombudsmand siden 2012. Før det var han i fire år rigsadvokat og dermed chef for anklagemyndigheden. Han har også arbejdet i Justitsministeriet.

EU:
Vestager fortsætter som konkurrencekommissær

Den danske EU-kommissær Margrethe Vestager kommer til at stå i spidsen for EU's digitaliseringsindsats, samtidig med, at hun fortsætter som konkurrencekommissær. På konkurrenceområdet har hun hidtil gjort sig internationalt bemærket ved at gå

op mod techgiganter som Google, Facebook og Microsoft. Det digitale område er en af den kommende kommissionsformand Ursula von der Leyens seks hovedprioriteter for den næste EU-Kommission.

Organisationer

DEN SOCIALE KAPITALFOND:
Ny formand og medlemmer på plads

Den Sociale Kapitalfond har fået Peter Engberg som ny formand. Han går dermed fra bestyrelsesmedlem til formand og afløser Gurli Martinussen på posten.

Peter Engberg er tidligere direktør for Nykredit og har en række andre formands- og bestyrelsesposter. Bestyrelsen får desuden to nye medlemmer: Ulrik Andersson, økonomidirektør i Tryghedsgruppen, og Morten Højberg, stifter og CEO for rekrutteringsfirmaet Moment i bestyrelsen. Ud over formanden træder Mads S. Rasmussen også ud af bestyrelsen. Fonden har siden 2011 rejst 481 mio. kr. til sociale investeringer, der udføres i samarbejde med blandt andet virksomheder og organisationer.

PÆDAGOGERNES PENSION:
Odder-borgmester bliver formand

KL har udpeget Odders borgmester, Uffe Jensen (V), til formand for Pædagogernes Pension, PBU. Pensionskassen ejes af medlemmerne og styres af KL og Bupl. Den forvalter de 117.000 medlemmers formue på i alt 75 mia. kr. Uffe Jensen overtog formandsposten pr. 1. august, oplyser pensionskassen i en pressemeddelelse.

KL:
KL henter kontorchef i Greater Copenhagen

KL har ansat Sara Røpke som ny kontorchef for Teknik og Miljø. Hun kommer fra et job som sekretariatschef i Greater Copenhagen Committee og var før da kontorchef i Miljøministeriet.

Sara Røpke er 47 år og cand.scient.pol. fra Københavns Universitet. Hun skal være chef for KL's Teknik- og Miljøkontor, som yder rådgivning og interessevaretagelse på områderne miljø, vand, natur og planlægning, forsyning og affald, veje og trafik, beredskab samt by- og boligpolitik.

Sara Røpke starter i sit nye job 30. september.

Af Suzanne Moll

Genbrug er godt, men grimt i fri dressur

Improviseret loppemarked på sidevej et sted i Danmark. Giv dog tingene til en rigtig genbrugsbutik. Så går pengene til et godt formål, opfordrer Suzanne Moll.

Foto: Suzanne Moll

Med risiko for at nedkalde forbandelser fra hele dette lands støt voksende stamme af genbrugsmennesker tillader jeg mig hermed at råbe forsigtigt op. Mit budskab er, at ikke alt fra gemmerne er guld, og at intet næppe heller bliver fantastisk af at stå på et hvidt og slidt plasticbord i rabatten på en stillevej.

Det lyder så godt og ansvarligt med smarte slogans som 'Reduce-reuse-recycle'.

Men tillad mig at tilføje: SMID UD!

Gennem sommeren, der nu desværre snart er ved at rinde ud, har jeg været rundt i landet på besøg hos venner og familie. Flere steder har det slået mig, at genbrugsbølgen er skyllet ud på et sidespor. For selv om det da er fint at tage sig sammen og gøre op med det vilde forbrug, selv om det er godt at se, vi endelig begynder at opføre os som om, der skal være en klode tilbage til vores efterkommere; behøver man vel ikke belejre sine håbløse fejlkøb og ubrugelige husgeråd til sagesløse forbipasserende, der tilfældigvis er på vej til eller fra stranden.

Udtrådt og gennemblødt

Jeg synes da, det er hyggeligt, når børn laver saftevandsboder og måske forsøger at sælge et spil UNO eller en bamse, der ikke længere er i brug. Jeg er også helt med på, at vi skal genbruge og skære ned på det overforbrug, der er ved at kvæle os og vores civilisation. Men i denne sommer har jeg flere gange følt mig grænseoverskredet af tilfældigt skrammel. På utallige sideveje dukker spontane 'loppeboder' frem. En lille gennemblødt seddel med mobilnummer ligger tilfældigt placeret i rodet for at lokke os nysgerrige loppekunder til lommerne: I think not!

Bulede grydelåg, stabler af underkopper, udtrådte sko, gamle elpiskere, der måske virker, ja, jeg kunne blive ved. Men det er altså

At stille sine kasserede effekter til skue er lidt som at invitere andre folk til at kigge ind i sit liv. Og det syn er ikke altid kønt.

ikke et vareudbud, der skaber stor efterspørgsel. At sætte kasserede ting ud i indkørsler og rabatter ved sommerhuset er ikke det samme som at være bevidst om genbrug. Ingen køber det. Fat det dog! Uge efter uge passerer man de samme genstande, mens skiltet med mobile-pay-nummeret langsomt men sikkert går i opløsning.

Noget skal bare brændes

De gode hensigter om at fremme genbrug eller som det hedder på fint; 'cirkulær økonomi', kan udmærket udledes på fysiske loppemarkeder, hvor man betaler for en stand, og hvor folk frivilligt kommer for at se, om der er noget, de kan bruge. Der findes også rigtig mange apps, der forbinder sælger og køber, så genbrugstrangen kan blive stillet diskret og i tørvej. Der findes auktionshuse, gratis kramboder og organiseret garagesalg. Eller man kan forære sine effekter til en af de utallige genbrugsbutikker, der samler ind til gode formål.

Kniber det stadig med at få afsat overfloden af ting, kan vi køre på genbrugsstationen og glæde os over, at storskrald, der ikke genbruges, bliver sendt til forbrænding. Det kan vi varme os ved på lange vinteraftener.

Men der er åbenbart ingen nedre grænse for smålighed. Det slår mig gang på gang, at folk bruger tid på at annoncere effekter, der tydeligt viser at de har penge nok. Eksempelvis en parfume, der koster 700 (og det var syv hundrede kroner) annonceres til 400 'kun brugt få gange'. Herre Jemini hvor er det sølle! Hvis man har råd til en parfume til 700 kroner, kan man gå ned med den åbne flaske til Svalerne eller Blå Kors. Så kan disse hårdt arbejdende organisationer med frivillig arbejdskraft måske få den solgt videre, og trods alt kan dette overflodskøb gøre nytte.

Skrud ned, genbrug og smid ud

For mange år siden tilbragte jeg en del timer med at lede efter guld på loppemarkeder og i genbrugsbutikker. Ikke af miljøhensyn, men

fordi det er sjovt. Siden er det blevet trendy, og det er jo rigtig fint. Men at gå ind for genbrug er også at tage ansvar.

Indrømmet - jeg er ikke nogen kostforagter når det handler om at købe tøj, tasker, sko og andet, jeg ikke har brug for. Og måske starter øvelsen i virkeligheden med, at vi alle træder på bremsen og prøver at holde bare lidt igen. Kigge indad og spørge os selv 'behøver jeg virkelig det?' Og hvis vi vælger at købe mere for at erstatte det, vi ikke længere har brug for, må vi også påtage os ansvaret for at komme af med det, der skal ud. At stille sine kasserede effekter til skue er lidt som at invitere andre folk til at kigge ind i sit liv, og det syn er ikke altid kønt.

Vi har allesammen ansvar for at understøtte den cirkulære økonomi. Det fungerer bare ikke efter tilfældigheds- eller improviserede principper.

Det skulle gerne være os selv, der bestemmer over forbrug og skrald. Ikke omvendt.

Med andre ord: Reduce-reuse-recycle eller smid ud.